

De natvra daemonvm libri quatuor. Quo omnia tum exemplis, tum rationibus philosophicis, ac theologicis comprobantur / cum indice rerum memorabilium.

Contributors

Anania, Giovanni Lorenzo d', approximately 1545-

Publication/Creation

Venetiis : Apud Aldus, 1589.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/wnxbny5v>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

04

285/A

39.379

~~Donovan~~

10/2

N.IV.C
16

K/-

aldred -

197

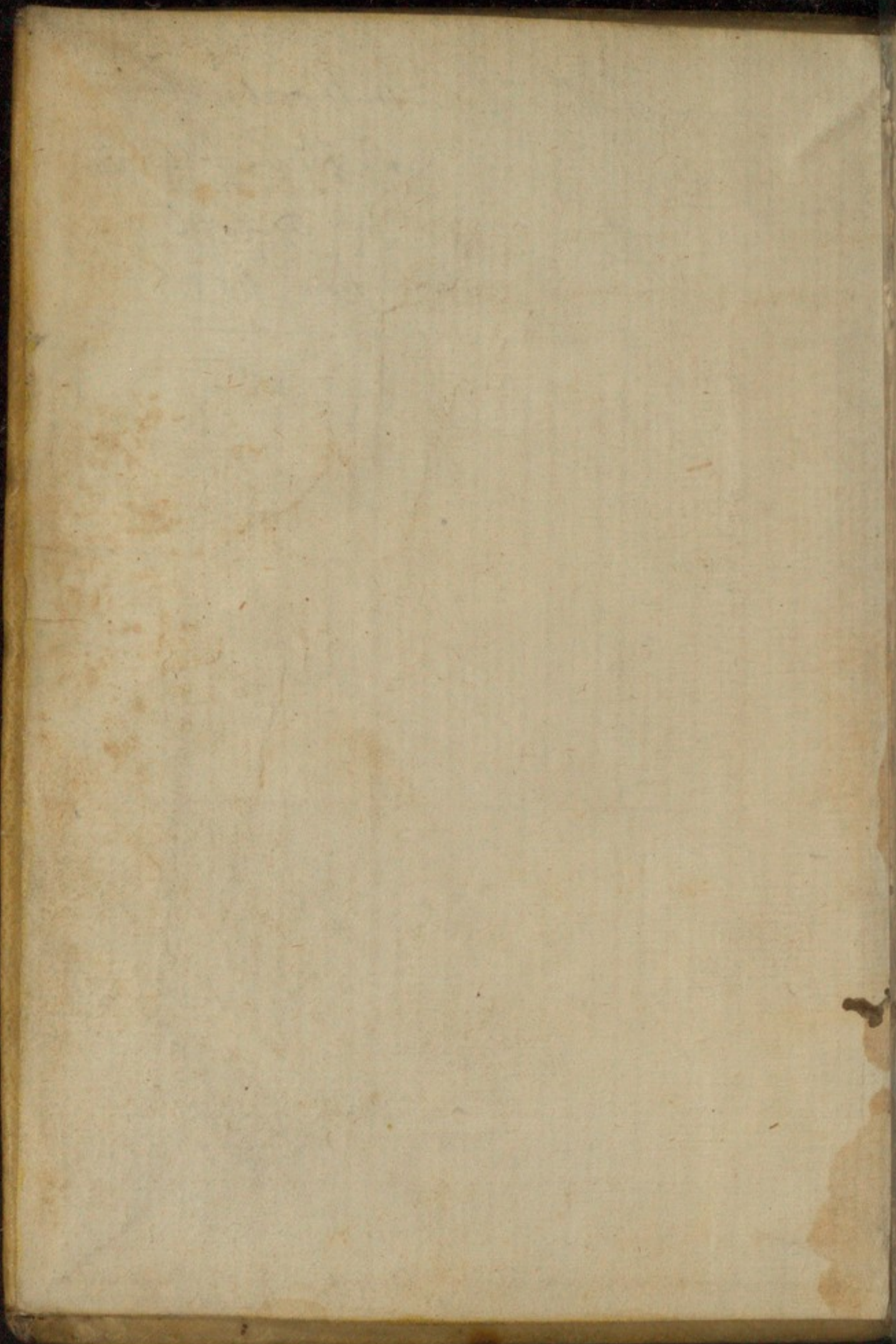
bat-

J. W. Woods

S. John's Coll.

Oxford

Nov. 1878.

D A

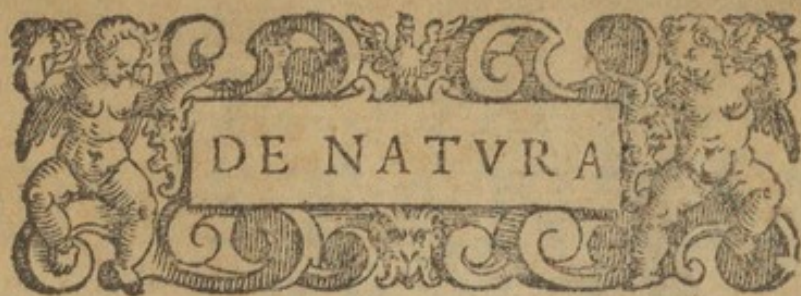
IC I

Quon

Quon

Cr

VAN

D A E M O N V M

IO. LAVRENTII ANANIAE

TABERNATIS THEOLOGI,

Libri Quatuor.

- Quorum {
- I Agit de origine & differentia demonum.
 - II De eorundem in homines potestate.
 - III De his, quæ demones per se operantur in nobis.
 - IV De his, quæ hominum auxilio peragunt.

*Quæ omnia tum exemplis, tum rationibus Philosophicis,
ac Theologicis comprobantur.*

Cum Indice Rerum memorabilium.

V E N E T I I S . Apud Aldum . c i o i o x x c i x .
C V M P R I V I L E G I O .

Some
dis
the
ob
un
ran
ap
vne
act
prop
levi
Pa
dit
Etu
fau

DE MEMORABILIBUS REBUS
ANNO 1584

IN BIBLIOTHECA REGIA
MUSEI HISTORICO-NATURALIS
MUSEI HISTORICO-NATURALIS

ILLVSTR.^{ma}
CONSTANTIAE
CARRECTE
IO. LAVRENTIVS ANANIA
TABERNAS
S. D.

TSI Pericles Atheniensis, Illu-
striss. Domina, ne laudes qui-
dem feminarum domo efferi
oportere aiebat; tamen eam sen-
tentiam popularibus, non autem
principibus, conuenire, vetus
scena argumento est, quæ plebeias virgines in comæ-
dijs loqui non passa, Regias in tragædijs ostentare sc-
lita fuit. Virtus enim, & laudis, & gloriæ parens,
eo honestior est, atq. splendidior, quo altioris digni-
tatis gradu locata est, tantoq. ad hominum memo-
riam latius emanat, quanto exemplum ad plures,
atq. excellentiores transire potest. Quod si vllius
vmquam primariæ feminae, aut heroines vita, atq.
acta in ore hominum cum laude versata sunt; tua
profecto ita florent, vt nulla umquam obliuione de-
leri posse videantur. Etenim, vt genus consideretur;
Paternum tibi a Germanis Imperatoribus descen-
dit; Maternum cum Romanis Pontificibus coniun-
ctum est. Nam M. Antonius Carrectus, Melphicen-
sium Princeps, Regiæ Classis præfectus, pater tuus,

à Marchionibus Finalis, Cæua, Sauonæq. Dominis
longa serie ortus est, qui a Saxonica Imperatoria fa-
milia originem ducunt. Mater vero e gente Picco-
lhominea Pios Pontifices arctissima attingit necessi-
tudine. Est igitur tua in familia præter plerosq. Prin-
cipes, & Maiestas Imperatorum, qui Regibus præ-
stant, & Pontificum Sanctitas, qui ipsis Imperatori-
bus antecellunt. Quod si hæ dignitates, duo lumina
rerum humanarum existimantur, quantus tandem
in te erit splendor, quæ utraq. claritate illustrata es?
Verum enimvero, ut hisce ornamentis fulges, ita par-
ua præ te eadem putans, tuis ipsa viribus ad gloriam
niteris. Nam cum tibi abunde omnia, quæ a fortu-
na proficiscuntur, bona contigissent, quasi tua illa
non essent, virtutem solam amplexata es, quæ certa
possessio, æternaq. habetur. Iam primum Carolo Ano-
ziæ Sulmonensium Principi nuptui tradita, clarissi-
mo, ac fortissimo viro, antiquissimam familiam ad
summam spem, & maiorem gloriam tua virtute, atq.
ope excitasti, a qua summi viri interitu tantisper di-
sclusa, ita in totius familiæ benevolentia perseuera-
sti, ut nec magis eam disiunctam doleat, quam amore
coniunctam perpetuo gaudeant. Et cum liberi abs te
suscepti nõ essent, Christi pauperes, recteq. facta tuos
liberos esse existimans, pietate, ac benevolentia in-
numerabilem, nulloq. tempore perituram prolem, ti-
bi in cælis parasti, atque quotidie paras. Omitto San-
ctarum Aedium peregrinationes, ac cõtinuas uisita-
tiones pro pietate susceptas. Omitto Virgines loca-
tas

M V R E X R E F E R T I
tas nuptijs . Omitto templa restituta, ornata, posita ;
quæ etsi ita facis, vt sciri, inane mundi nomen sper-
nens, nolis, ceu vere Christum, dictis, factisq. sectans ;
magnificentia tamen sese produnt, & stylo æterno in
Christi lapide ab Angelis scribuntur . Vita vero pu-
re honesteq. acta, qui cum comparetur ? an cum ali-
qua Romana ? non inquam . at cum iisdem diuinis
Nuntijs, qui vt te ad bene agendum excitant, ita ab
insidijs dæmonum semper defendunt, ac tuentur .
Quod cum ita foret, cogitanti mihi hos de natura
Dæmonum libellos, a me tantum ob Dei laudem, ac
gloriam compositos, cui potissimum nuncuparem ;
Tu ipsa in primis vere virtutum exemplar in hac
vrbe, quæ inter alias vsque adeo caput extulit, faci-
le occurristi, quæ illorum artes, astutias, perpetua
continentia, vitæ integritate, ingenij solertia, be-
neficiorum munere, Angelorum præsidio, summa
denique Dei Opt. Max. gratia, ac benignitate per-
petuo eluseras . vt letandum tibi potius esset, tot,
tantisq. dotibus auctæ, cum tibi imponere non po-
tuerint, quam verendum, ne illorum technæ, aut do-
li nori non essent . Sed tibi inscripsimus, quod alijs
scripsimus, vt tibi oblectamento, reliquis documen-
to esse possent . Paruum munus omnino quis est, qui
neget ? Sed neque diuiti opes, nec ornamenta omnibus
rebus ornatissima addenda fuerunt . Lætare igitur, pro-
prijs bonis, uel Deo gratias age, quod, in altissima
fortuna posita, supra altissimam fortunam uirtute
emineas . Vale . Neap. Kal. Mart. M. D. LXXXI

INDEX RERVM

MEMORABILIVM.

A

- Bacuch ab Angelo exportat^o. fol. 149
- Abiuratio demonis cuiusdā fol. 203
- Abrahā primus Dei martyr. 51
- Abusus diuinarum appellatio- num 102
- Abusus imaginum conficien- di 172
- Accubus puellæ oppressor 146
- Acetum cur Christus non bi- berit 136
- Acies a dæmone instructæ. 137
- Acta, & ficta dæmonum. 151
- Actiones dæmonum in corpo- re humano 125
- Adā, Eue impulsu peccauit. 31
- Aduentus Christi testes 67
- Aegritudines corporum a dæ- mon. 130
- Aegyptij cur imaginibus usi. fol. 170
- Aemulantur dæmones Ange- lis 107
- Aemulus Dei Dæmon 201
- Aesculapij templum 160
- Aggressiones dæmonum in ho- mines 162
- Alastores, & Palamei spiritus, qui 164
- Alexander a spiritibus moni- tus 161
- Amorum faces a dæmone 97
- Angeli, plures ne in infernum detrusi, an in celo seruati. 24
- Angelorum classes 12
- Angelorum ministerio ligati dæmones 138
- Angelorum prælium ubi com- missum 18
- Angelus hominis custos 39
- Angues Nili 184
- Animæ immortalitatē qui ne- garint 5
- Animæ ligari non possunt a dæ- mo. 191
- Animantium similitudinē as- sumunt dæmones 108
- Aquilonis denominatio in dæ- mone 38
- Arabes crucem uenerati 153
- Argēti fodinæ dæmonum. 190
- Aristotelis doctrinā puella dæ- moniaca professa est 196
- Arma a dæmonibus hebetata. fol. 187
- Arma metuere cur dicantur dæm. 155
- Asmodeus luxuriæ princeps. fol. 208
- Aspectus cælestes quos aufu- giant dæmones 182
- Astrologiæ cognitio non exa- cta 1
- Astrologiæ ueræ 168
- Astutia dæmonum in fodinis. fol. 190
- Augustus cur Antonio formi- dabilis 206
- Aurum diaboli instrumentum fol. 175

B

BATHI vexillum . fol. 172

CA-

I N D E X .

C A B A L A falsa, quæ	88	bi uindicent diuinum	82
Cabalistarum error	9	Dæmones nullo corpore iun-	
Cadaueribus, cur gaudeant dæ-		cti	105
mon.	116	Dæmones animarum species	
Carnes humanas uocāt dæmo-		referunt	120
nes	115	Dæmones Dei contēptores.	132
Choreæ dæmoniacorum ludo-		Dæmones cur nunc relinquantur	
rum	148	aliquādo in corporib.	156
Christi aduentus diabolico cul-		Dæmones, cur nō semper a cor-	
tui perniciosus	65	porib. discedere cogātur.	158
Christus a dæmone translatus.		Dæmones in massā aureā.	188
fol.	149	Dæmones cogi se fingunt.	190
Circulos cur ingrediantur dæ-		Dæmones arma non metuunt.	
mones	103	fol.	155
Colophonæ respōsa quid pro-		Dæmones subterranei	164
tenderent	63	Dæmonum nocendi cupiditas	
Confessio dæmonum	186	fol.	123
Confusio linguarum in dæmo-		Dæmoniacy quo tempore non	
niacis	195	uexentur	152
Corpora exportari a diabolis.		Dæmoniacy diuersis linguis do-	
fol.	148	cti	194
Corpora dæmonū exigua.	118	Dæmoniacorum pēnē diuersit.	
Cultus uariarum gentiū.	70.80	fol.	129
Cupiditatibus malorum satis-		Dagon Syrorum Idolum	173
faciunt dæmones	206	Damnum quibus maius fiat a	
D		dæm.	179
D A E M O N meridianus,		Defensiones hominū a dæmo-	
qui	38	ne susceptę	136
Dæmon Angelum lucis effin-		Demaratus in lupum	180
git	96	Deorum uariorum cultus un-	
Dæmones mulieres facilius de-		de	135
cipit	151	Deus, & homo qui significetur	70
Dæmone affecti, cur non conti-		Deus, cur dæmones nobis se o-	
nue exagitentur	125	stendi permittat	104
Dæmones esse.	6	Deus, cur dæmones maleface-	
Dæmones quid sint	7	re permittat	123
Dæmones quomodo creati	11	Diabolus Molossi formam ge-	
Dæmones, unde ansam nobis		rens	154
nocendi sumant	44	Diabolus imaginum introdu-	
Dæmones omnia intelligere.		ctor	172
fol.	27	Diabolus in canem	192
Dæmones, qui in aere remanse-		Differentia morbi naturalis, &	
re	28	dæmoniacy	177
Dæmones, honores diuinos si-		Differentiæ dæmonum	12
bi tribuendi cupidi	71	Difficultas cognoscendi dæ-	
Dæmones, quomodo cultum si-			

INDEX.

<p>monum 1</p> <p>Difficultas cohibendi dæmoni- acos 128</p> <p>Dionysii Areopagitæ dictū. 165</p> <p>Diuerſi ab eodem dæmone ob- ſideri non poſſunt 196</p> <p>Diuination per ſomnia, unde. 89</p> <p>Diuites cur a Chriſto reprehen- dantur 161</p> <p>Dolores a dæmone illati. 208</p> <p>Domus ſpiritibus uexata 156</p> <p>Domus a dæmone uexata. 200</p> <p>Draco, nomen diaboli 26</p> <p style="text-align: center;">E</p> <p>ELEAZARI anulus. 169</p> <p>Elementa dæmonibus ob- noxia 163</p> <p>Elementa abutuntur dæmones fol. 134</p> <p>Eua a diabolo tentata 29</p> <p>Exorcistarum præceptum. 157</p> <p>Exorcistæ cur non timeantur, a dæmone 159</p> <p>Exorcistę iocoso quid accide- rit 204</p> <p>Expulſio dæmonum per quas- dam res 198</p> <p>Ezechias ſolem ſiſtit 165</p> <p>Ezechielis translatio 149</p> <p style="text-align: center;">F</p> <p>FABVLÆ a diabolo poe- tis inspiratæ 62</p> <p>Fallacia cuiusdam dæmonis. fol. 200</p> <p>Falsitas magicæ artis 101</p> <p>Familiaritas dæmonum cur no- bis negetur 157</p> <p>Familiaritas mulieris cuiusdā cum dæmone 201</p> <p>Familiaritas non habenda cū dæmone 210</p> <p>Famulitia opera profitētur dæ- mones 188</p> <p>Fascinationum causa dæmo-</p>	<p>nes 204</p> <p>Fidem non habendam dæmo- ni 131</p> <p>Fluctus marini per dæmones. fol. 163</p> <p>Folletti, cur sic dicti 119</p> <p>Fuga dæmonum 121</p> <p>Fuga dæmonum in aduentu Chriſti 68</p> <p>Futurorum prædictionis cupi- ditas 77</p> <p style="text-align: center;">G</p> <p>GYGANTES diluuii cau- sa 48</p> <p style="text-align: center;">H</p> <p>HEBERVS ueste dona- tus a dæmone 188</p> <p>Hebræorum cæcitas 69</p> <p>Hecatis ars magica 95</p> <p>Herbarum uires a quib. descri- ptæ 206</p> <p>Homo occiſus a diabolo in for- mam anguis 193</p> <p>Hominis neceſſitas reſiſtendi diabolo 46</p> <p>Homines, qua ætate uexentur a diabolo 36</p> <p>Homines dæmonum imitato- res 122</p> <p>Humanam ſpeciem cur aſſu- mat dæm. 114</p> <p>Humores hominis a dæmone corrumpunt ut 177</p> <p style="text-align: center;">I</p> <p>IDOLA nondū extirpata. 78</p> <p>Idolorum cultus origo 52</p> <p>Idolorum cultus ex India ſub- latus 57</p> <p>Ieſus a Sathana tentatus 140</p> <p>Ieſuitarum acta 185</p> <p>Ignis in aqua excitatus 174</p> <p>Illuſio dæmonum 106</p> <p>Illuſiones dæmonum 130</p> <p>Imagines quomodo aſſumant dæm. 111</p> <p style="text-align: right;">Ima-</p>
--	--

I N D E X.

Imagines animarū falsæ.	126
Imagines superstitiosæ, quæ.	
fol.	167
Imaginum fallacia	171
Imperium dæmones nō habēt	
in omnes	181
Impotentia dæmonum	211
Infani quomodo fiant a dæmo	
ne	179
Iosuah ueri Dei cultor	164

L

L A P I S iactus a dæmone.	
fol.	203
Lappij ad oratores ignis	133
Leones contra Samaritanos.	
fol.	127
Liberati a morbis per dæmo-	
nem	210
Loca a dæmonibus uexata.	117
Loca obnoxia dæmonibus.	153
Loco persistunt dæm. quamuis	
incorporei	178
Lothi uxoris nomen cur nō re-	
periatur	55
Lothruxor in statuam	167
Lucem cur oderint dæmones.	
fol.	115
Lucem non prorsus adimunt	
dæmones	159
Luciferi peccatum quod	16
Ludus Dianæ, ac Herodiadis	
fol.	147
Luminum usus in Ecclesia.	
fol.	43

M

M A G A R V M Thessala-	
rum acta	139
Magorum Pharaonis acta.	183
Mahumecti aduentus	58
Maiestas apparentis dæmonis.	
fol.	110
Malefici a dæmone decepti.	
fol.	174
Marathoniorum camporū spi-	

ritus	753
Materia non obedit dæmoni-	
fol.	180
Melancholici a dæmone affe-	
cti	124
Membra quomodo assumant	
dæmones	113
Mendacia dæmonum	120
Messia certitudinem nō habue-	
re dæmones	186
Metalla in aurum per dæmon.	
fol.	184
Michael in Luciferum insur-	
git	17
Ministeria dæmonum erga ho-	
mines	94
Monialis a dæmone uexata-	
fol.	202
Mora dæmonum in peccato.	
fol.	22
Morbi qui a dæmone	176
Morientes tentantur a diabo-	
lo	47
Mortem protendunt dæmo-	
nes	199
Moyfis lignum in aqua. fo-	
lio	122
Mulier quædam procellæ cau-	
sa	146
Mula signo crucis fugata.	
fol.	154
Mulieres a dæmone in libidi-	
nem actæ	142
Mulieres cur a dæmone dece-	
ptæ	144
Mulieres, uasa fragilia. fo-	
lio	159
Musæ in lapillis, a Perrho ge-	
stata	170
Muti a dæmone cur fiant.	
fol.	129

N

N A T I dæmonum ex mu-	
lieribus	142
Na-	

I N D E X.

Nationes, cur non propria lingua leges habeat scriptas.	60	opiniones diuersæ circa dæmones	6
Naturæ dæmonum inuestigatores	2	Pœna dæmonum æquata peccato	23
Naturam non excedunt dæm. fol.	139	Pœna diaboli in malos	175
Naturalia dæmonum propria. fol.	205	Pœnæ dæmonum perpetuæ	43
Naui a dæmone agitata	145	Pœnarum genera quatuor.	165
Necromantia, quæ	91	Pœtæ, quæ a diabolo docti.	61
Necyomantia, quæ	91	Portenta in ortu impiorum. fol.	143
Nocere cur non omnibus possint dæm.	182	Potestas dæmonum non æqualis	117
Nocere diuersæ diabolus potest	193	Prædictio futurorum cur homini concessa	76
Nodi quidam magici	207	Præstigia dæmonum, animas defunctorum referentiū.	92
Noe imprecatio in nepotē	49	Præscriptio loci datur dæmoni fol.	179
Noha, uocatus Ianus	185	Præstigia dæmonum homines ligantium	209
Nomina dæmonum diuersa	7	Preces dæmonum ad sanctos. fol.	187
Nomina dæmonum falsa	83	Preces Ecclesiæ, qua ratione instituta	41
Norlandiæ montes	118	Principibus dæmones apparēt. fol.	189
Notariaca superstitio	90	Prodigia dæmonum	137
Nux Beneuentana	151	Prodigia gentium	185
O		Prodigiorum captandorū modi diuersi	81
O BEDIENTIAM hominum ut captent dæmones	161	Prodigiorum causæ	166
Occidui dæmones, qui	38	Prælium Angelorum in cælo. fol.	15
Opera mala cur dæmones dant	162	Prælium inter Angelos quādiu perdurauerit	20
Opera dæmonum in aduentu Christi	66	Prælia per illusionem dæmonum	138
Operari per instans non potest dæm.	177	Promissa quædam præstare dæmones	174
Opiniones circa dæmones diuersæ	4	Puella a succubo sollicitata. fol.	145
Orpheus, cur uocabula immutari noluerit	99	Puella a dæm. liberata	195
P		Pueris nocent dæmones	205
P ECCATI necessitas nō est a dæm.	159	Pyromantiam quis inuenerit. fol.	86
Pecunias cur dæmones cumulent	189		
Perfectio naturæ dæmonū.	14		
Platonicorum, ac Theologorū			

I N D E X.

<p>QUANTITAS spiritua lis quę 178</p> <p style="text-align: center;">R</p> <p>RAYMVNDVS Lullius fol. 197</p> <p>Refrigeria dæmonū quę. 124</p> <p>Reliquiæ sanctorum, terror de monum 156</p> <p>Responſa dæmonum, quę. 64</p> <p>Responſa dæmonum, cur du- bia 74</p> <p>Romanorum leges qua lingua ſeruata 59</p> <p style="text-align: center;">S</p> <p>SABINVS quidam dece- ptus à diabolo 150</p> <p>Sacerdos a dæmone ad uineā uectus 151</p> <p>Sacrificare homines diabolus ſuaſit 50</p> <p>Sacrificia inſtituta dæmonib. fol. 140</p> <p>Salus hominis in cruce 152</p> <p>Samuelis reſurrectio 93</p> <p>Sanctitatem præſeferunt dæm. fol. 119</p> <p>Sancti diaboli obnoxij 176</p> <p>Sanctus obediunt dæmones. fol. 158</p> <p>Sathan adoratus a quibus. 147</p> <p>Sathanas ſub D. Franciſci ſpe- cie 121</p> <p>Saxum Salomonis in agro Ve- ronen. 169</p> <p>Scientia naturalis dæmonum. fol. 15</p> <p>Scripturæ dæmonum 85</p> <p>Secreta cur indicent dæmones fol. 160</p> <p>Serenus Sammonicus 209</p> <p>Sibyllæ cur uaticinata 186</p> <p>Signa paſtorum dæmonum. fol. 207</p> <p>Signum Crucis contra dæmo-</p>	<p>nes 152</p> <p>Socratis de cygno ſomniū. 160</p> <p>Speciem humanam quomodo referant dæmones 109</p> <p>Spiritus cur loco non inſint. fol. 178</p> <p>Spiritus domeſtici 187</p> <p>Spiritus fallaces cur in mundo uelit eſſe Decus 127</p> <p>Stoicorum ſententia circa dæ- mones 4</p> <p>Stupra per dæmones geſta. fol. 141</p> <p>Subſtantia dæmonum bona. 8</p> <p>Superbia gygantum 50</p> <p>Superſtitio quorum malorum cauſa 53</p> <p>Superſtitiones omnes à dæmo- ne 87</p> <p>Superſtitiones imaginum re- ſpuenda 168</p> <p>Superſtitionem ſpecies 84</p> <p>Supplicationes a Mamerco in- ſtituta 128</p> <p style="text-align: center;">T</p> <p>TEMPLA dæmonum cur perierint 162</p> <p>Tempus creationis dæmonum fol. 10</p> <p>Tenebræ Romanis ſuſpectæ. fol. 42</p> <p>Tentandi ratio, quę ſeruetur a dæmone 37</p> <p>Tentatio non cadit in dæmo- niacos 158</p> <p>Terræmotus per dæmones. fol. 163</p> <p>Thalmodiſtarum error circa dæmones 9</p> <p>Theſauri Antichriſto cuſtodi- ti 191</p> <p>Tituli dæmonum 40</p> <p>Transmutatio dæmonū quę. fol. 183</p> <p>Troiæ Palladium 166</p> <p style="text-align: right;">Tu-</p>
--	--

DE NATURA
DAEMONVM
IO. LAURENTII
ANANIAE
TABERNATIS THEOLOGI

Liber Primus.

DAEMONVM naturam, eorumq. vim nosse, rem summè arduam ac difficilem semper extitisse, cum apud Philosophos, qui de his nonnulla verè aliquantum scripta reliquerunt, tum ipsos etiam Theologos, quibus horum facultatem, non nihil altius scrutari, cœlitus datum est, neminem esse uel in literis mediocriter tinctum, qui ignoret, pro comperto habeo. Proinde, nec mirum cuiquam videri debet, si de eorum potestate, operandiq. modo, ne dicam simplici natura, nec dum hodie, ulla scientia, suis numeris absoluta, ac undiq. perfectâ, haberi potuit; cum & de Astrologia, quam ante alias omnes ingenuas artes, ac scientias, mortales & colere & profiteri cœperunt, cuius materia tamen oculorum obtutui patet, adhuc exacta cognitio haberi, minimè creditur; licet hanc non pauci,

A vel

vel ante ipsum etiam diluuium, cognouerint, posterisq. temporibus ipsi Chaldaei, Hebraei, & Aegyptij, passim obseruarint, quos simili studio exinde Graeci, Latini, demum Arabes, Persae, Indi, & Seres subsequuti sunt. Huius etenim rei causa fuit, eorum natura adeò abstrusa, & a nostro intellectu magis remota, immò, cum sensilis haud sit, penitus occulta: de quorum tamen spirituum substantia ac facultate, gentium sacerdotes, cum non pauca olfecerint, multa scriptis prodiderunt, & siminus veriora, ut nostri, cum Syri, & Graeci, tum Latini Theologi scripserint: de quibus profecto Spiritibus, haud cum eo (ut res ipsa postulare videbatur, atq. in cæteris contingit scientijs) dicendi lumine, aut ordine, hisce omnibus pertractatū fuit. Videre enim est, cunctos gentium peritos, & si de his eleganter admodum differuerint, nihilominus tamen, ob eorum (qua sunt) difficiliorem cognitu, naturam, delusos forsitan, vel à propria eorundem spirituum astutia, plurimum à rei veritate declinasse: nostri uero Catholici sapientes, licet magis vera scripserint, nullo tamen Latinitatis stylo, nec elegantiae alicuius splendore, ob temporum illorum iniuriam, vsi sunt. Hinc factum, ut non omnino ab re, operæq. pretium fore existimaui, si quæ magis consona, atq. sparsim hinc inde, de natura, & potestate illorum, scripta reperi, cum à Platoniceis, alijsq. gentium scriptoribus, tum etiam à nostris Theologis, ea, pro virili nostra, ex ordine,

ne, singula suo loco, in unum collata, pijs animis, ob oculos legenda proponam. In quorum equidem uarijs atq. diuersis, uariorum multorumq. auctorum, quos præmanibus habere potui, colligendis opinionibus, ita elaboraui, ut diu multumq. insudauerim simul, & alserim; apum ipsarum naturalem sagacitatem & solertiam insecutus, quæ, & si diuersos peruolitant flosculos, ex ijs tamen duntaxat succos excerpunt, quos suis in stipandis fauis, naturæ instinctu, utiles esse, cognoscunt deprehenduntque. Cunctæ enim Platoniorum sententiæ, quæ ab Aegyptijs & Chaldæis, de demonibus, relatae, hisq. acceptæ fuerunt, si ueritati, nullo pacto, mihi consentire posse, uiderentur, eas, ut erroneas, reieci, & explosi. At, ubi quid ueri, sub cortice continere, apparerent, eas concordēs (quo ad eius fieri potuit) nostris cum Theologis, reddendas curaui; ea uero, quæ nostri omnes, uel absurda uocabulorum barbarie, uel abditis uerborum ambagibus, ob Latinae Phrasıs penuriam, temporumq. iniuriam inuoluerunt, nulloq. dispositionis ordine collocarunt; hac (inquam) puriori Latini sermonis phrasi efferre, suisq. singula locis disponere sic enodate, quantum licuit, studui. Tuum itaque erit, (benigne lector, hunc nostrum laborem, eo, quo nos in publicum damus, animo, bono nimirum & candido, accipere, hilariq. & alacri fronte legendum aggredi. in spe sum enim non dubia, quicquid in hisce perlegendis, temporis otijq. posue-

ris, eius tē, (inſtar agri non ita ſterilis) inde fructum uberrimum, abunde, relaturum.

Dæmones, ergo, iam diu certatum eſt inter Philoſophos, alioſq. antiquorū peritos, ſintne, quos Deus in rerū natura fecit, an quos ſolummodo hominum intellectus atque ingenium, ſibi effinxit. nec ulla inter eos concordia eſſe potuit: quoniam, & ſi horum ſectæ plures fuerint, nihilominus hi omnes, hac in re, tantum in duas diuiſi ſententias, maior horum pars, Epicureorum ac Peripateticorum opinionibus, inhaſere: quiquidem nihil, quod non ualidis argumentis, demonſtrationibusq. conſequi ualuerunt, approbando, hos, in rerum uniuerſitate Spiritus, ceū ſuperfluos, ac ſuperuacaneos, à natura prorsus exterminarunt; eoſq. duntaxat Poetarum figmentis, uetularum fabulis, ac prudentum legibus, effictos eſſe, aſſeuerando, ut & inferorum pœnas, quò mortales, à malo perpetrando horum terrore, abſtinerent, ac iuſtè, humaneq. uiuere, conſueſcerent; idcirco hos Spiritus, in hominum opinionibus, nomine tantum uagari, re ipſa autem nihil omninò eſſe, autumarunt. Quibus omnibus obnixè refragando Stoici, qui Socrati, hos eſſe, acceptum referunt, ac etiam Platonici, qui uarijs proborum ſapientumq. narrationibus freti, atque antiquis oraculis, pleriq. hiſtorijs, quæ cuncta, hos apertè oſtenderunt, innixi ferè omnes, Dæmones in rerum natura, & exiſtere, & multarum rerum cauſam eſſe, proculdubio, aſſerere non dubitarunt.

Itaque

Itaque Peripateticis, & alijs quibuscunque, multi enim, vt dixi, fuerunt, diuersum hac in re sentientes, aqua (ut aiunt) & igni, quasi profanis, ac religioni, quæ nobis natura, vt existat, comparatum est, penitus aduersarijs, atque ab eo non consuetudine renitentibus, optimo iure interdixere; in quorum sanè opinione ac sententia, quod nostris cum Theologis hac in re, pedibus iuerunt: his enim, fidei afflatis lumine, vera de eis, vt dictum est, supernè concessum manifestare fuit, sanæ doctrinæ neminem unquam discrepasse, in confesso est. Ea itaque de causa hi, tanquam omnino à veritate aberrantes, immò prorsus eam respuentes, omnes posthabendi, in minimisq. ponendi sunt, qui, cunctis, hac in re Epicureis, Peripateticis, ac nonnullis etiam suffragantur hæreticis, qui vno cum ipsis ore, impudenti tamen, vel animæ immortalitatem, ne dicam corporis (cum Saducæis) resurrectionem, omninò abnuunt & abiiciunt: nobis enim satis est, horum naturam ac facultatem, Stoicorum, atque Platoniorum opinione probari, nullamq. esse legem, in qua horum substantia ac potestas, verè abnegetur; verum etiam Arabibus, eorum secta, & Hebræis, Moysis lege, nobisq. fide, omni demonstratione longè meliori, firmiter credi & amplecti. Quod nimirum patet, tum ex veteri testamento, Gen. Sub metaphoris, ac Serpentis, Euam alloquentis, forma, & sine uelamine, in eodem, penès Iob, cum etiam ex nouo, apud Matth. ubi legitur; *Discedite à*

me maledicti, in ignem æternū, qui paratus est diabolo, & angelis eius, idemq. alibi sæpius: ex quo fit, vt Dæmones, in naturæ statu existere, lip-pis (uti paroemia fert) & tonsoribus liqueat.

De quibus profectò spiritibus, quoniam, & nomine, & substantia adde etiam facultate, haud parum a Platonicis, nostri discrepant Theologi, quæ horum sit differentia, dicere, nunc animus est.

Aiunt namque Philosophi, hoc nomine, Dæmon, cum sciens Græcis sonet, & bonos, & malos angelos, vbi id vtrosque non dedecet, crebrò innui: vnde & εὐδαίμονες καὶ κακοδαίμονες, frequēs apud eos mentio reperitur: ex quorum sententia nostri Theologi, quibus hæc semper nomenclatura infensa ac odiosa habita est, omnes valdè dissentiunt; inquirunt enim, hoc uocabulum, licet eorum creationis principio, his, & Angelis cunctis simul, ob communem inditam, propriæ naturæ scientiam, conuenerit; nunquàm tamen hos beatos Spiritus, nec apud Hebræos, nec penes nostros Theologos, demōstrasse: etenim hac voce, non quod eis natura dedit, sed quod sibi, & ob propriam eorum malitiam, ob prætensamq. nostros in protoparentes, calumniam, obuenit, qua etiam & Diaboli nuncupantur, utique nec iniuria, ut inferius manifestabitur, omnes nostri periti intellexere. Quapropter nussiam non malum hoc nomen pijs auribus resonuisse inuentum est. neque mira res; cum scientiam, & iniquos, & prauos consecutos, reperiri, nihil

ob-

obstat: unum enim ex his donum est, quod haud quicquam, quo mereat, perficit habentem, neque hoc duntaxat nomine, hi nequam Spiritus nuncupati sunt; at diuersas, ut uarias in nos struxere calumnias, appellationes, sortiti fuere. Omnia tamen haec, uel priora eis, uel metaphorica sint, eos, ut & opera eorum aduersantur nos, prauos, iniquos, impios, ac crudeles nobis ostendere altius euenit. Hinc fit, ut, uel exorcismo constricti, eorum sic nomina spernant: sic aufugiant: de quibus singulis, suis in locis, dicendum restat. Verum, de demonibus, quod ad eorum naturam spectat, haud modò, omnibus in rebus, ubi à nostris, antiqui gentilium Theologi dissenserunt, cunctorum referam errores, cum hoc obiter omnes, opportunius referendi, offeret occasio. At solùm (inquam) quidnam maior nostrorum, de his scribentium pars, opinata sit, quibus, tum ex eorum operatione, tum etiam ex fide, circa multa de his, omnis penè ueritas illuxit; quorum quidem opinio, neotericorum praesertim, non enim omnes sic una concordant, ut secum nihil discrepent, haec est. Demones scilicet spiritus esse, substantia bonos, quippè à Deo Opt. Max. creatos, intellectu praepollentes, incorporeos omnes, & immortales, sua uoluntate malos, quibus furor, rationis expers, inest, demens concupiscentia, cogitatio praecipua, atque proterua. Qua in re, quantum errauerit Plato, eiusq. imitator Porphyrius, ex hoc cernere licet; cum alter apertè, hos spiritus, ae-

reos, prætenuiq. ac uti astra, rotundo corpore tegi, alter uerò, inter eius asseclas doctrinæ haud uulgaris, eosdem dicit, genus esse, natura fallax, uniforme, Deos simulans: quandoquidem, quod Plato sentit, falsum demonstratur, uel ex eorum actione, quæ (ut Philosophis placet) formam sequitur; nihil enim ipsi, licet appareant, quod sensus habet, uerius operantur: Ceterum, quicquid faciunt, solum ab intellectu, ut suo in loco clarius apparebit, totum procedit, ac proficiscitur; atque quod alter maximum esse errorem, uel ob id ostenditur; cum hi spiritus è tenebris, ut sibi nonnulli heretici finxerunt, mali non exurrexerint, quoniam nullum in mundo principium malum esse quiuit, ne duo cuncti potentes, (quod absurdum est) dari cogantur; quando certè omnia, quæ uidentur; aut, quæ oculorum acie comprehendi non possunt, ex uno tantum bono emanant initio: Cunctarum etenim rerum una est causa, a qua, cum sit summè bona, nihil uitij proficisci ualet: Quamobrem, haud ullum datur, ut autumaui Manes, summum in rerum natura malum: uidit enim Deus cuncta, quæ fecerat, & erant ualde bona. Reliquum est igitur, ut dæmon, alio sit, quàm natura malus, uoluntate scilicet, cuius quidem firmam ac stabilem, post suum ipsius errorem, malitiam atque perfidiam, Aegyptij, qui hieroglyphicis quibusdam, pleraque arcana absconderunt. Scaleno, imperfectum quid continente, pingebant. Ex his habes

(can-

(candide, pieque lector) demonum naturam spiritalem esse initio perfectam a Deo creatam, dehinc hos omnes in eorum cogitatione, ut satis in sequentibus patebit, corruptos, lapsosq. quò tempus nos admonet, ne ordinem, cunctis in rebus, apprimè necessarium, uel hilum quidem transgrediamur, ut de eorum creatione, quid nostri existimarint Theologi, quàm exactissimè referamus. Hanc igitur, & si per simplicem emanationem, absque ulla temporis inter capedine, motusue interstitio, extitisse uolunt; Deo tamen haud coeternam, quòd ab æterna Dei substantia, quasi a Sole radij effluerint, ut arbitratus de mundi productione Philosophus, cogitare tantum, abest, dicere, fas est; cum ut ij extiterint, quia opera sunt propria, extra Dei substantiam, sola diuina uoluntas in causa fuit, quæ eos, ut & Angelos, ubi sibi placuit, omnes una produxit, ac effinxit; non enim unus alterum genuit, quemadmodum Cabalistsæ nonnulli sibi somniant: quorum opinioni satis Auicenna, haud profectò postremæ inter Arabes eruditionis, tractans de intelligentijs, firmiter adhæsisse uidetur. Creatio namque ipsa, cum infinitam sibi potestatem exigat, creaturæ certè finitæ, nullo pacto impartiri uoluit: sic enim & propria eius natura destrueretur, & Deum, quem esse necesse est, alijs cunctipotentia impertita, existere possibile esset: quod, ut absurdissimum, esse minimè potest. Nec creati ex sinistro massæ latere, ut Thalmutistæ sibi fingunt,

quodammodo mali, quasi ranæ ac muscæ, ex subiecto putri; intellectiles enim sunt, omnisq. ut ostenditur, materiæ expertes: hinc ne mori quidem unquam eos contingit, quemadmodum falsò nonnulli Philosophi ac etiam Arabes, ut dicetur inferius, ab ipsis spiritibus delusi crediderunt; nec etiam malorum animæ, ut Plotinus sensit philosophus, existunt, cuius opinioni Tertullianus adherere uideatur: cuncti enim simul, ex nihilo, Dei præpotentis imperio producti sunt, quando, (ut ex superioribus uidere est) sibi placitum fuit, ab animis quæ corpora ut informant opus habent satis diuersi: at non ante hanc mundi constitutionem, ut plerique ex Græcis opinati sunt, qui spiritalem hanc naturam, multis iam sæculis corpoream, quò seipsos Deumq. supernè, ut sui contemplaretur, principium, præstitisse asserunt; cùm uerisimile id non est; quandoquidem Deus, cuius perfectæ sunt opera, si seorsum à corporea, Angelicam creasset naturam; cùm hæc pars mundi existat, hanc mundi substantiam imperfectè fecisset; quod uel opinari, ne dum dicere, satis absurdum est, atque profanum. Sed creatos (inquam, ut quamplurimi Latini saniores asseuerant) sub cæli nomine, prima die; quod quidem uerius esse, ipsa Scriptura sacra testis est locupletissimus, ubi Deum dixisse legitur: Quando facta sunt sydera, laudauerunt me Angeli mei. Quis enim esse potest, in lectione sacrarum literarum uel mediocriter uersatus, qui adeò cæcutiat,

ut quarta die, sydera creata fuisse, penitus non uideat? An ergo, si tunc sydera facta sunt, & Angelos ipsos, tum simul factos fuisse, non oportuit? At oportuit profectò; alioquin, quomodo, (cum nì forent quidem) Deum ipsi laudauissent. Nec dicere satis est, eos secunda, aut tertia die creatos fuisse, cum horum mentio hisce diebus, sacra in pagina, nulla omnino reperiatur. Restat ergò, consequiturq. ex dictis superius, ut prima die, sub Cæli nomine facti sint, maximè cum & Propheta dicat: Fecit cœlos in intellectu; quod quidem, de intelligentijs multi non vulgares exponunt, quas initio cum cœlis, ut eos mouerent, ac virtutes influerent, creari necesse fuit. Ex his itaque satis intelligi, breuissimè quidem, non dubito, quidnam, de creationis eorum æuo, plerique ferè Latinorum Theologorum cætus meditati sunt; quinimò, & ipsa Ecclesia, æterna veritate confirmata, asserere videtur. Nunc uerò reliquum est, ordine rerum attento, utpote in rebus enarrandis maximè necessario, ut, quonam pacto creati fuerint, apertius, quo ad fieri potest, à nobis explicetur. Facti sunt ergo, ut & ceteri Angeli boni, ac perfecti omnes; at illi, non ex æquo, hanc susceperunt perfectionem; licet hac de re, nihil inter eos, inuidiæ ortum fuerit; uerùm, cuncti, pro naturæ eorum captu, contenti fuerunt: quam quidem naturam, inter se differentem his omnibus, à materia, Hebræi, ac Platonici, obuenisse, asserunt: non enim abnegant, hos

Spi-

Spiritus, omni prorsus materia carere; tametsi, quæ eos donent, haud sit, sicuti nostra, diuersarum formarum, ob contrarias scilicet, quas habet, qualitates, auerissima: uerùm continua corruptioni minimè, ut cælestis, obnoxia. Quod cum procul a rei ueritate remotum, repertum sit, tum ex eorum substantia, atque operatione, quorum altera, omni corpore caret, altera tantùm intellectilis existit, ut inferius copiosè demonstrabitur; tum etiam ex Dionysii autoritate, omnem ab eis, materiam amouentis; mirum non est, si multi, haud quidem spernendi Theologi, hos, qui secus asseuerant, & sentiunt, ceu prorsus ignaros, ab eorum classe, omnes eijciunt, expelluntq. nec tamen est, quin & ipsi secum, haud dissentiant, ac disceptent, quandoquidem in duas diuersas, separati animi sententias, qui a Diuo Thoma sunt, eos tantummodo forma inter se differre dicunt, a quorum profecto opinione, iterum atque iterum discrepant, quicumque Scotum sectantur; sectantur enim eum multi, uq. minimè contemnendi Theologi, qui haudquaquam temerè, sibi sentire uidentur, asserentes nimirum, nihil omninò incōcinnum ac absurdum esse, horum Spirituum, plurimos, sub una forma existentes, propria, qua sunt, indiuidua natura, mutuò, unumquemque, sua differre; ubi, & animæ unius formæ omnes, absque tanta formarum uarietate, specierumue multiplicatione, in primo, ut inquirunt, naturæ instanti, quibusdam internis, propriæ essentiæ gradibus, inuicem
inter

inter se distent, ac differant. Cui quidem rei, quò opinio eorum reddatur probabilior, libenti addunt, annectuntq. animo, præter talentorum, quæ initio ipsis data sunt, varietatem, satis naturæ ordinem dedecere, tot Angelorum species, intellectu ac glorioso in mundo, Dæmones cum æternum apud Tartara damnentur, deesse; quando, si una quidem species defuisset, hoc ne corporeo ne sensibili orbe, quem illius instar ac similitudinem creatum, aiunt, imperfectus meritò dici posset, eoq. magis, quòd, omnibus ex nationibus, linguis, ac artibus, quamplurimi apud homines, ab æterno cruciatu, Dei tamen ope adiuti, incolumes reddantur. Qui profectò dæmones, quàmuis creati fuerint omnes, quòd Spiritus, quòd indissolubiles, quodque immortales, æquales, ut Angeli, ac similes cuncti: non tamen est, cum ex omnibus ceciderint, (ut infra ostenditur) Angelorum ordinibus, ubi complurium formarum existit varietas, qui mutuò sibi, & specie nonnulli, & potestate, quamplurimi distent, differantq. Quorum quidem differentia, quæ, & quanta inter eos sit, Deum solummodo, qui cuncta, numero, pondere, ac mensura fecit, & stellas, vnamquamque illarum, suo nomine vocans, minimè latere potest; nobis verò, hoc tantum diuina reuelatione patefactum est, quòd, licet tres essent Angelorum classes, nibilo tamen secius, nec excellentioris naturæ vigor, quin hi spiritus starent, nullam infirmitatem adduxit, nec minor sapientiæ virtus,

virtus, ne intelligerent, vllam ignorantiam inges-
 sit, nec etiam inferior libertas, arbitrio, aliquam,
 vt caderent, necessitatem imposuit: Quinimò ex
 hac eorum varietate, quæ in mundo intellectu fa-
 cta sunt, admirabile ac stupendum, vt in hoc præ-
 senti, ob rerum sensibilibus diuersitatem, decorum,
 ornamentumq. emanauit: Nec ex tanta horum va-
 riatione, quicquàm eis imperfectius euenit, quò
 de suo creatore, iustè conqueri possent; quamquàm
 natura, quantò quis superior esset, tantò se inferio-
 re, per pauciores rerum species intelligit, & amplio-
 ri virtute valet. Cunctorum siquidem, propria,
 cuiusq. virtus tanta fuit, vt eis, nihil aliud perfe-
 ctionis, quod natura capere possent, absque pro-
 priarum, vniuscuiusque formarum mutatione, vn-
 quàm addi potuisset; quod ob eius propriam de-
 structionem, vnusquisque renuit, ac recusat. Hoc
 ergò modo producti fuerunt demones omnes, vt re-
 liqui Angeli, quoquo pacto, vt eis par erat, na-
 tura felices. Tanta namque eis naturæ indita fuit
 perfectio, in qua sic omnino perdurare ac consiste-
 re poterant, si quidem ipsi vellent; (vt quamquàm
 flexibilem, tum quo animo ducerent, arbitrij liber-
 tatem sortiti essent) nullo, si id intenderent, pa-
 cto, cadere possent. Suo igitur ipsorum, crimine,
 culpaq. cecidere omnes, cum ipsi proprio, quod fa-
 cere noluerunt, Marte, stare valebant; ex quo tan-
 dem tali ac tanta desuper, si modo constitissent, om-
 nes gratia obumbrati donatiq. fuissent, ut hanc ul-
 timam

timam felicitatem, quæ haud naturæ, sed eiusdem
 finis est, consecuti, instar Angelorum, diuina sem-
 per essentia, conspectuq. fauentes, essent; & si non
 ex æquo, ob præstantiorem eorum naturæ gradum,
 diuersamq. quam habuissent, gratiam, vt nec An-
 geli, nacti forent. At illorum, qua fuerant, ani-
 mi instabilitate, vt prælium in ipso cælo, inter eos
 magnum exortum sit, effectum est: quoniam Luci-
 fer (ita, à præstantiore, qua donatus erat natura,
 nuncupatus) quem reliqui eius complices, proter-
 uia suæ consentientes, ultrò hunc, in tam funestissi-
 mum errorem, duci adhæserunt, tanta inflatus su-
 perbia, venenata prorsus rabie ac vesania tumens
 fremensq. dum suam pro se eo quod Angelus in
 qualibet rerum, specie intuenda naturam, quam
 ea de re continenter intuebatur, aliorum omnium
 substantia, pulchriorem atque excellentiorem con-
 spicatus: vt corrupto sibi animi intellectu, non vl-
 la quidem perturbatione sensibili, cum nulla ei
 talis inesse potuerit, sed iniqua sua ipsius volun-
 tate, dicere non erubuerit: Ponam sedem meam
 in Aquilonem, & ero similis Altissimo. Quod
 quidem omnium grauissimum peccatum, maximeq.
 omnium execrandum scelus, nefas, horribilisq.
 blasphemiae nulla unquam ratione, vt falsò Ori-
 genes censuit) expiandum, alio enim nullo sugge-
 rente, ab ipsomet spontè, patratum fuit; quod non
 verè extiterit, mirum in modum Theologi certant,
 & adhuc sub iudice (vt fertur vulgò) lis est.

Quan-

Quandoquidem nōnulli fuisse aiunt, quod dæmon, natura contentus, qua donatus erat, ultimam, ad quam duntaxat, gratia consequendam, procreatus fuerat, diū, felicitatem respuit. Aliqui, volunt fuisse, quod fortitudinem suam, non ab ipso Deo, à quo cuncta bona, tanquàm fonte perenni, promanant, sed à se ipso proficisci, sibi persuasit, pro certoq. habuit; hinc factum esse, inquiunt, ut cū mutabilis foret, natura; immutabilis culpa; malo tamen libere semper adherendo, utique efficeretur. Quidam uerò existimant, quod, vel omittens, vel proprijs viribus innixus, id quod gratis consecutum esset, ultrò tentasset. Nec etiam desunt, qui hoc peccatum fuisse dicant, quod sibi Messia locum vendicare, statuisset; propterea, quod, cū se videret, cæteris omnibus (ut relatum est) natura præstantiorem, satis, diuq. optauit, ut eius causa, reliqui omnes, sua ipsius, quò penes Deum, consequerentur gloriam, opera uterentur. Verùm alij, hanc tanti piaculi ansam fuisse, affirmant, varijsq. argumentis corroborant; quod Dei splendorem, quem altissimi voluntate, diuini quadam luminis reuelatione, incarnandum præuiderat, (veniret enim hic sanctissimus Dei character, nisi, nos ut redimeret; cum opus tum non esset, ut sua humanitate, maiori gloria nos afficeret) adorare, ut cæteri Angeli, ob suæ naturæ superbiam, iterum atque iterum detractauit ac renuit. Solum, qui Scotum sectantur, a litera minus recedunt. id enim

peccatum

peccatum fuisse asserunt, quod Dei, verè æqualitatem ac omnipotentiam, quod litem sonat, quæ tamen nullo vnquam pacto, ulli creaturæ communicabilis est, perturbato, peruersoq. appetijt animo: quod profectò haud aliunde, quàm suaipsius peruersa prouenit voluntate: cum ob essentiæ præstantiam, maiori potius, Deum prosequi amore, debuisset, cæteris omnibus submissis se gerendo, Deoq. gratias immortales habendo, id quod hic in terra, apud nos, dum illius proprium cultum tanto pere expetit, apertè præferre uidetur. Quorum quidem opinioni, vtpote veritati ipsi, haud parum consentaneæ, multi ex Theologis facilius adherent: qua de causa, hoc scelus crimenq. nefandum & abominabile, haud exiguos belli apparatus inter eos, ob disparem nimirum, eorum, ab Angelis, voluntatem, excitasse, credere par est; Vbi Michael bonorum dux, tanta fortitudine, Draconi pugnanti restitit, (hoc enim nomine Luciferum, malorum principem nuncupari, ob lethiferum, in cæteros effusum virus) vt magno eis, vtrò citroq. prælio certatum sit, non corporeis quidem armis, cum ipsi spiritus sint, omnisq. corporeæ molis, (ut suo docebitur loco) expertes, nec cæli ob eorum naturam scindi, queunt, at sola animi voluntate, quæ omnium actuum sibi clarior reddita, non secus, ac Solis radij, uaria pertranseuntes specula, Draconis, vt peruersa atque impia; sic ingratis superbisque hanc intus eis simul ortam, ac deforis

ostensam, omnibus approbantibus, ita renuitur, ac incusatur cunctis bonis, ut utrinque obnixè certantibus, postremò, ipsius factio, proprijs freta viribus, adeò debilitata est, ob gratiam Angelis, viua fide, desuper infusam, quam in Messiam forsàn, ut aliquibus placet, futurum, aut magnam, veramq. summi Dei bonitatem habuere, ut vel à bonorum minimo quoque de cælis omnes deturbari ac deijci potuerunt, vsque adeo natura superatur a gratia. Veruntamen, vbinam cælorum, id certamen peractum, & quamdiu huius certaminis acies durauerit, magna inter Theologos, cum diuersa plerique hac in re sentiant, controuersia, etiam nunc est. Thomistæ namque cum multis alijs Ezechielis auctoritate moti, qui Diabolum, in Dei delicijs fuisse inquit, atque ob similitudinem terrestris Adæ peccantis, in Paradiso persuasi, tradunt hoc prælium commissum, in cælo Empyreo, vbi beatorum spirituum, ac deliciarum locus est: Alij, quorum primus Diuus Augustinus non exigui momenti fuisse videtur, apertè aiunt, hanc Angelorum pugnam, in suprema aeris extitisse regione, quam cælum, interdum nominari, consuetum est. Ego verò, si hoc mihi dicere fas est, neutrobique hoc prælium factum, apertius referre, ausus fuerim: quandoquidem, nisi prorsus conniuentibus (ut fertur) oculis præteream, vbi hanc rem, ut Aquila in suos pullos, firmiter Solem inspicere enitor, perspicuè mihi videre videor; nullo Angelis pacto, qua sunt
 incorru-

incorruptibili natura, hunc aeris tractum, ob eius corruptibilitatem ac mutationem, initio conuenisse, qui postea eis non nulli pœnarum generi, ac ignobili exercitationi datus ac concessus est; nec etiam cœlum Empyreum, gloriæ, ac non naturæ locum, ob supernaturalem, superq. eminentem eius excellentiam; neque illud Ezechielis dictum, nobis quicquam aduersatur, cùm id verbum, non loci qualitatem innuere videatur, sicut, nec nostri etiam Saluatoris, in cruce pendentis, ad latronem facta promissio: *Hodie mecum eris in Paradiso*; at eius conditionem, ac status qualitatem, qua Lucifer alius aliquanto, quàm cætera tum omnes creaturæ, Deum, vt totius naturæ auctorem & principium, magna cum eius delectatione, ob propriæ essentiæ præstantiam, cum alijs contemplari potuit. Quod quidem verosimilius esse, haud parum ad hanc nostram sententiam facit, quod Diabolus inflatus, & elatus superbia dixit: *In cœlum ascendam, & super astra ponam solium meum*. Nam si in cœlo Empyreo hæc pugna facta, quorsum hæc verba? cùm locus, hoc, nullus superior; an allegoricè tantùm interpretandum? haud certè. cùm ex litera sensus, vbi id fieri potest, eliciendus sit; non ergo is locus hoc certamen, at firmamentum sustinuit. quod Ioannis auctoritati innixus, conuenienter dici posse, mihi videor, qui in Apocalypsi sua Draconem, nostrum antiquum hostem, tertiam, secum stellarum partem traxisse ait, quod eos, vt pro-

pria eorum mobilis, ac incorrupta natura ostenderetur, nihil magis decuit, quàm hoc cælum, quod mouendo, absque sui mouetur corruptione. quo peractum est, vt alibi de more Angelorum, triumphus fuerit, & alibi, quàm ubi disceptando obtenta est victoria, dæmonum atrocissima pœna æternumq. sine fine supplicium; atque vt Angeli, vel loco Paradisum: ita dæmones inferna eodem tempore, non iniuria senserint. Verùm tamen, quanto hi Spiritus tempore, in cælo, ab hac eorum ruina steterunt, ac quandiu cum Angelis mutuò concertauere, nondum apud Theologos decretum est. Nam, qui D. Thomæ (qui non minus apud Theologos, quàm ipsos etiam Philosophos, tanquàm alter Aristoteles celebratur) sic addicti sunt, vt ne unquàm ab eius opinione vel sententia, transuersum etiam (vt aiunt) vnguem recedant; duo tantum instantia ab eorum creatione ad ruinam usque intercessisse tradunt, vnum scilicet, quo puris naturæ dotibus duntaxat omnes extitere; alterum, quo peccato obnoxij, à cælo, Angelorum ministerio, qui gratia confirmati sunt, exclusi & expulsi fuerunt; At eorum, qui non ita in verba sui magistri iurarunt, quasi, vt sese sui animi omni iudicio ac opinione peruenit, non omnes eiusdem omnino sunt sententiæ; sed bifariam inter se diuisi aliqui, qui Scotum suum ducem agnoscunt, (qui & non sine causa, Subtilis, nomen meruit) ij quatuor ab eorum productione, ad ca-

sum

sum usque moras interuenisse asserunt, nonnulli uerò multis argumentis tres tantum affirmare conantur; Et primam quidem, quam cunctos naturæ muneribus contentos fuisse, asseuerant, secundam, quæ tantum naturæ Angelicæ ualuit, quantum nobis totius, quo uiuimus temporis interuallum; quæ quidem secunda mora, sic eos à ueritate declinasse, nonnulli affirmant, ut primo ab ipsis commisso crimine, & si nimia inflati fuerint Philautia, poterat tamen eos, modo uellent, cum adhuc essent in uia, satis pœnitere, ac facile misericordiam, ueniamq. à Deo, qua utitur in opus suum clementia, ac longanimitate propensus, consequerentur. Quæuis huic contradicant plerique Theologorum, qui omnibus uiribus contendunt, nullum omnino in hoc innocentia statu, errorem, uenia ulla dignum esse potuisse. adhuc enim nulla creatura corrupta erat; ex qua quidem corruptione, peccatum, tanquam ex Epimethæi pixide, cumulatim in mundum inuolauit, quod haud negari potest; At sic, quod nihil tum uenia dignum fuerit, cum uel propter liberam Angelorum voluntatem, ita fuisse, certè decuit, quod usque ad ultimam ipsorum damnationis moram durasse, non pauci perhibuere Theologi, ne scilicet adeò nobilis spiritalis creatura, uel exiguo temporis momento, erroreque modico obstinationis inquam ratione, cui obnoxius stetit, præsertim cum mutabilis suomet principio omnis creatura extiterit, tam repentè, æternis cruciatibus,

paulò postquam esset producta, manciparetur, eò
 maximè, quod in suis, vt Scriptura inquit, Angelis
 reperit mutationem. Verumtamen Dæmones (li-
 bet enim inceptum ordinem prosequi) plus iusto et
 æquo diutius, à voluntate sui Creatoris sese ab-
 strahendo, vsque adeò omnes, sui ipsorū amore im-
 moderati, stulti, & ebrii, in hac secunda mora pro-
 cessere, vt tandem iustissimo Dei iudicio, honorem
 suum alteri non dantis, in ea præfracta ceruice, in
 odium Dei obstinati perseuerantes, ad unum om-
 nes in tertia damnarentur mora, nulla prorsus iu-
 sta excusatione ipsos releuante: siquidem hoc iudi-
 cio & sententia non præcipitatione quadam, sed
 potius æquissima Dei longanimitate, iustitia,
 nempe, ipsa misericordia temperata, contra ipsos
 processum est. Adde, quòd non vnus, vt nonnulli
 opinantur, tantum criminis rei peracti fuerint, sed
 & diuersorum, quibus omnes simul, sua tamē quis-
 que peculiari malitia, ineffabili cum cupidigine agi-
 tabatur. Hi enim varijs flagitijs sceleribus im-
 pliciti a minoribus ad maiora & atrociora, sem-
 per adeò progressi sunt, ut, & si non ex æquo cun-
 cti, suæ naturæ præstantia; at voluntatis certè im-
 perio, frenum sceleratissimis cupiditatibus laxan-
 do, in infinitum peccauerint, adeò ut in Dei extre-
 mum contemptum & odium (horribile dictu) sic
 prolapsi & demersi sunt, quod inde pedem referre,
 retrocedereque, tandem ipsis integrum minimè fue-
 rit. Hinc factum, vt hac tandem sua postrema &

fune-

funesta mora, ipsi demones è Cælo, non secus, ac plumbum, in aquam, Angelorum, vt dictum est, ministerio, eiekti præcipitatiq. fuerint, non sine summa extremaq. suorum ignominia, sic interni, verminis numquàm morientis, arrosionis dolore, & ad inferna plerumque relegati; eorum enim plurimi adhuc, (Diuo Iacobo innuente) huic caliginoso frigidog. aeri inhaerent; quem quidem ipse Deus, pro sua miranda & infinita prouidentia, vt nos in cautos exerceant, & ad timorem Dei somnolentos exuscitent, vsque ad diem magnum Domini, ne & ipsi penitus sine causa ibi relictì viderentur, ipsis ita concessit permisitq. quibus etiam interdum in executione suæ diuinæ iustitiæ in nos homines vtitur, vt suo loco dicetur. Atque hos omnes, qui huic inclusi sunt aeri, inferiores fuisse tradunt: magnates enim ob eorum nobilitatem, propriaq. voluntatis a Deo se auertentis furorem & impetum atrocius alijs in creatorem suum peccando, iustissimè Dei trutina rem examinantes, ad infima Tartara detrusi sunt, vnà cum eorum principe Dracone. Hic enim cum suæ ipsius stolidæ superbiæ ueneno, plus cæteris inflatus, nobiliores suæ essentiæ a Deo concessis donis ad id elatus, reliquisq. tam turpissimæ, æternisq. doloribus expiandæ apostasiæ, ansam præbuisse; haud iniuria qui amisit mensuram, qua summo torquetur opere, & Dei iure opimo, pœnas delictis commensurantis, acerbiores quoque luit, sustinetq. Cæterum, quanta pars

lapsu illo ceciderit, & an ij omnes vnus, vel diuersorum ordinum fuerint: non minima inter Theologos, ea de re dissensio est. Quidnam enim considerantes, multò maiorem hominum turbam, ad inferos, cum diabolis ibi cruciandam detrudi, quàm ad cœlestia gaudia cum Angelis perfruenda, euehi: huius quiddam instar ac simile in ipsis etiam Angelis, usu venisse, opinati sunt: qua de re, maiori eos etiam numero ad inferos detrusos, hinc colligunt. Alij verò, sanioris aliquantò hac in re (ut mea fert opinio) iudicij, oculis defixis in bonum illud, quod spiritibus, vt intellectus purioris capacibus, inerat, ideò minorem eorum partem, hoc lapsu corruisse, voluerunt; quorum quidem opinio, vt vero magis consentanea, ita magis amplectenda, mihi videtur. Quotus tamen quisque eorum sic præcipitatus è Cœlis fuerit, a diuersis in diuersas opiniones, itum est. Nam quidam, partem decimam, huius flagitij ream peractam fuisse, referunt; alij vero, nonam his æternis pœnis destinatam, nec pauciores reperire est, numero, qui tertium duntaxat Angelorum agmen, damnatum asserunt; quorum sententiæ aut opinioni, vtputa D. Ioannis suffultæ auctoritati, ex ipsa veritate hæc uerba depromentis: Draconem, sua ipsius cauda tertiam partem stellarum, secùm traxisse, plerique tutius inherendum prædicant. Verùm, a quotis quibusve ordinibus, pars hæc deiecta fuerit, quod non secundum gloriæ statum intelligendum, cum nec etiã

in meriti, vt multi volunt, conditiones vnquam steterunt: at, vt in puris fuerint naturæ dotibus, inferioribus, nempe, an superioribus ordinibus, an mixtim ex omnibus, satis superque inter Græcos ac Latinos Theologos contenditur. Illi enim spirituum pronitatem, ut materiæ magis appropinquantium solummodo considerando, retulerunt, vnâ cum nonnullis Platoniceis, qui Cacodæmones, ut Ioui rebelarent, materiam in causa fuisse, produunt, vel omnes, cum eorum principe diabolo, quem Ophineum, veritati alludendo, vocant, de inferiori sede deturbatos. Nostri autem cum nihil eis materiæ adscribant, de cunctis eiectos fuisse ordinibus, meditati sunt; licet propter horum minus nobilem, minusq. quàm superiorum, præstantem naturam plures, ex inferioribus deturbatos fuisse, asserant, negando prorsus, Diabolum, cum aliquibus, qui excellentioris essentiæ fuerunt, de inferiori classe extitisse; quem profectò longè omnium pessimum, non temerè, cunctorum supremum, haud pauci Theologi asseuerant, præsertim, cum nihil, quod nonnulli obijciunt, de Ezechielis dicto obstare inquitunt: In Cherub extentus, & protegens, posui te in monte Sancto Dei: vbi multi Theologorum sunt, qui apertè confitentur, sic Draconem: a Sancto Propheta nuncupari, ob præstantiorem eius scientiam, qua propriam, quam habuit, ob naturam, reliquos omnes facile superauit: cæterùm qui alio nomine, quod ei immensus Dei ardor indidisset, ni propria
ipsi.

ipsiusmet peruersa voluntate, Deo reluctando, perdidisset, utique appellandus foret: etenim capitali charitatem peccato, quod ipsi omninò aduersa, & ex diametro contraria sit, nec persistere, nec exhiberi, in confesso est, quo agitur. ut eius nobilem essentia gradum exprobrando, alio nomine vocari non potuerit. Nec quicquàm impedimento est, quod hanc firmam eorum sententiam, Draconem scilicet, bonis omnibus, ab initio aduersantem, æternamq. oppugnantem ueritatem, de Seraphico ordine, apertè expressèq. in sacris literis non reperiunt; cùm id satis elici per eos possit, qui non oscitanter sacram Scripturam scrutantur, vel ex eodem etiam Propheta, haud perperam intellectu, qui eius ruinam enarrans, ait: Quomodo enim mane oriebaris Lucifer, & reliqua. ex quibus profectò uerbis, si saniori iudicio examinantur, pensanturque, clarè admodum liquet, pessimum hoc caput, ad aliud quicquàm, quam supremum omnium ordinem, in quo primū Dei voluntate conditum est, referri minime posse; tum ex stellæ magnitudine, ac perlucido eius fulgore, tum ex diei, potiori ac nobiliori parte, cuius tanti criminis, nunquàm eū, sicut nec cæteros dæmones, immensa, & infanda malitia, perfidia, & obstinatione prohibente, vel minima etiam ex parte pœnituit; quamuis ob tam execrandum facinus, ex cælo ipso, partim in hanc (ut supra dictum est, tenebrofi, algidiq. aeris regionem, partim, & ad infima tartara, extrema

cum eorum pernicie, summa omnium turpitudine, æternis denique cruciatibus affiendi, deturbati sunt. in qua tamen humanum omnem captum excedente summè miserrima conditione & statu, longè nihilominus quotidie eis miseriora metuenda, formidanda, expectandaq. sunt, denique adeò peccato sese manciparunt, eoque, ut sus luto delectantur, occallueruntq. ut non nisi malum, & uelint & agāt: id, quod non hinc solùm euenit, quòd Dæmones omnia intellectu percipiunt, quo per prima, ut & nos, principia mouentur; Verùm inde multò magis, quòd hoc modo diuinæ iustitiæ ordini placitum est confirmari, horrèdæ nempe a Deo defectionis crimine non aliter promerente, ita ut nulla dehinc amplius uenia gratiaq. qua rursus subleuentur, digni videantur, immò potius in omne æternùm grauioribus indies, magis magisque pœnis meritò miseri subiiciantur.

DE NATURA
DAEMONVM
IO. LAURENTII
ANANIAE
TABERNATIS THEOLOGI

Liber Secundus.

EX his itaque, quàm breuissimè id potuit fieri, præmissis, cùm de nomine ac natura, tum etiam miserrimo dæmonum lapsu, eiusque causis, unicuique facile rem constare posse, arbitror. Ex quo autem, sæpius dicto modo, pars eorum ad infimos tartarorum abyssos præcipitati, pars uerò altera eaque potior, huic nos circumdanti obscuro, ac gelido aeri, inhæsere, uariam quoque tentandi uoluntatem, atque potestatem nacti, pro varijs ab ipsis commissis criminibus, quorum quidem causa, ne uel minima ducuntur pœnitentia; immò, quod in ipso cælo sese assequi potuisse desperarunt, id hic in terris, omnibus neruis uelis remisque (quod dicitur) freti sua astutia, perficere contenderunt. Hinc & factum, ut cùm primum Adamum iam factum formatumq. conspicerentur, nihil omninò intentatum certè

certè reliquere, Acheronta etiam ipsum mouendo, donec, cæterorum conspiratione facta, ipse Lucifer, ceu Vertumnus in uaria rerum miracula sese animo transformans, tum autem speciem serpentis simulans, ipsius sociam uenenata sua astutia circumueniens, socium suæ à Deo, creationis auctore, defectionis (proh dolor) faceret. Dracopeta enim Græcè serpens est, qui Euxæ causa seductionis fuit: nullum enim aliud animal, quam ipsum anguem, ita horribilem aspectu, ei ut, subiret permissum fuit, nec ut alio ullo signo, quàm, ut loquendo suæ uoluntatis sensum clarè exprimeret, concessum; ea maximè de causa, quò nostri primi parentes, id conspicati, quasi præmoniti, tam sibi, quàm suis posteris, eo cautius prospicerent, malumq. id omnium maximum declinarent, id quod & ipse Dominus, si ex contumacia, sui obliuiscerentur præcepti, sibi euenturum prædixerat. Ipsi, porrò, Dæmones, hanc eorum non tam duram, quàm magis miseram & horrendam prouinciam, non solum, ut Deo aduersarentur, sed etiam ob eã, qua laborant, inuidiam susceperunt, cùm hosce in præsentis statu innocentie creatos uiderent, ac in futura gloria, si stabiles permansissent, perstitissentque, conditione, quæ gratia dehinc confirmati auctiq. consequerentur, qua ipsi Dæmones, ab hominibus, uera & perpetua felicitate honoreq. superarentur æterno: uerùm & hoc insuper metuentes- & ueriti, ne & homines, in eorum sedibus, ex quibus

bus summa & perpetua cum ignominia, gementes & fremebundos deturbatos se minimè obliti essent, summa, viceversa, & perpetua, cum gloria, & honore coronandi, collocarentur, substituerenturq. Cuius quidem rei cogitatio, quantum dolorem æmulationemq. in eis concitarit, dictu haud facile est. in ijs præsertim Spiritibus, quibus nihil unquam stolidi superbia, magis elatum, &, vsque dum rumperentur, inflatum, auditum est. Inde, tantum in odium, tantumq. furorem & rabiem, contra Deum, eiusq. denuo formatum opus acti, ex proprijs secunde moræ actibus concepta insania inflammati ardent horrendum in modum, vt omnia, nunc eorum consilia, acta & facta scelestissima, in eum solum scopum, quasi colliment, tendantq. vt, si, ullo pacto, foret possibile, Deum honore suo diuino, exuere & spoliare, eundemq. sibi falsò uendicare, omnibus neruis contendant. Cumq. id uirulentum odium in ipsum Deum sine ullo successu & frustra quidem se euomiturum Lucifer uideret; at in eius creaturam hoc facere, tentandum duxit, cum in terrestri Paradiso, ad Euam primam nostram matrem, utpote figmentum imbecillius, phaleratis uerbis, mira astutia, uiam affectauit, porrigendo, & ad gustandum imitando, pomum illud, vt aspectu pulcherrimum, ita gustatum, ac comestum, omnium in mundo rerum, infelicissimū, causam nempe primam, ac præcipuam, omnium, quorum terra & mare, plenum est, malorum,

lorum, mortis denique uniuersæ carnis sempiternæ
 & perpetuæ. Veruntamen, & si hinc potissimum
 appareat ipsum Diabolum, hac sua prima seductio-
 ne, & in posterum, quoque perpetuum, & ἀσπονδὸν
 bellum toti hominum generi indixisse, adeò vt omni-
 bus pijs perpetuò magisq. quàm alijs, cum eo decer-
 tandum sit: simul tamen nihilominus, Dei omnipo-
 tentis in suum figmentum, hinc insignis & paterna
 elucet pietas & prouidentia non adeò Diabolo la-
 xantis frenum, vt, sua quam animo cõceperat, sibiq.
 certo promiserat, perfecta potiretur victoria, si-
 quidem, ipsum Adamum, (& si postea non minus
 peccantem) aggredi primum dubitauit, quod ta-
 men in Eua, vtpote imbecilliori creatura Dei, ipsi
 magis (proh dolor) successit. Adam enim nobi-
 lioris naturæ, totius generis humani principium,
 magnum mundi miraculum, non primum à serpen-
 te, sed persuasum potius mulieris suæ, delusus legi-
 tur, vnus tamen & eiusdem pænæ socius iustissi-
 mo Dei iudicio factus, misericordia tamen Dei inef-
 fabili, qua quodammodo se ipso maior est, semperq.
 iustitia diuina temperata, hoc tantum inflictum
 malum, alijs æterna morte piandum, remedio &
 antidoto longè efficaciori ipso morbo, haud multò
 post (prolatis primis promissionibus ex sinu eter-
 ni Patris,) ostēso, verus Samaritanus, sanare non de-
 stitit, adeò, vt nemo unquàm, nisi hoc malo pueris
 Dei uisione in Lympo orbari, suaq. ipsius quisq. cul-
 pa ad Tartara eū ijs affligendos detrudi, æternumq.
 perire

perire necesse habebāt . Neque hoc tam scelestissimū
 facinus ipse Dæmon cū suis complicibus, tulit inul-
 tum, cū longè atrocissimis pœnis, in omnem eter-
 nitatem afficiendus, dehinc à Deo, condemnatus
 sit. dictumq. serpenti semen ipsius mulieris contri-
 turum caput eius, Quod & signo diuino vnica
 pellis mysterio obumbratum est, qua parentes no-
 stri, sese exterius nudos cooperire tegereq. iussi. in-
 terius animo crimen vulnusq. tandem tegendum,
 sanandumq. fore, non sine maxima animorum læ-
 titia perceperunt. vel tum etiam, cum destituti
 omni spe, præ dolore animi infando, in æternam
 desperationem, præcipites fuissent acti, peculiaris
 Angeli illuminatione subleuati, quem secretiores
 Theologi, Raziël fuisse asserunt, pelle illa ouina,
 verū & immaculatum agnum ipsis præfigurante.
 Hinc, cum, & quod hac via aggressus erat, non
 sibi ex animi sententia, succedere, uideret dæmon,
 non potuit non maiorem in modum tristari ac dole-
 re; cū tamen ob nostram præuaricationem, ab ip-
 so, tanquàm auctore, profectam, nonnullam, neque
 eam minimā in nos potestatem sibi accessisse, haud
 ignoraret, eam in nos exercendi, occasionem nul-
 lam prætermittit, diuersis technis retia tendens,
 nunc nostris corporibus, nunc verò bonis, vtinam
 non insuper, pelle tectis, & sanguine agni consper-
 sis, multorum animabus, hinc & Satanas, quod
 perpetuò nobis aduersetur, alio nomine dicitur,
 vnum ad hoc, alterum ad aliud flagitium perpe-
 trandum,

trandum, in quod scilicet, cuiuslibet naturam pronam per se esse, videt, incitando. Varia autem atque diuersa demonum, nocendi facultas, non tam a præstantiori horum (vt aliquibus placet) forma, unde omnis nostra operatio, quam, ut alijs, & fortasse rectius, ex ultimo eorum uario nixu, magnoq. conatu procedit, quo cum adhuc in cælo existerent, magis procliuēs ad hæc, quam illa flagitia, criminaq. vltro in diuinam ad peccandum rapiebantur iustitiam, quod nempe æquo etiam Dei euenit arbitrio, vt, quanto uehementiori, propriæ uoluntatis cupiditate in facinus aliquod, aduersus Deum ferebantur: tantò ardentius, eisdem nos oppugnare delictis pertentando, plusquam ingrati in eorum creatorem, atrociori supplicio, eternoq. cruciatu ad tartara detrusi, mille tormentorum pœnarumq. generibus, afficiendi. Verùm & hæc demonum in nos quæsitæ potestas, nosq. sine fine seducendi studium, suis etiam finibus & carceribus a Deo, & misericorde & iusto, inclusum est. Ipse enim, qui nullum sibi fidelem, dictoq. audientem, vltra uires tentare permittit, Angelos singulos, singulis, seu plures omnibus, pro uaria eorum, diuersaq. dignitate attribuit, quibus, etsi ante lapsum, non absimiles erant; tamen nunc, vt vilissima mancipia, (maxima certè capitis diminutione minuti) uelint, nolint, subiecti sunt diaboli. Quamquam autem, veteris suæ superbiæ fermento in dies magis magisque inflati, non secus, ac similia hominum facta, ita demones Angelorum, imi-

tari student, in eo tamen utpote re impossibili, sese antea plus satis turpes, turpissimos tamen magis dant. quod uel ex Pharaonis magorum tertio signo ipsa meridiana luce, clarius ostenditur. At quenam hæ res sint propriæ, & quando eueniant, humani ingenij imbecillitatem fugit: id nobis sufficiat scire, sæ penumero dæmones, cum antea maiora fecissent, minora tamen multò facere, fuisse prohibitos. Ii dæmones ipsi a prima statim hora atque in lucem sumus editi, immò in ipso utero materno, nobis summe aduersantur. hic & malos genios, nuncupauere Latini Poetæ, quòd eos falsò nobiscum nasci censerent. ob peccatum enim originis, uariam sibi nobis nocendi ansam datam arbitrantur, minori aut maiori malitia præpollētibus, quibus sæpenumerò Angelorum non adiuti præsidio, dubio procul, succumberemus. Si quam autem uictoriam inde reportamus, (quam quidem frequentissimam sanctos Dei reportasse scimus) id diuinæ gratiæ auxilio, castorumq. Angelorum præsidio, non immeritò, adscribendum est. Nobis certè, qui nec astu, nec per nos ipsos armis, pares unquam esse possumus hosti antiquo Draconi, semper succumbendum esset, diuino auxilio destitutis. & si ex ultimo & infimo Angelorum ordine defecerint Spiritus hi nequam; excepto eo, qui primos parentes, in terrestri Paradiso, & in deserto, Christum tentationibus aggressus est, quem quidem supremum certè, respectu præstantiæ subiecti, quod tentauit, esse oportuit. Duo quinenim
 prin-

principia, status innoxij unum, gratiæ alterum, quorum neutri seruitus inerat, ubi alter sic in gratia constitutus fuit, ut posset, quamquam deliquit, non delinquere, alter autem eiusmodi naturæ, ut in eum nullum omnino peccatum cadere potuerit. Nec mirum, quòd hi spiritus sæpenumero unius sint formæ, tentatum accedentes; minimè tamen habeant inter se tentandi æquam potestatem, cum & inter cunctas animas, unius formæ, magna tamen reperitur uarietas, ex internis propriæ essentiæ gradibus promanans, ex quibus etiam gradibus, uaria spiritibus in peccando, conatum obuenit magnitudo, ac diuersitas. Quod eò magis affirmandum uidetur, quòd, præterquam, quòd nihil prorsus inde absurdi procedere potest, rerum etiam ordo, id exposcere, ac requirere apparet; quo scilicet, uti, qui maiori gloriæ prædestinantur, ut plerique beati ac sancti fuere, angelos etiam ipsos uirtute præpollentes, licet haud diuersæ formæ, nisi ob officium suscipiant, sic & qui grauiori miseriæ præsciuntur, ut plurimi fuere, ac indies sunt apostata, hæresiarchæ, pedicōnes, cæteri. hoc genus flagitijs nobilitati, demones quoque eiusdem speciei, impensè malos, sibi accersant, cum contrariorum, ut alibi docetur, eadem sit ratio & doctrina. Hinc euenit, ut qui officij, præstantiorem, præter custodem, angelum, sortiti sunt: ijdem, & demonem, aliquo uitio eorum, in quod natura propensior fertur, qui plus defatigetur, elatum ac superbum, quò armis æqualibus contendere

queant, accipiant: qui quidem impuri spiritus haud inuiti, qua sunt astutia, sese associant, vt eo facilius voti sui compotes fieri possint, iam a primo nostro ortu statim, (vt multis placet) corporibus, ni prohibeantur, nocituri, animæ verò non ante, quàm liberi arbitrij voluntate nos regi, contingit, quod vt plurimum septimo ætatis anno fieri assolet, nec etiam sine consilio, vt pote spiritus maxima calliditate præditi & vaserrimi, temerè nobiscum congregiuntur, sed qui victoriam quasi certam iam ante sibi promittant, conscij nostræ imbecillitatis, & quã in peccata, propter vitium originis, proni ruamus. eo stratagemate usi, quod nostrorum omnium animi qualitates ac passiones, tum ex parentum constitutione, nostraq. consuetudine, tum etiam ex propria cuiusque genesi, perspectissimos habere solent; facillimo quippe negotio, hos fore Saturninos, hos uerò maligno & crudeli Martis influxui, obnoxios. Illos, Venerem aspexisse retrogradam, nec Lunam, neque Solem, in eorum horoscopo benignè fauisse. Omnium enim hominum, Astrologicarum aliarumq. rerum, longè sunt peritissimi, perspicuitate ingenij, diuturnoq. tot mille annorum vsu, qui solus facit artifices, maximè edocti. Qua de re fit, vt & quæ natura eueniant, immò quò sua cuique inclinatio feratur, vsque ad eò exactè calleant, vt solum ij religione, quò quisque ducitur, decipi videantur. Proinde, quò minore negotio nos circumueniant, laqueisq. suis irretiant, eò maiori astutia ordinis, nobis imponunt:

Quos

Quos enim natura magis in furorem iramq. præcipites ferri, intelligunt, ijs, ætherei spiritus, huic rei magis perficiendæ accommodati, negocium faciunt. Sic enim quidam nominantur, non ob id, quòd cum elemētis habeant cognationem, quid enim Spiritui, cum materia elementari? nihil certè, alioquin, corpus in Spiritum, idemq. in alterum, natura ageret, quo nihil absurdius, cùm in nullo, quo natura mutuò pati possint, conueniant. non itaque ob elementorum analogiam dicti sunt sic hi spiritus, ut multi sibi ex philosophis persuaserunt, sed potius a locis elementorum, quæ inhabitant, hoc ipsis nomen obuenit; nec tamen ita caliginosi huic alligati sunt aeri, ut omnis quoquo locorum obambulandis, eis præclusa sit potestas, cùm sæpenumero diuersissima Elementorum interstitia peruolitent, nec ullus reperiatur locus, in quo non mille suis nocendi artibus occasionem captent, ac instar Harpyarum infernalium, ferali suo contactu, (ut Poeta uerbis utar) omnia fœdent ac polluant. Quos verò ambitionis uitio natura, præ cæteris laborare, perspectum habet, hos pituita aerei aggrediuntur, diuexantq. Oscitantia torpentes ac libidine instigatos, aquei sanguine satis exercent. Auaritia, diraq. habendi cupidine infectos atrabili terrei defatigant, qui quidem inter cæteros principatum obtinere, dicuntur, qui & alias ut a serpentibus nomen sortiti, ob diuersum, quo circumaguntur, situm ac positum. Ex quo fit, ut, qui nos, ad omnimodam a Deo, creatore nostro, defectio-

nem apostasiamq. sollicitent, ab Aquilone, qui semper pro malo & ominoso Cabalistic habitus est, denominationem acquisierint, non tamen ab illo cælesti, quò quidem Lucifer, princeps eorum, propria stoliditate ascendere, præsumpserat, sed a terrestri potius, ad quem, merita suorum scelerum præmia referens, cum alijs suæ farinae principibus, repëtino ictu, fulguris instar, cælo exclusus, corruit. Atq; hos Hebræorum, Mechubales, præcipue potestatis, insignisq. nequitia, esse affirmant. A meridie uerò ij dicuntur, qui nobis blanditijs suis imponunt, quo ad optatis, contra nos potiantur: genus & hoc dæmonum, non minus, quàm terrestre, pessimum, quodque in eo, quod perficere intendit, nullum non mouens lapidem, solet esse potentissimum, Davidis exemplo docemur, qui Deum assiduis uotis & compellare, & exorare iubet, vt ab huius astu & insidijs, umbra alarum suarum, nos protegat. inquit enim: A dæmone meridiano, &c. Qui uerò diuinationibus, quarum humanas mentes natura curiosas, auidissimasque, vt & ipsius Adami, haud ignorant, nos adori-ri tentant, quod cum Dei magis proprium sit, scire futura, omnes his curiositatibus frenum laxantes, peccatum incurrisse, palàm est, ij Eoi nominantur, cæteris plus uasritia, iactantia, ac mille dolis, præcellentes. At qui nos sæpenumero in mæstitiam inducunt, animiq. desperationibus succūbere, moliuntur, rationi rectæ, mendaciorum tenebras obtendentes, Occidui vocantur. his omnibus, mirādo Dei, nobisq.

bisq. occulto iudicio, quotidie, uel singulis etiam horis, nos ut infestent, potestas data est, non tamen ex æquo vnumquemque. In quibus quidem continuis tentationum pugnis, quid mirum? si vel decies, in dies victi, ab hoste callidissimo prosterneremur, ni diuina ope, suffulti, erigeremur. Paterna enim sua in nos affectione, sic rem moderatus est, ne spiritus hi semper propria essentia, ac pro voluntatis malignæ libitu, animi nostri affectibus incommodare possint, ut ut, omnibus conatibus, nihil intentatum relinquentes, & extrinsecus & internè, id sedulò operam dent, hac enim uia itaque peccato nos contaminatos, ijs aggredi potestas a Deo facta est. quo fit, ut crebrò in nobis varias animorum perturbationes concitent, imaginationes corrumpant, phantasiasq. ad eorum peruersum libitum accommodent, diuerso quod faciunt phantasmatum motu, interioriue concupiscentiæ accensu, nihil tamen, vel parum ijs omnibus adhibitis machinis, promouent, si modò nobismet ipsis deesse nolimus, nostro appetitui deprauato indulgendo; sed potius gratia omnipotentis, sanctorumq. Angelorum, pro nobis perpetuò excubias agentium, auxilio adiuti, militis Christiani, ab Apostolo luculenter depicti, modo, fortiter illi resistamus. Neminem enim his præsijs munitum, reluctantem, uiolenter trahere, sed spontè peccatis indulgentem, ipsosq. sequentem, ducere possunt. Quod uerò non semper ex æquo, unis, iisdemq. peccatis, nos sollicitent, ut paulo ante dictum est, hinc factū,

quod (physicè tamen in hoc loquendo) ipsius cæli magis propitiam in nostra corpora sentientes virtutem, ex parte impediuntur, adde non postremo, sed priori loco, quod sanctorum Angelorum excubijs arceantur, præsertim cum nos gratia diuina corroboratos sentiunt, quod vel ex Balaam arilo non obscure deprehendere est, qui, ut populo Dei omnia infasta dira que precaretur, propriæ Israelis intelligentiæ oppositum influxum, is, quo, quæ imprecaturus erat, ut reperiret, sollicitè quæsiuit. quod apparet uel hinc, dum per montes varios ascenderet, nunc hæc, nunc illa expectans tempora, & hinc vsu venit, ut magis hoc, quàm illo loco, frequentiusq. nocte, quam interdiu nos infestent, maximè vero ante intempestam, quando more Hebræorum mane diei incipit, & diu וַיִּשְׁרַע ut ipsi aiunt, viget, durum dixeris iudicium. Nec ita mirum cuiquam videri potest, quòd eo potius, quàm alio tempore maior demonum sit potestas facta qui enim non si in ipsis tenebris, Spiritus tenebrarum, tanquam in suo regno potētiores? a quibus & suos sortiti sunt titulos (ut vocant) ut nempe, potestates tenebrarum, in sacris literis, uocentur. Iis autem ob eorum peculiarem, ab alijsq. distictam perfidiam, & nequitiam, non semper ex æquo, pro eorum, ut dictum est, rabie, uno tentationum genere nos aggredi, datum est; cum magis, hoc, quam illo tempore, ac die (quod & de superioribus dictum) hac uel illa vigilia, hora, & momento viribus præualeant; tum ob diuersam Angelo-

rum

rum mutationem. mutuis enim vicissitudinibus, pro
ratione temporum ac vigiliarum, non secus ac mili-
tes excubitores, in specula collocati, sibi succedunt.
Hanc autem rem sic sese habere, patet vel ex eo, ad
oculum, quod Angelus cum Iacob Patriarcha, no-
ctu multum diuq. luctatus, ob has diuersas vigilias
instanter ab eo, vt dimitteretur, quæsiuit. Porro, &
propter diuersum cæli influxum, variumq. situm,
sub vno, magis, quàm alio possunt ac prævalent. hi
enim situm, suis institutis malignis nacti idoneum,
loci mutatione, (vt post dicetur) maximè in suis ra-
tionibus turbantur, eamq. nobis magni esse momen-
ti, ad præcauenda auertendaq. mala nobis, ab illis
imminentia, vel ex Angelis patet, qui diuinum ius-
sum exequenturi, deq. Sodomæis supplicium sumptu-
ri essent, piùm Deoq. dilectum Loth, vt inde fuga si-
bi consuleret, locumq. mutaret, fideliter monuerunt.
Temporis etiam diuersi, diuersa ratio, ipsis vel secun-
da, vel magis aduersa accidere solet. hinc, non sine
causa sancta Ecclesia Catholica, ritum populi Israe-
litici piè æmulans, consuevit vt septies in die, sta-
tis tamen horis, ad Deum Optimum Maximum,
preces effundantur, forsàn, quod his ipsis, astutis-
simus ille hostis, in nullas non occasiones intentissi-
mus, maiores insidias animabus nostris struat,
& si alioquin, ne vel exiguo temporis momento,
(inæqualiter tamen) in nobis oppugnandis, ferie-
tur. Circuit enim, haud secus, ac Leo rugiens, quæ-
rens semper, quem deuoret. Hoc autem conuenientis-
simo

simo epitheto diabolus a Spiritus Sancto depingitur, cum aperto Marte quasi nos aggressurus est, quod asfiduè facit. Quod autem in tenebris magis quàm in luce, potentiusq. vires suas contra nos exerat; hinc Saluator noster, æterna veritas, æterni patris, nos dñ lucem habemus, operari iubet, paternisq. monitionibus hortari, non destitit. ex quo & mos ille introductus est, vt morituris, (his enim crebrò tum temporis omnibus dæmon conspiciendum, sese exhibere solet, maximisq. tentationibus, eos concutit) candelæ accendantur, ueram lucem, de qua Simon canit, lumen de lumine nobis præfigurantes. Ipsæ quoque Romanorum leges tenebras, non immeritò tam suspectas infensasq. habent, vt nullam sententiam legitimam noctu, nisi tribus, quatuorve, accensis luminibus, proferri sinant. Quare vt præsentia huius luminis, fallaces dæmonum insidiæ, quas nobis strunt, retunduntur, retardanturque: ita eius absentia maiores vires in nos sumere, omnium ferè antiquorum Thalmudistarum doctrinis traditum legimus; quod tamen non ita accipiendum, quod hoc elementari lumine haud secus, vt ægrorum oculis, radijs solaribus, offendantur, & a suo cæpto repellantur; Spiritus enim sunt, & sic ab omnibus corporis tactusq. affectionibus, immunes. nam si ab hac luce pæna aliqua eis reformidanda foret, vt nonnulli Hebræorum Mechubales, somniarunt, quod & Arabes hac earum falsa religione imbuti sequuntur, hoc absurdum inde euenire, necessum esset, Dæmones, quacunque loco-

locorum sese recipiant, inferorum pœnas, minimè
 semper subsequi, quin potius caliginosi aeris subter-
 fugio, ac specuum causa cùm hanc lucem omnem, si-
 ue a Sole, cæteris astris, ipsoq. igne profectam, decli-
 nare, vitareq. possint. neque tamen hinc affirman-
 dum, dæmones, nihil prorsus angoris & cruciatus,
 ab his Solaribus, reliquorumq. Planetarum radijs,
 sentire, aut etiam ignis elementari splendore affici,
 cùm id fieri possit, non tamen, quòd sensu, aut aliquo
 virtutis contactu, sed potius intellectui sibi aduer-
 sari, intelligant, vt eis accidit ad campanarum soni-
 tum, facesq. accensas, ad quas quidem sacerdotum
 Christianorum, cæterorumq. religiosorum, ipso Pu-
 rificationis festo, preces fieri consueuere; aut ob san-
 ctorum, qui de his triumphum reportarūt, reliquias,
 aliaq. id genus similia. ex quibus quidem omni-
 bus, infinitam illius supernæ lucis virtutem, cuius
 latissimo aspectu, & uitam & motum accipimus, sa-
 tis agnoscunt ac percipiunt, Christum nempe ipsum,
 lapidem angularem, ipsorum stolidam superbiam repro-
 batum & contemptum, non sine extrema, æterna
 morte luenda, pernicie. Quocirca, non abs re fa-
 ctum, vt sancta Apostolica & Catholica Ecclesia, a
 primitiua quasi per manus tradito & accepto mo-
 re, hunc luminum vsum, in hunc vsque diem reti-
 neat, non quod omnes, omnium generum dæmones
 (plures enim sunt) hac luce Elementari, prorsus in
 fugam acti, a nocendo desistant. Aliqui enim (cum
 sex a Platonis numerentur genera) non ita ma-
 gnopere

gnopere hęc lucē, occulta eorū proprietate odio habēt, subterranei: utpote, qui eius præsentia, uel inuiti fugere cogātur; quin ad cādelas ab ecclesia benedictas, aut quæ sanctorū reliquias tetigere, ne dicā de alijs luminibus, ita immoti persistunt, ut, ni supremi luminis virtutē magis expauescant, superiorumq. a perpetrandis malis uix desistant, frequēter enim id usu uenisse legimus. Verūm, cūm ipsis dæmonibus in nos grassandi animus est, multò frequentius, ansam arripiunt ex nostris prauis cogitationibus, ociosis & obscænis dictis & factis, cœlesti influxui contrarijs, Angelicorumq. præsidiorum expultricibus; siquidē purissimi diuini numinis uirtus, nō nisi castissima pectora inhabitare gaudet. Cumq. nos propria eorū essentia tētatū uenientes, adoriuntur, tanta subitò spirituum compressio, animi angustia, repentinusq. mœror nos inuadit, occupatque, ut sæpenumero sic quasi obsessos, uel propriæ uitæ, nos tedium capiat, ab ipsis nempe dæmonibus, quibus nihil magis horrēdum tristiusque, nostris spiritibus adeò conturbatis; quæ quidem animi subitanea quasi exstasi abrepta, desperatio, ut plurimum ab occulta causa proueniens, longè melius ut sentiunt, meo iudicio, Cabalistæ, demonum accessui ascribitur, quam Astrologi, solis astris eam acceptam referentes. Siquidem, si hoc desperationis genus, duntaxat a celo causaretur, nequaquam tam repente & euestigio quasi, nec etiam sine insigni aliqua corporis, animi, ac valetudinis, mutatione, aut dispendio, ut sæpè fit,

con-

contingeret. Nec tamen negandum, cum dæmones, gladiatorio animo ad nos adfectant viam, eos nobis aduersorum syderum aspectuum occasiones negligere, haud ignari malis, corpora scilicet nostra, peccato originis, ipsorum culpa, infecta, astris affici, magis tamen numinis imminutionem curantes, quæ ut succedat, non tam sydera, quam ipsa flagitia in causa sunt. Ex quo fit, ut nullo non tempore, cum etiam iustus septies in die cadat, in nobis tentandis oppugnandisq. strenuam nauent operam, pro eo, quo nos fallere ac circumuenire dolosè flagrant, aut potius toti æstuant desiderio, huius, quo compotes fiant, omnia postponunt reliqua, etiam ipsam, quam sibi imaginantur habere lætitiã hanc temporaneam, cum uerum aut solidum gaudium nullo pacto in eos cadere possit, ob perpetuum ignem, vermem nunquam moriturum, æternos denique inferorum cruciatuum, quibus mancipati sunt & dolore præsentium, & timore futurorum. Hoc autem, omnem humanum captum excedens, tristissimumque, & acerbissimum tormentum, non hinc eos afficit, quo ad pœnam coexistentem, quæ in Deo, ut beatitudinis obiecto, nunquam uidendo consistit, quò diris flammis hi nequam Spiritus, vel etiamnum vruntur: sed a supplicio, ex accidenti, quod apud Theologos nomen obtinuit, quod tum a loco deteriori, tum ex hoc tenebroso, ubi crebrius obseruantur aere, omnes ad inferna, omni spe inde redeundi penitus præcisa,

intrus-

intrudendi sunt, maiori cum angustia, ob mala, ad quæ induxere damnatos; tum etiam a sensibili igne tamquam Diuinæ iustitiæ instrumento singuli castigandi satis superq. sunt. cui profectò igni in omne æuum destinati, tanto uehementius ardebunt, quanto magis peccarunt, ac in hos grauius scelus machinati fuerint, ter, & amplius sine fine, omnium miserimi; Nec tamen propterea aliquid de suo in nos, quo sunt, animo doloso, & pessimo, remittunt: itaque continuo, uiuæ fidei Clypeo munitis aduersus eos, nobis prælio decertandum est, a Deo suppetias & petentibus, & spe non dubia expectantibus, iuxta Principis Apostolorum Diui Petri præceptum, cum fide fortiter eis resistendum. uenit enim Diabolus a Deo, ut tentet, quo interiorem inspiciat hominem, ubi haud unquam nostram non machinatur ruinam, minime sic Deo missus, at qua est animo in nos maleuolo, ac in Deum insolenti haud immeritò permissus. Diuina autem misericordia semper temperata Iustitia, & si nos sæpenumero, non ob nostri perditionem, sed potius æternam saluationem, his tentationibus exerceri permittat; nunquam tamen, modo nobis ipsis non desimus, in ijs nos submergere, succumbereq. concedit, quantacumque etiam nequam horum Spirituum sit potestas, immò fides nostra, ne sopore torpescere assuescat, ac haud secus ac ferrum non ex rubigine obducatur, ijs egregiè continuo exercetur, mirabilisq. Dei gloria, & potentia, & tētationibus ueluti ex inferiorum abyssu nos for-

ti sua manu vel ex insperato, eripientis, uelut insignis gemma hinc non obscure relucet. Porro, & si nunquam non diabolus (& ut supra adductum) tentationibus omnis generis, aggrediatur hominem; maximè, tamen, omnibus suis adhibitis dolosis machinis, animam iam agentes, oppugnare, non desistit. quod, & non sine summo mysterio, ex postremis uerbis Saluatoris nostri in crucem acti patri æterno, Spiritum suum, ardenti pectore uiuidaq. uoce, commendauit, satis superq. uidere est. Inter alias autem tentationes, hæc etiam non minima, sed grauissima certè existit, quod postquam peccatum mundum inuasit æterna Dei iustitia id postulante, hominem internè tentationibus suis aggredi potestas diabolo facta est, qua quidem primum statim a condito mundo, ex duobus illis fratribus, Cainis animũ, horrendum in modum perculit & concussit: (quod scilicet nomen tale ex re ipsa, more primi sæculi, ipsi Caini obuenit) tantam enim, tamquàm diram inuidiam erga germanum fratrem Abelem innocentissimum, Deoq. dilectum, internè in eo excitauit, fouitq. strenuè, ut & luctuosa morte, omni fraternæ charitatis uinculo rupto, ipsum tandem perimere non dubitarit. ea unica de causa (si modo causa dicenda) quod secundum Hebræorum placitum, fumum ex sacrificio fratris rectius cælum petere uideret. Sic & Lamech carnis illecebris, libidinisq. flamma incendit, postquam ab Aemos primum nomen Dei Sadai שדאי uocari audierat, ut prius duas

coniu-

coniuges appeteret, sicq. filij Dei, in filias hominum irruerent. Quo factum, libidinum flammis semper crescentibus, vt ferè omnes, paucissimis exceptis, à recto deuiarent tramite, timore Dei à terra prorsus expulso, posthabitoq. nefariam, tandem dæmonum artibus, passim Gygantes illi producerentur; quorum vastam, humanæq. naturæ parum decentem & inconditam molem, tempore vniuersæ carnis resurrectionis, ab his duntaxat auferet, qui diuina gratia, ab inferorum uinculis exoluti sunt. Hi nempè gygantes, qua erant superbia, sibi filiorum Dei nomen assumptes, cæteros præ se contemptos, hominum filios, appellauere, tandem ultionem diuinam sibi & toti mundo accelerarunt, vt omnia diluuiò submersa perirent, excepto Noa (quæ vox quietem Domini denotat) propter quòd cæteris iustior esset, & semen aliquod generis humani seruaretur; Quod quidem diluuium, ab Angelo, quem Pelion fuisse; Cabalistsæ uolunt, instructus Noa, (hoc enim modo, multa præsciuisse antiquitus Patriarchas, cum de rerum euentibus, tum de humana salute, ijdem asserunt) Deiq. ad hoc excitatus spiritu, totis annis centum ante populo prædixerat, ad resipiscentiam concionibus suis fideliter exhortando, sed omni sine fructu, frustra & incassum laborando. Interea temporis, arcam sibi, diuinitus id edoctus, extruxit, in quam, cū uxore sua, tribus filijs, totidemq. nuribus, adde & nonnullis, de cunctis cæli & terræ animantium generibus, seruandus, sese reciperet, cæteris omnibus

Cataclysmi aquis submersis & perditis . Posthac, haud longa temporis mora, & antequam adauctum adhuc esset nouum genus humanum, Diaboli antiquum obtinentes, filium Noe, Cham dictum, inducere eo, ut patrem denudatū dormientem, cæteris fratribus deridendum propinaret ac monstraret, quem tamen antea fascino quodam ligasse, ne gigneret, quo id semen impediretur, Berosus, antiquissimus Chaldaeorum historicus, testis est, qui hinc expergefactus Noa, tantum piaculum in se patrem commissum, sentiens, à Dæmonum insidijs, filijq. malitia profectum, Cain eius nepoti imprecatus est, cum, quibus Deus benedixerat, ipsi, maledicere non integrum esset. ex quo tempore Cainum primum nigro, à reliquis distinctum esse cœptū, non leuis suspicio est, cū uel extrinsecus tū Dei uindicta appareret. id quod magis aliqui assenerare uidentur, cum ex ipso Aethiopes, Aegyptij, cæteriq. Nigritie, orti, propagatiq. sint. Verum enimuero an non etiam egerunt uarijs, iterum per uniuersum terrarum orbem, nationibus hincinde dispersis, cum per plurima signa & sacrificia, antiquos Patres, à proprijs intelligentijs, quibus familiares erant, ut eorum fidem in id futurum semen clarius testatam facerent, instructos uiderent, quo & ipsi, uarias regiones, & loca peruolando, omnis generis, uitijs Mundum inquinarent, tentarentque, ut huius benedicti promissi germinis, omnem memoriã, (si foret possibile) penitus oblitterarent, totoq. exterminarent Mundo.

Diuino itaq. permissu, hominum peccatis id meren-
 tibus, factum, vt, quemadmodum piij, sensum incre-
 menta sumunt in dies, in scientia, & timore Dei il-
 luminati : ita rursus impij contemptores nominis
 diuini, magis magisq. ignorantia tenebris inuoluan-
 tur. Quapropter sub id tempus, Zoroaster, sic di-
 ctus Astronomis, quidam Nemrot fuisse, autumant,
 dæmonum astutia hūc risisse ferunt, tam varijs præ-
 stigijs, hominum cælorum siue potius dæmonum ope
 adiutus, oculos perstrinxit, vt supra omnes humanas
 vires, inde superbia elatus dicatur. Eorundem por-
 ro dæmonum furijs, & excitatus, & agitatus, ille
 Gygantum pessimus, proles hominum miserrima,
 felicitatem hic in terra, a cælo sibi contingere, om-
 nibusq. alijs, asserere non erubuit, ex quo consequu-
 tum, vt homines mirum in modum superbia effere-
 rentur, superbissimæq. turris illius extruccionem
 molirentur, a qua tamen, immissa in eos diuinitus,
 linguarum diuersitate ac tanta confusione inextri-
 cabili, vtpote operis nefarij cæpto, statim desistere,
 coacti sunt. Hoc itaq. pacto, & lingua illa, qua Adā
 cunctis rebus, vnicuiq. & propriae suæ substantiæ
 virtute, nomina indiderat, omnibus, in hoc opus con-
 sentientibus, erepta est, si Hyberum, cui Hebræi suā
 originem acceptam referunt, illi operi minimè con-
 sentienti, exceperis. Eodem etiam tempore, idem
 Nemrot, dum passim, ignem obseruari præciperet,
 quo prius Aretia, Nohæ vxor, ex arca egressa, gra-
 tias Deo agens, quod minimè totum genus humanū
 submer-

submersum uoluerit, Deum adorauit. is in causa fuit, ut Chaldaei primi Assyriq. Reges hunc coram se praeferrent ac colerent, ansamq. praebuit non exiguam, quod Abraham, primus Dei martyr, seu confessor, haberetur. Nam is apud Hur, Chaldaeorum existens, Deum caeli uerè adorauit, Elementum uero idolatricum, utpote ab imperfectiori institutum sexu diuinis honoribus ut afficeret, adduci nullo pacto potuit, qua de causa, & tyranni iussu in fornacem ardentem coniectus, in testimonium suae fidelis constantiae, cedentibus, nihilq. ledentibus flammis, saluus ut Franciscus Georgius Venetus asserit, ac incolumis euasit. Sub id porro idem tempus, eorundem diabolorum instinctu, Ninus, Assyriorum rex, primus in mundo, & autor hominibus & inuentor eris signati, (quo quidem nonnulli in priori mundo Christum esse uenditum putant) idola colendi occasionem praebuit, erigendo in honorem patris sui Beli, statuam, asylum, cunctis ad eam confugientibus delinquentibus, haud abominandam impietatem, postea Cedax longius in uulgus sparsit, quibus imaginibus è limo, ceu alter Prometheus fictis, quam profecto Deus miro suae prouidentiae ordine, prius irrepere propter mundi recentem creationem prohibuit ac uetuit, malum certè, quo non aliud magis abominabile ac detestandum, cum homo eo insaniam a diabolis seductus, peruenit, ut neglecto & obliuione dira praeterito suo Creatore, Creaturam aliquam sordidam, & interdum se longè ignobiliorem, diuinis affecit honoribus,

crimen scilicet omnium criminum grauissimum, ratione obiecti, læsa nempe Maiestatis, non humanæ, sed diuinæ. Quod vel hinc clarè patuit. quid nam sydera etiam ipsa, ob eiusmodi piacula commissa, in nostra corpora possint, cum Aram ante patrem morte rebus humanis exemptus sit: nec id sine causa, cum sæpenumero in magna delinquentium turba, etiam, si qui reperiuntur innocentes, unà rapiantur ad supplicium, nec tamen in hoc etiam Deus alicuius iniustitiæ incusandus, cum ex hoc malo pænæ bonos premio afficiat potius, ornatioresq. reddat, cum ipsos malos meritò pænâ maneat & interitus excipiat. Ex hoc autem idolatrico creaturarum cultus initio, res paulatim eo deducta est, dæmonum miris technis & fraudibus, ut Chaldæi prius, dehinc sacerdotes Aegyptij, utpote maximè præ cæteris superstitioni huic diabolicæ irretiti, eo tandem dementia processerint, ut firmiter penitusq. illi per ignes, hi uerò per statuas, magica fabricatas arte, dæmoni vel propriam salutem, omniaq. sua bona & commoda, accepta referentes, ab vniuerso eorum ordine, ut a Deo, animas in corpora natura immiti somniarint potius, quàm crediderint. Quam ob causam, processu temporis, hæc uenenatissima animarum peste maximam partem hominū inficiente, a Deo ipso Abrahæ mandatum est, ut hanc quàmuis sibi cognatam, infectam tamen hoc ueneno præsentissimo gentem, penitus fugeret, mutando solum, & si patrium, uel Deo, ut assolet, Angeli ministerio, què Zadchiel, Cabalista fuisse

se, volunt, ad hoc utente, ne & ipse ex eorum conuersatione corrumpetur, cum iuxta commune uerbum, Cum peruersis, peruertemur ut plurimum. Ne autem diuinæ promissiones, suo tandem tempore complendæ, interea prorsus penitusque ex omnium fidelium est animis, diabolicis dolis extirparentur; inire Deo cum Abraham eiusque posteris perpetuum fœdus, placuit, externo præputij circumcisionis signo, post octauum ex quo masculi nascerentur, diem faciundo, quasi adibrato. Hoc nimirum signo, cum dæmones, prohibitarum libidinum flammæ summoperè debilitari, animaduertent, ne hic quidem pro more suo, aliquid intentatum relinquere, quo huius seminis memoriam, omnem abolerent, gentes reliquas acriter instigando, ut hoc, quo Hebræi a cæteris secernebantur gentibus, quasi dedecoris & infamiae loco exprobrarent, eosque homines ceuleros apellas ac verlas nuncuparent; denique pro gente impia ac superstitionibus dedita, passim diuulgarent. His itaque gentibus omnem gratiam a vero Deo profectam, quasi pedibus conculcantibus, inciderunt tandem iusta Dei vindicta, in sensum prorsus reprobum, naturæ etiam lumine ipsos destituente, plusquam brutorum naturam induentes, adeò ut eorum multi ipsis brutis, miscerentur, mas in marem, femina in fœminam, in proprium denique hominem, (horresco referens) coire, non erubuerint. Hoc, belluino ac nefando scelere, quo non aliud Deo magis exosum, res eo deducta est, ut tandem omnes meritas luerent pœnas; tres

in meridie non sine mysterio; Angeli apparuere, ex quibus duo tantum vesperi Sodomam ingressi, hinc sine mora cælum undiq. sulphur & ignem pluerè uisum est, quo quinque illæ antiquæ insignesq. urbes, hoc nefando crimine pollutæ, penitus deletæ, ac etiã hodie ita subuersæ, in perpetuum diuinæ iræ testimonium, cernuntur, in lacu, quo contra reliquorum naturam, uia, absorptis mortuis, non submerguntur animantia, tanto fœtore exhalante, ut cunctis supra uolantibus lethalis sit, aded ut Cabalistsæ, ibi locorum inferorum portas esse, rati sint, de loco enim subterraneo, nobiscum alioqui concordant. Ipsius quoque Loth, coniux, quæ non sunt maximo secretò, anonyma in scriptura reperitur, ex trãsgressione mândati, quo egrediens, ne retrò circumspiceret, iussa, in salis statuam, uel in hodiernum diem, non sine horrore, conspicuam, transformata scribitur. Hæc, & similia, diuina oracula, quo dæmones eluderent, quadam cacoçilia, stultaq. imitatione, haud secus ac similia humana facta imitari tentat, autores fuere, ut tot, tãtæq. metamorphosum fabulæ, ab antiquis Poetis fingerentur, quibus gentiles, iam antea stultos, prorsus, ut ille ait, insanos redderent. Ad instar enim huius statuæ, Bactum, in saxum, in montē Rhodopen apud poetas primū translato legimus, Phylidem in Amygdalum, in florem Narcissum, in fontem Arethusam, in auem, picum, at que adeo in stellam Arctophylacem, milleq. alias eorum fabulosas transmutationes, ubique gentium, apud eos videre est.

sine

est. hinc etiam factum volunt, ut diluuii memoria, quam Noe, Hetruscos edocuit, dum iam ad alta, iam ad ima tenderent, ærumnosæ tunc uitæ memores, Pani Lyceo post Euandri accessum, dæmonū astutia, falso ascripta sit. Cæterum, cum & intellexissent, Deū, ob præfigurandum uerum illud, multis sæculis post futurū sacrificium, tentasse Abraham, præcipiēdo, ut filium sibi unicum, vniceq. dilectum in monte Moiah, mactaret, (montibus enim antiqui Patriarchæ, loco templorum vsi sunt) haud mora idem genus sacrificij sibi expostularunt, hinc in reliquiarum ad sacrificandum destinatarum penuria, Phænices primū apud Tyrum, impulit, deinde, & alios plerosque uicinarum gentium, ut humana sacrificia sibi cederent, immò tandem, parentes, ut proprijs liberis minimè parcendum duxerint; ad eam dementiam adegit. Huius rei, vel sacra scriptura testis esse potest, quæ tradit, regem Moab, primogenitum suum, regni successorem, in obsessæ urbis mænibus, hostibus uidentibus, quo de Hebræis uictoriam reportaret, idolo Molocho, iugulasse; quam, ex uoto etiam obtinuit, minimè tamen ob tantum scelus commissum, omnibus potius flagris dignissimum; sed quod Hebræi, diuinitus, ob multifaria commissa crimina, ipso quasi medio punirentur. Hæc tam execranda, parentum in liberos laniena; unde nam alio, quàm ipso Diabolo, homicida & mendace ab initio, profectum, dixeris? innatam parētū in liberis σοφῶν, in crudelissimam carnificinam conuertente; superbissimus omnium

spiritus iste nequam, qui excellentissimam, & ad ipsius Dei imaginem formatam creaturam, sibi litari exposcere, non ueretur, quod tamen ijs, qui Tyrriorum coloniam Carthaginem, inhabitarunt, persuasit, Saturno sic litantibus, dein in Taurica Chersoneso, Arabia, Aegyptoq. idem factitatum, quod tandem Amasis Aegyptiorum rex, magis cordatus vix, substituta imagine cerea abrogauit. Inuasit & hæc dira pestis tandem Germaniam, qui Theutati, suo idolo, multo tempore, eiusmodi sacrificia nefaria offerebant. perrepsit postea & in Suetiam, propè Vpsaliã. quin nec ipsa Italia, rerum olim domina, delusa a Græca uoce φῶς, ab hac immunis remansit, immo tam diu ea afflicta est, donec Hercules, orbem terrarum peragrans, tot eum monstris purgando, veriore reddidit interpretationem, eam scilicet, ut hoc sacrificium, potius lumine, id quod vox sonat, facerent, edocuit. Nec ipsa Roma quò veriora reportaret responsa, humano sanguini parcendum rata. Exinde, in Galliam, Britanniam, ac Noruegiam apud Druidas, serpere cœpit. Quis itaque hæc omnia, a dæmonib. orta esse, non uidet? Tempore tamen, (ut antea Prophetarum prædictum erat vaticinijs,) aduentus Christi in carnem, hæc diabolica laniena, in usu esse, desuit in imperio Romano, quod Adriani Imperatoris ministerio, diuino autem instinctu, factum est. Maiorem etiam in modum hæc pestis grassata reperitur in nouo illo orbe superiori, sæculo, Hispanica navigatione, à Christophoro Columbo Ligure, primū reper-

to, ubi non raro vsuuenit, vt quotannis ad septē mil-
lia hominum, varijs gemmis, sacrificarētur, sic enim
ipforum Idola vocabantur, tum a Sucatanensibus
hic solūm ignota tamen de causa apellis, cūm etiam
a Mexicanis, qui tum ibi rerum potiebantur, quod
tamen execrandum facinus, nostro tempore, a Ma-
gno illo Ferdinando Cortesio, Hiberorum duce, sub
auspicijs Caroli Quinti, nunquā sātis laudati, ueh
ex hoc solo, ipforum quoque finibus exturbatum est,
haud secus ac altero Hercule. Præterea, horum
etiam spirituum fraude factum peractumq. est, ut Io-
sephus innocens, à fratribus suis, Aegyptijs vendere
tur, ab ijs etiam Pharao, Moysi famulo Dei, crede-
re dissuasus est, qui quidem primus prophetarum, mi-
racula edidit, hinc bicornem per ceruam Cabalistæ,
prophetaſſe tradunt: immò ex eo Hebræos arctius
premere capit; quò autem miraculorum diuinorum
auctoritatem imminuerent, è vestigio per suos ma-
gos similia, præstigijs tamen hominum oculos fasci-
nando, facere tentarunt; quibus præstigijs adeò non
tam oculos, quā ipsa corda gentium occuparūt, vt
non modo cælum, stellasq. sed & omne ferè bruta-
rum genus, pisces, allia, cepas, aliaq. olera, gemmas,
& ipsa Elementa, hominum gratia tamen producta
a Deo, quæque cuiusque ingenium sibi idola finxe-
rat, pro dijs suis colere, nihil addubitarint. Cum
postmodū autē, verus & vnicus Deus, verū quo-
que & vnicum, cultum, quo se affici vellet, misertus
generis humani multis modis à vero aberrantis, in-

scriptum binis tabulis lapideis, (legem illam omnium legum, duarum nempe tabularum) populo suo per Moysen in monte Synai, inter fulgura, & tonitrua, promulgaret, & inter cætera, Sabbatum obseruare præciperet, mendaces hi Spiritus & tum in contrarium nixi, sub diuersis fabulis festa celebranda esse, ementiti sunt, quo magis suam superstitionem stabili-
rent, ipsos Hebræos, festa uera, uero Deo ritè celebrã-
tes, imitati, Ioui, Apollini, Dionysio, infinitisq. alijs suis laruis & heroibus, ubique gentium, peculiaria festa sacrificiaq. institui procurarunt, agni etiam paschalis comestionem æmulati, uarijs libaminibus à gentibus, immolatum est, quibus & diuinationem, quo vsus increbesceret, mira addiderunt astutia; nec defuere, qui in ferendis legib. suis gentibus, Moysi, cedere uoluerunt. hinc Aegyptijs, Hermes, & Apis, Persis, Oromasis, Baëtris, Zatriastes, Cretensib. Minos, & Epimenides, Thracibus, Zamolxis, ac Scythis, Anacharsis, Lacedæmonibus, Lycurgus, Triptolemus, Phoroneus, Draco, & Solon Atheniensibus, legumlatores fuere, sicut apud Macedones Cabiris, Romanos, Romulus, ac Numa Põpilius, atque multis sæculis post, apud Indos Senasq. Somorgobonus, qui exercitiorum idolatricorum, vt & hodie adhuc Orientalibus moris est, causa fuit præcipua, perinde vt Viracoces, in orbe nuper reperto, apud Peruranos & Zuazatlus, penes Mexicanos, apud Iaponios, Amidas & Xaca, & tandem Maugmetus, sic enim aliqui scriptum reliquere, quem ex eius ortu, nomine,

ne, ne dicam dictis ac factis, ipsummet Antichristū orbis bestiam, ferum aprum, blasphemiae denique & iniquitatis filium, nosse licet. Qui quidem Pseudopropheta legem ab Archangelo acceptam, a seclis ac miseris mancipijs suis, tulisse, mentitus est, prout & alia omnia, ab alijs similiter ferè factum vniuersis; qui, quo maiorem auctoritatem sibi conciliarent, Moysen imitati, suis etiam Dijs, leges acceptas, referebant, hinc Zatriastes legem a bono numine se accepisse, gloriatus est. Minos a Ioue, ab Apolline Lycurgus, atque à Vesta Zamolxis, & Numa ab Aegeria Nympha. Haud multum absimili dolo & fraude caruerunt, vt tot eorum leges, alia quàm vernacula lingua scriberentur, quò minus eorū cultus, passim scribendo uilesceat, instar eius, quòd ueram uiuentis Dei religionem, ob maiorem obseruationem, non alia, nisi Hebraica litera (omnibus uocabulis Aegyptijs inde exterminatis, quò citius eorum superstitionum obliuio inducere:ur) scriptam cernerent. Proinde, antiquiores Græci, Puniceis literis suas leges exaratas, obseruarunt, Ramani, lingua Hetrusca, ab Aramea non ita dissimili fulguritarum ac auguriorum artem custodiuerunt, quam pueros eorū edoceri, sedulo dederunt operam, Sic veteres Germani & Galli, Græcis elementis, quæ de religione sentirent, scripsere. Vniuersi verò Orientales Syriacis characteribus suas superstitiones consignant. Nunc etiam temporis adhuc diabolorum fit instinctu, vt pleraque gentes barbaræ, nos, Græcos, Aethiopes,

non -

nonnullosq. Indos, omnes tamen Christianos, apud quos, alius a uernaculo, sermone, in religione exercenda, usurpatur, in suis quoque superstitionibus, emulentur, ut hodie faciunt Sina, etiamnum Idolatrae, Iaponij, & Perurani, cum noua Bathicae incolis, qui omnes, diuersa ab ea, qua loquuntur, lingua utebantur, immò & adhuc, licet clanculum, utuntur. Horum etiam spirituum opera peragitur, ut Turca, Assyrii, Mauri, Arabes, Nigritiae, Aegyptij, Persae, Medij, Parthi, Arachosii, Sogdiani, ac nonnulli ex Indis eisq. Tmaum, Tartari, nec non Sacae, diuersa orbis climata inhabitantes, alio, quàm uernaculo sermone, suam legem, Arabico nempè, scriptam habeant; adhuc, nonne, dum Hebraeos suilla carne, lege vetante, abstinere uiderent, & ipsi, ut a bobus Aegyptij sibi temperarent, effecere? quod & adhuc obseruatur ab Indis, sic & a piscibus Syri. Illa itaque diuinæ legis obseruatione, res eò deducta est, ut hoc benedictum semen, nō modò apud Iudæos, indies magis magisq. radices ageret, uerùm & gentibus Sibyllinis innotesceret oraculis, quarum decem celebrantur, & si nonnulli unam tantum fuisse uelint, diuersis dictam nominibus, quæ omnes diuino afflatæ numine, uaticinatae sunt; & si ipsemet suarum uaticiniorum ignaræ miseræ. Haud enim existimandū, cum ueræ fidei essent expertes, eas, instar nostrorum Prophetarum, fuisse illuminatas, uerùm uaticinia illa, ex diuino influxu, in earum animis, quasi imagines in speculo, re lucebant, non ad illarum proprium, sed potius gentium,

tium, ne quicquam causare possent, commodum, perinde ut Balaam ariolo, ac Caiphæ sacerdoti immittebantur. Quorum, porrò, molitionibus factum, Hebræos imitando, qui Salomonis Cantica, Ezechielis prophetiam, allegoricamq. scripturæ interpretationem, non nisi uiris dignis, manifestari uolebant, harum libros, atque Hidaspi legi, præterquam, quod a quindecim uiris capitis cunctis supplicium præscriptum erat. Præter hæc, an nõ iidem nequam & fallaces spiritus excitarunt, ubi hoc beatissimum semen apud Hebræos nasci debere, eisq. propria malitia crucifigi, ac expelli gentibus uerè Dei filium prædicandum perceperint, quo ullo si modo possent impedirent, aut saltem, ni possent, retardarent, tot Poetas, ad tot tantasq. tabellas effingendas; ubique gentium de Iouis liberis, qui nonnulla ex parte huius sanctissimi seminis uirtutes, ac Theosandrica gesta, nõ secus ac simia humana, æmulari uiderentur. Quid enim aliud sibi uoluere antiquorum uates, per Perseum è uirgine natum, nisi ut hac fabula, Apostolos, hoc diuinum germen a uirgine prodijisse docentes, quasi nihil inauditum, admiratione aliqua dignum afferentes, præse contemnerent? quid per Mercurium, Deorum hominumq. internuncium, nisi, cùm hoc semen uerè hoc officio functurum audirent, leuius eo afficerentur? quid per Herculem, natum è Ioue, orbem terrarum a tot monstris uindicantem intelligi uoluerunt, in cuius beneficij memoriam tot, tantisq. malis erepti, propria mortales, sedendo libarent sacrificia, eique

eique decimas instituerent? quid per Sameticum regem, inferos petentem, atque cum exuijs redeuntem? quid per tot plures alios, nisi, vt cum hoc diuinum germē, ineffabili quodam modo, humanam suæ diuinæ indissolubili vinculo copulasse naturam audirent, quò homines ex inferorū potestate, è lacu illo, in quo non erat aqua, liberaret, hæc (inquam) omnia non maioris ac suas facerent, fabulas, vnumq. alteri quasi similia conferrent? quid aliud per Aesculapium, morbis hominum varijs medentem, nisi vbi hoc sanctitatis germen, verè nostros languores sanasse intelligerent, flocci omninò penderent? Quæ porro effinxere de Aristeo Proconesio mortuo, & de nouo tandem viuo apparente, Cleomede in arca incluso, nec amplius reperto, Adonidi quē spargerent Plantu Abari ac Hyperboreo, per aera volante, nisi, ut nos, huius seminis memoriam requiescentis in sepulchro, quotannis, celebrantes, derideant, quasi, perinde, ac cum eum, propria virtute a mortuis resurrexisse, ad cælum in conspectu multorum ex fratribus, conscendisse, grata mente & ore, recolimus, ut rem nulla admiratione tanta dignam, stupentes, ludibrio habent. Quid de Mithræ sacrificio, pane ac potu, Mercurij aqua, qua commissa scelera expiare miseri somniabant, denique de tot innumeris, hoc genus fabulis, ab eis confictis? an ob ullam aliam id factum putaueris, quàm ut huius clarissimæ lucis, ad reuelationem gentium cœlitus demissæ, splendorem, suarum fabularum caligine tenebrisq. retunderent,

ac inuoluerent, eum penitus illud extinguendi, potestatem omnem sibi præcisam uiderent? Haud absimili modo & consilio, diuinos Prophetas, populum, ad ueri Dei cognitionem, crebris concionibus, prodigijsq. inuitantes, diuinasq. reuelationes propalantes, suis & ipsi falsis aridis, æmulati sunt, quorum insigniores celebrantur, Musæus Atticus, huiusq. ciuis, Lycus, Bachides, Boetius, & ipse Tiresias, Eucleus, Epimenides, ac Mopsus, omnes quidem, at diuersis futuris, prædicendis, olim occupati, ut à diuersis demonibus, ipsorum abriperentur sacrificia, vel etiam ieiunijs, lotionibus, varijsq. cætibus, choreisq. præmissis: vix enim dici potest, quàm hi immundissimi spiritus, diuinorum tamen honorum, sint auidissimi. adeò miserandum in modum, diuinos honores sibi exposcentes, miseris hominibus, diu multumq. imposuere. Hinc neque Branchis, virgo vatidica, ni virgam manu teneret, triduo ante ieiunans, pedes limbusue fontem tangeret, responsa dare poterat: Ita nec Colophone responsa proferebat, non gustata antea aqua illa, qua omnium conspectui subtrahabatur. quid? quod ipsum Delphicum nihil promebat, ni sacerdos, in antri adytis, tripodi insidens, diras illas potius, quàm diuinas, exhalationes exciperet. Adde, de tot aliorum oraculorum responsis, quæ iisdem demonibus ducibus & auctoribus, primum in Iouis Dodonæi templo, ex quercu reddi cæpta sunt, post, ubi ueri Dei vocem, ex arca resonantem, & sacerdotibus, ut populi futuras pœnas canerent, iubentem,

tem, primum perciperent. Quid porro, cum illis fatidicis sermonibus, totq. Deorum simulachris, quæ omnia usque ad tempora Pyrrhi, Epyrotarum regis, carmine responderunt, aliud sibi uoluerit, nisi, ut Job uersus, Dauidisq. Psalmos imitarentur? mira certè astutia breuiloquentiam introducentes, ut ambiguitate ueridici haberentur, cum tamen re ipsa, nil nisi hominum exitia spectantes, fallacissimi, mendacesq. in ipso euentu rei, semper comperti sint. Responsa itaque sua mendacia, strictioribus numeris inclusa, sonora magis, sensuiq. gratiora reddere uolebant, quò & eorum laudes, suauitate quadam, ueri Dei laudes, hymnis decantari solitas, exuperarent; progressu tamen temporis, cum non amplius ligata; sed prosa potius sua reddere, cogerentur, minus certa tum prædicere potuisse, deprehensi sunt, quod non cælestis alicuius influxus defectu, factum putandum, quasi uerò Pythones ac uentres eorum, non tanto, ut antea, terræ balitu explerentur, quod nonnullis per somnium in mentem uenisse, uidemus, cum oracula, passionis omnis expertia, nec a rerum natura, nec loco certo afficiantur, concludanturque; uerùm longè potentiori causæ, id factum, merito adscribendum, utpote, ab altiori intellectu, profectum. Neque enim, quod Aniel, Zachieli præfecturam cessit (his enim intelligentijs, mundi committi regimina ferunt,) quorum causa, uarios inferioribus influxus contingere, secretiores asserunt sapientes, cum, quæ, in uoluntate, ut ipsa quidem responsa, consistunt,

stunt, longè ante quàm eueniant, vnico intuitu, in
 suæ essentiæ speculo, prospiciat; nec inde etiam fa-
 ctum, quòd eorum sacerdotes, auaritiæ uitio laboran-
 tes, pecunia corrumpentur, cum enthusiasmo, ex-
 tra se quodammodo rapti, vti his fieri consueuerat,
 respondentibus, ipstmet, quidnam esset, quod respon-
 derèt, ignorarent; multo minus ipsorum Dæmonum,
 aliquo ætatis vitio, morboue factum existimandum,
 cum ijs minimè sint obnoxij, more hominum non se-
 nescentes; hinc uerò potius, (vt Comici verbis di-
 cam) illa lachrymæ, & in hoc cardo totius huius rei
 uertitur, quòd tempus venerat, quo ipse Sol Iustitiæ,
 splendore gloriæ paternæ, totum mundum illuminare
 te iam iam exoriebatur ex alto, ad cuius lucis recēs
 prodeuntis auroram conspectam, omnia illa diaboli-
 ca tenebris mundum obducentem, oraculorum re-
 sponsa, uicta ac fugata, terga dedere, penitusq. conti-
 cuere; haud secus, vt & nocturna eorum spectra, sub
 tempus Solis emergentis, in fugam actæ, hominibus
 molesta esse desinūt. cuius etiam gratia Græci, quos,
 qui alios erudirent, sapientes habuerunt, & Roma-
 ni rerum domini, qui ius ferrent, iureconsultos obti-
 nuere: Dæmones, præterea ijdem, videntes, Hebræos
 in deserto, iusta Dei uindicta, a serpentibus venena-
 tis morsos, aspectu solo, eius iussu a Moyse, erecti æ-
 nei serpentis, incolumes euadere, simias & in hoc
 agere more suo, non neglexere, hinc eiusdem imagi-
 nis, dæmon, a Nicagora, Sicyonibus allatus est, eun-
 dem in usum, ut & a Romanis, ad sedandam pestem,

uectus est Aesculapius . Extracto, porro, a Salomone, summo, vtroq. Deo Sabaoth, quasi in medio orbis terrarum, templo omnium pulcherrimo, ac magnificentissima, ipso etiam Dei Spiritu artificibus ad id opus vndique conquisitis coactisq. vt in eo, omnes Hebræi, Deum suum adorarent, nonne hi spiritus hinc inde, æmula quasi fana, sua ædificari, satagere? quod uel illo Delphico, in medio quasi habitati orbis, umbilico, Apollini, erecto fano, cernere est, Aegyptus quoque Alexandria, Serapidi, totaque Asia, Ephesi, Dianæ, & Schandia, Thoroni, Vpsalia, magnificis omnino sumptibus, ædificauere templa. Denique, iam, a tot seculis promisso, mundo exhibito in carne, hoc sanctissimo germine; quidnam intentatum hi impuri spiritus reliquere, quo id mortalibus inuidentes, statim vicissim è medio tollerēt? nil profectò. Nonne Herodem, vt nec suo sanguini parceret, nefarijs armis instruxere, vt & Augustus, se malle Herodis porcum, quàm filium esse dixerit? cumque tandem, volens, licet innocentissimus hic agnus, *λυτρωὶν* pro nobis exoluturus, in manus peccatorum, sese traderet, nullis non tormentorum generibus, vbi instrumento ad hoc Iudæis ipsis, eum intentatum reliquere, quodque tunc a capite exorsi erant, posteris temporibus, in membris etiam, sanctis nempè martyribus Christi, strenuè persecuti sunt, quorum omnium memoriam recolendo, & si quotidie quinque millium, immò complurium numerus coniungeretur, annus tamen integer, minimè sufficeret; quorumq.

ramq. ossa tanta copia, Romæ, ac si essent tede paleæq. passim per compita viarum, ardere, visa sunt. An non omnibus, omnium gentium scriptoribus, hanc rem gestam literis posteritati consecrare, utpote Senatui, Imperatoribusq. maximè infestam, interdictum est, quorum opera? dæmonum ipsorum. nixi tamen incassum. ipse enim Augustus, licet nescius de ortu eius (quem tanto ardore, extirpatū vellent, eiusq. memoriam delatam funditus) de vita, Lentulus, de morte, Tacitus, de eius in Iudæa aduentu Suetonius, de ipsius autem miraculis ac resurrectione, Iosephus, ex solis præterea præternaturali deliquio, Areopagita fit testis, Phlegro, stupendum ac prius nunquam auditum terræmotum refert Plinius. Cuius etiam, nisi ipsorum dæmonum impulsu effectum, ut huius sanctissimæ doctrinæ sectatoribus, a tyrannis interdicerentur literarū studia, quo tandem ignorantia irretiti, cælestis studij doctrinam, abijcere ac deserere cogerentur? Verum, nec quod hac via aggressi erant, eis successit, cum innumeri hinc ferè, doctrina insigni conspicui, prodierint sapientes, diuersis linguis instructi, hoc semen sanctum laudibus celebrantes, suaq. morte, veram fidem, confirmantes. Ab iisdem itidem profectum, ut *ἱεροχρίτων*, id sanctitatis germen pictores effingerent, quo homines ab eius cultu alienarent, & quid, per Celsum, Porphyrium, Iulianū, aliosq. Sophistas, tantis fallacys, falsaq. tot hæreticorum doctrina, non inceptum est? itidem tamen sine successu; quos enim radicitus extir-

patos uellent, eos potius quotidie magis crescere, uiresq. sumere contigit, hinc tanta martyrum corona, qui uel ultrò, ueritati, huius sanctissimi seminis, testimonium, præbentes, mortem subierint, nec propter quod literis interdicebatur, multi egregiè docti defuere, ad quorum exempla, & nos, nostram uitam instituere, si ita usus ueniret, æquum foret, protecti uiuifica umbra sanctissimi huius seminis. Et, ut ad ea, de quibus superius digressi sumus, redeamus. In tantum, hi scelerati spiritus, ad exortum huius lucis diuinæ, eiusq. uerbi per Apostolos prædicationem, in fugam uersi ubique locorum exterminati sunt, ut & ob solum nomen etiam a malis prolatum, obmutescant penitus, eorumq. idola subuertantur, cuius res, unum ex alijs multis, exemplum extare inquit, a Diuo Bartholomæo, aduersus Astharothum insignis magnitudinis Albanie dæmonis simulachrum, ac Sancto Thoma, coram Meideo, designatum. Quid aliud, porrò, illius miseræ Hebræorum plebeculæ ac fecis uerius, oculos & animos, usque adeò obcæcat & dementat, ut alium adhuc uenturum Messiam expectent stolidi? dæmonum certè opus. quorum opera redditi, omnium miserrimi, mendacia ueritate neglecta, amplectentes, occupati in scripturarum punctis, literisque, sensum ipsum corrumpunt, quo usque eis, nihil ueritatis reliquum maneat, umbram relicto corpore sectantes. O ter quaterq. infelices, tot sæculis iam a patria sua exclusi, exules facti, cuius recuperandi studio, ter quotidie

Deum

Deum precibus compellant, cum ea tanto tempore non caruerint, vnquam, ob tot commissas idolatrias, neces Prophetarum, omnisq. generis alia flagitia, ita ut nunc carent, cum & sine Rege, sacerdotio, absque ephod, prophetis, quibus tantopere gloriabatur, ubique gentium & locorum summè exosi, uagentur miseri odio, vt ferunt, Vatiniano, alioqui pietate digni, laborantes ipsi soli, hanc cæcitatem (qua talpis sunt cæciores) spontè accersentes, in summa luce, non secus ac uespertiones ad Solis lumē, cæcutiūt, præsertim cum & Rabini eorum, huius seminis miracula nequaquam silentio prætereant, propriam Israelis ruinam & interitum, iniustæ huius geminis morti adscribentes, pro ut a Rabbi Mose Aegyptio, summæ apud eos auctoritatis viro factum est. Cuius profectò seminis nomen, cum sit nouum, ac supra omnem modum & nomen inscrutabile non Iesuah יְשׁוּאָה Hebraicè, ut nunc ijdem perperam ac de industria agunt, cum hoc nomine plures nuncupatos fuisse, modoq. adhuc, apud ipsos uocari, reperitur, at Iesa יֵשָׁע proferrì potius, iustum esset, prout & in antiquissimo quodam numismate Hebraicis literis, scriptum reperi, sicut etiam pronunciatum Arabibus ac Chaldæis, uel exiguum in loquendo, ab eorum idiomate, differentibus, quod per artem Cabalisticam, doctis, ex his dictionibus, satis patet יְשׁוּעָה יְשׁוּעָה יְשׁוּעָה iano selo uelo. cuius quidem nominis mysteriū, uerè ἀπρόσδοκον, lubens prætereo, quidnā nouo de eo nonnulli Cabalisticæ scripserint, cum sub hoc nouo ac

ineffabili, Iudæis, cunctisq. alijs infidelibus, miro arcano, Diuinitatem ac humanitatem, in vno supposito, vnde nostra dependet salus, oculi ac abscondi innuant, apertè nobis cœlitus ostenditur, non modo, ex eius anomala, a reliquis omnibus, proprijs nominibus, inflexione, vti Iupiter apud Latinos, & Græcos Ζεύς; secretum certè animū aduertenti, adeò mirabile stupendumq. vt nullum aliud nomen nobis exhiberi posset. cuius virtute & auxilio, à potestate Satanae, cui culpa primorum parentum subiecti eramus, liberaremur, quàm hoc ipso omnis sanctitatis fonte, nostrarum miseriarum refugio, verùm etiam clarius (vt ferunt) sole, ex eius vocabuli scriptura; siquidem, quatuor, apud Hebræos, literis scribitur, quo apud omnes nationes, non sine maximo arcano, Dei nomen profertur, vti videre licet, apud eosdem exaratum nomen magnum Ieoua יהוה tetragrammaton; Quod quidem Alexander ille magnus, in Ial, summi Pontificis Cidari, aureis notatum literis, dum conspiceretur, suspiciens illud statim ex equo desiliens, pronus, percusso pectore manu, adorauit; totidemq. elementis profertur nomen Dei, Alla, apud Arabes, Teut, apud Aegyptios, apud Magos; Orsi, Græcos, θεός, Persas, Sire, Latinos, Deus; antiquos Thuscōs, Esar, apud Germanos etiam Gett, Sarmatas Bouh, & Istu, apud Peones, ac Tartaros, Itga; ex cuius admirabili secreto, quàm facillè Porphyrius, qui Deorum vanitati, præ cæteris, indulgit, nosse potuisset, ni ipsemet diuinum a se auertisset lumen, cu-

ius splendore, sic expulsa, demonum fuerunt tenebrae, ut nihil, quod petatum ab idolis esset, impetrari potuerit, posteaquamquam adorari hoc felicissimum nomen inciperet, tantopere lamentatur: cuius rei est causa, non sine magnis clamoribus paria quendam ex eis, quos decepta gentilitas, sibi Deos finxerat, extinctum fuisse, Plutarchus auctor est, non quidem, ut nos. atque hoc magis, quod omnis horum operatio, ab intellectu vel innui, pendet, quem nullo pacto corrumpi, uti nec nostrum etiam cum de foris adueniat, neque ut intelligat, villo aliquo indiget sensus instrumento. Immò nec hinc, quasi demones gratia diuina priuati, (quæ uerissima mors est,) fuerint, cum iam ante crimine priori ea lōge satis exciderint. Verum multò magis ob tyrannici sui imperij amissionem, tanto tempore, diuino permissu, in homines obtenti, donec tandem in hoc Dei germen, cui nihil habebant iuris, cum natura impeccabile foret, manus iniecerunt mortem inferendo, qua quod per Adam amiseramus non iniuria maiori cum fenore recuperatum est. ubi enim abundauit peccatum, superabundauit & gratia. ad propositum ergò nostrum nūc redeundo, pleraque & alia, præter hæc, machinatos esse, ipsos demones, videmus, quò, omnino, quantum eius fieri poterat, diuinos honores, suos facerent, nihil non imitari ausi; arbores enim quædam, voces humanas edere, auditæ sunt; cum apud Dodoneam syluam, post ubi Dominum, ex arca respondisse, perceptum est: cum etiam apud Persidem, ubi ex arboribus

bus reddebantur oracula, & ex earum quæ Soli consecratae erant, crebriori fructum usu, homines sibi vitam prætere, credebant, vt Artesius magus. Simile quid, & prope lacum Nymphæi accidit, ibi & si non voce, signis tamen certis, responsa quasi sua prodebant, in hoc etiam Deum imitari studentes, per signa etiam sæpe numero veritatem innuentes, perinde vt Moysi per rubum, igne non consumptum, ita per humidum vellus, in arida humo, ac viceversa, Gedeoni Hebræorum iudici, alijs signis quoque alijs in locis indicatis. Qui enim successum rerum suarum, euentumq. oculis quasi inspicere desiderarent, ex turre igni iniecto, præscire poterant. Si enim cæpta sua, ex sententia successura erant, nulla interiecta mora in terram proiectum, flammis absumebatur; sin minus ignis quasi id refugere, conspectus est. vt & sæpe numero apud Gnetiam contigit, vbi oblatum, si quidem placebat, sacrificium, flammis cœlitus demissis, statim corripiebatur, ad instar sacerdotum Babilii, dæmonibus id procurantibus, iuxta Hebræorum Thalmudistarum sententiam, antequam cum Helia, de vera religione contenderent, succumberentque, a consuetis signis defecerunt. Quæ porro, in Thyaneo fonte, fluuioque Scamandro, ab ipsis cæpta sunt, (ad similitudinem aquæ maledictionis, quæ adulas prodebat) vbi virgines vno iurando, altero vero lauando, an Dianæ castum seruassent hymenæum, explorabantur. Adhæc, grassantibus delictis aliquibus publicis, ad tempus interdum, a responsis suis cessabāt.

imitaturi, & in hoc verum Deum, qui vocem suam
in arca cohibuit, peccantibus filijs Heli. Regna etiã
urbesq. urgentes ad interitum, sua opera conseruari,
mentiti sunt, vt in Ilij destructione, sub Iunonis &
Veneris imaginibus depingitur; sanctorum Angelo-
rum, pro pijs excubias perpetuas agentium, munus
emulantes. Multa præterea, & alia huius generis ab
ijs factitata sunt, ex quibus tamen, uel hæc adduxis-
se, nobis satis sufficiat.

DE NATURA
DAEMONVM
IO. LAURENTII
ANANIAE
TABERNATIS THEOLOGI

Liber. Tertius

Respon-
si non
du-
bia, et
numo

ERVVM ad responsa demonum,
quod attinet, semper hoc pro-
prium habebant, quod aut du-
bia, aut perobscura erant, quò
homines inextricabilibus per-
plexitatibus inuoluerent; ut

uel hinc patet: Ibis, redibis, non morieris in bello, & non Apulus Carolus vincet. Neque hoc naturæ oraculorum, quasi aliter reddi non possent, adscribendum, ut multi ex antiquis, falsò sibi persuaserunt, sed demonum, partim fraudi, partim uerò inscitiae: & si enim plurimarum rerum cognitione ingenijq. acumine præcellenti, præditi sunt, & ob proprias rerum ideas, quæ in ipsorum essentia fonte insunt, quibusque, eos numquam in potestate esse Theologi asserunt: non tamen propterea, rerum contingentium, determinatam; certamque ueritatem assequi possunt, aut quòd Angelis (ut Scotus inquit) prohibeantur. ait namque satis dede-
cere,

Et non
ex san-
de, nec
insciti-

Contin-
guntur
Dei angeli
nata sunt
habet non
est: quodam

cere, cum sensibile nihil sit, quod sensus non capiat, in-
 tellectibile, quod intellectu comprehendi nequeat quic-
 quam reperiant. quod vere (ut Thomas asserit) ne-
 queant, nec ad rem facit, quod sepe numero ipsorum
 prædictiones, ab euentu præcisè, comprobatae sūt, ut
 videre est in Martio vate, qui multis annis ante, Can-
 nensem pugnam prædixerat, ut non tam futura, quam
 iam facta referre, videretur, sic & ab Hidaspe anti-
 quissimo vate, Lydiae rege, qui simul cum Romani
 Imperij excidio, vniuersale mundi etiam præcinuit
 ruinam, iudiciumq. futurum. nam cum hæc prædice-
 rent, non quasi ea, quæ a se scita forent, at quæ certa
 ab Angelorum, ut inferius demonstrabitur, audirent
 reuelatione vaticinabantur. etenim his formis tan-
 tum, id, quod a naturæ principijs pendet, simplici ni-
 hilominus, ut & Angeli, intuitu, percipiunt, quam
 nis ratiocinandi virtutem habere, si vellent, modò ip-
 sorum natura ex parte non repugnaret, utique posse
 Scotus non denegat, non tamen ut rebus ordinantur
 diuinis, cum his quasi noctuæ cæcutiāt. Qua quidem
 naturali scientia nequaquam, ob commissum crimē
 (ut dictum est) priuati fuere; licet non nihil obscura-
 ti, cum ea ut dixi, non ad Dei gloriam, ut faciunt
 Angeli, sed ignominiam potius vtuntur. Proinde,
 hæc eorum scientia, potius nocturna, quam vesperti-
 na, quæ propria est Angelorum, a proprijs scilicet, eo-
 rum naturæ, emanans principijs, nūcupanda est; qua
 quidem omnium rerum uirtutes, ita percipiunt, ut
 unico tantum actu, ad cognoscendam quamlibet sui
 for-

*Martij
 vate
 Hidaspe
 Lydiae rege*

*nocturna
 vespertina*

*nocturna
 vespertina*

formam, cum omnibus indiuiduis conuertantur; et si non ad diuersas rerum species, vti, nec intelligentia, propria uirtute, conuerti queunt. ex quarum quidem singularum perfecta cognitione, si haberi vllò ab homine posset, multò certè maior, quàm ex totius mundi perspectione, oriretur uoluptas & delectatio. qua quidem Dæmones ob commissum in Deum scelus, destituti & si scientia non careant, nihilominus hac, quantacunque eis reliqua sit, haud tamen assequuntur ea, quæ a Dei, tum etiam nostra dependent uoluntate, vel iam existentia, tantùm abest futura. Ex quo consequitur, si quando futurorum euētus aliquos prædixisse, reperti sunt, id eos ex superiorum nutu ac reuelatione, miro Dei ordine, ac prouidentia, primum omnium accepisse, ut homines, qui præ cæteris omnibus creaturis, imaginem diuinam expressius quid referunt, spontè tamen spreto summo infinitoq. bono, sceleribus se se contaminantes, magis præcipientes in pœnas exitiumq. ruant. Nec cuiquàm mirum videri debet, Angelos interdum cum dæmonib. colloqui, cum non sint animi ita dissimillimi, naturæq. sic repugnantes, ut omnem amorem prorsus exuisse, videantur, & si Dei dilectionem abiecerunt, qua Angeli vel hac altione minimè uacant: id propterea operam dantes, ut fides eò magis exerceatur, incrementumq. sumat, mutuum verò inter ipsos bellum, ratione diuersarū voluntatum, excitatur, cum hi Dei honorem omnibus modis contra auctum, illi verò diminutum velint, procurentque. Nec tamen dæmo-

nes ex hac cum Angelis conuersatione quasi ad aliquem amorem erga Deum, commouentur, cum summa obstinatione atque malitia opere (ob quod charitate destituuntur) ab Angelis discrepent, futuri solummodo alicuius cognoscendi causa, hæc colloquia potissimum expetentes. In hunc etiam modum, Satanam cum ipso Deo collocutum, apud Iob, clarè patet, ex quo factum, ut gentes crebrò per oracula delusæ sint, adhuc quoque nonnullæ deludantur. Hac futurorum prædictione, humanis mentibus iam natura rerum eiusmodi cognitionum plus satis cupidis ac curiosis per totum ferè mundum olim diabolus astutè insinuauit ubique locorum, & quod mirum, idem cultus antiquitus, Druidum in Gallia, & gymnosophistarum in India, deprehensus est. atque etiam per naturalia quibus cum diuinum nomen laudandum esset, siquidem cuncta in hominum gratiam, usumque creata sunt, propter eorum abusum, uituperari, ac blasphemijs affici cæpit; cum ipsorum demonum dolis fraudibusque, sortilegæ ac superstitiosæ artes, quæ originè ex Elementis, cæterisque creaturis traxere, hominum animis obtrusæ sunt, erepto inde uero honore Deo debito, pietateque ipsa, hinc infinitus ille gentilium deorum numerus excogitatus, ut tandem nec unica res, uel natura uel arte producta superfuerit, quam diuinis honoribus non affecerint; hinc, ut & præmissum antea, Chaldæi igni, quo prius Aretia Deum coluit, genua flexerunt, cui & Acham furore diabolico agitatus, proprios liberos initiare non addu-

addubitavit, cui & hodie, nonnullæ veneficæ, crebrè
 alienos vel etiam suos infantes consecrât, multi præ-
 terea, in Scythiæ extremis, penitioribusq. Aethiopiæ
 tractibus, cernui sese ei inclinant, ab insensibili hoc
 Elemento auxilium, aquam è pumice nempe, poscen-
 tes. Persæ quoque antiqui, Lunam, cùm in nouilu-
 nio, Hebræos caput aperire cernerent, de noua rerū
 prole Deum laudantes, adorauere, ipsumq. Solem,
 Mirim ipsis dictū, diuinis honoribus prosecuti sunt,
 ad cuius exortum, vel equorum hinnitu, interdum fu-
 tura præscire, sibi polliciti fuere. Inde etiam a diuer-
 sis idolis, vt & Aegyptij, Græcique, & aliæ gentes,
 sua habuerunt responsa, nec adhuc in hunc diem simi-
 lia idola prorsus penitusq. ex mundo extirpata sunt,
 quantumuis id sibi persuaserit, hallucinatus tamen
 in hoc, Bernardinus Mandelius, innixus textui, Za-
 chariæ ac Esaiæ Prophetarum, minimè tamen satis
 ei intellecto, præcinenti: sub Messia aduentum, cum
 Ha idola, abolita iri, (vir hic alioqui acutissimus, vt
 qui ætatem ferè in philosophia ac logices argutijs cō-
 sumpsit, cui equidem non pauca debeo) cùm tantum
 explosa sunt a Romano Imperio, cuius appellatione,
 cùm toti tum cognito ferè orbi imperaret, totum re-
 gi mundum dicebant: quem dicendi morem, etiam
 in nouo testamento secuti sunt, spiritu Dei illumina-
 ti Euangelistæ, vt misit Cæsar, quò describeretur to-
 tus orbis, cùm nomine totius orbis & hic, tantum-
 modo Romanum Imperium designetur. Quæ itaque
 idola adhuc supersunt in mundo, sensim & paula-
 tim

tim quoque expellentur, donec tandem ab omnibus, hoc increato lumine clarius perspecto; vnum fiat ouile, & vnus Pastor. in Europa enim, apud Gruntlandēses, in Asia, apud Obolorianos, ac alios multos in Aphrica, nonnullos Nigritas, & in nouo Orbe, penes diuersos populos, etiamnum idola responsa dant ex certis symulachris. Verum, ad institutum redeundo, ceteraque, quæ de his idolatrarū generibus, adduci huc possent, prætereundo, Quoniam, tot tantaq. fuere apud Aethiopes, Arabes, Mauros, Hispanos, Gallos, & Germanos, Sarmatas denique, Scythas, Romanos, Pænosq. idolatriarum genera, vt ad trecenta, eoque amplius excruerint, auctore Themistio, ex quibus Thusci, tonitrua, fulgura, fulmina, decidua sydera, cæterosq. aereos ignes & Cometas coluere a quibus nō rarò, (cūm sæpenumero sint signa, non ita fallacia, vt pote ab ipsa natura prodeuntia) edoceri possent futuris, quæ contingunt, ignari rebus ascripsere. quorum diligentia, eo processit, vt assidue dierum numerum prædixerint, diuersosq. deos, his præesse, statuerint, artemq. fulguritarum, eorum astutia edocti, literis scripserint Hetruscis, Thages, & Begoe Nympha. Hac demonum superstitiosa arte Pythonicaque, Porsena Larthes industria, Vulsenam urbem, diu frustra obsessam, horrendo fulmine ictam, succendit, funditusq. igne vastauit, qua etiam Tullus, Romanorum Rex, nondum perfectè satis instructus, periculum huius aliquod faciens, suæ ipsius mortis occasionem præbuit, fulmine ictus periēs. ta-

ceo nunc, auspicia & auguria, quæ ex uario præpe-
 tum uolatu, oscinum cantu, aliarumq. auium, cibi ac
 potus obseruatione, captari solita sunt, quibus qui-
 dem artibus, primùm a dæmonibus, illusum est Pa-
 lestinis, dehinc ad Pisidas, Græcos, Hetruscos, Roma-
 nos, cæterasq. ferè omnes gètes, propagatæ sunt. Hæc
 ars apud antiquos tanti tandem ponderis esse cœpit,
 ut sine ea, haud quicquàm, nec publicè, nec priuatim
 inciperent; neque mirum, cum multa, non absque di-
 uino arcano, ijs scire, datum sit, ipsorum etiam demo-
 nū, excedentia potestatem, ut gentium historias con-
 sideranti, occurrit, ex Nauio, fama multorum cele-
 brato augure, qui in alterius corde abstrusas, ac qua-
 si sepultas cogitationes, cognitatas perspectasq. habere
 potuit; hinc & quod natura uidebatur impossibile,
 curiosius rem indaganti, possibile esse, apparet, noua
 cuba scilicet cotem scindi, hæc auguria non minus ex
 aduentu exoticarum auium inconsueto, obseruata
 sunt, quæ dæmonum aliunde adductæ astutia, sæpè
 sua presentia, haud exiguam superstitionibus illo-
 rum, fidem fecere, adde, ut, & per repentinum inco-
 gnitorum animalium accessum, qui paucis abhinc an-
 nis, in Perurana Prouincia, euenit, ubi murium, nun-
 quam antea uisorum, tam portentosa magnaq. co-
 pia, longè lateq. agros eorum uastans, fructus absu-
 mendo, non exiguum leueq. fecit incolis indicium,
 subsecutarum calamitatum, ob ciuilia bella, inter
 Hispanos, propria eorum auaritia, exorta, attracta-
 que. Horum animantium complura genera, iam
 olim

olim in usu esse desisse, à ueteribus conquestum est, ut in Hetrusca uideri potest disciplina, minimè tamen (ut aliquibus placuit) ex noua aliqua cœlesti superueniente configuratione factum; uerùm ob diuini potius illius luminis exortum, has etiam dæmonum tenebras, dissipantis. Per animalium, porrò, repentinas figuras, uarias hominum uoces, diuersosque mulierum partus, omnia sua etiam captabant, ut ex nonnullis, quæ in aere fiebant, prodigijs, in quo ab illis ipsis dæmonibus, ibi quasi regnũ possidentibus, uariæ flammarum igniumq. figuræ & splendores, accensi sunt, ex quorum luce ac motu, nunc hoc, nunc illo, futuros euentus, conijcere, consueuere. Adhæc, & per diuersa, quæ in ipsa terra, apparebant, ostenta, quorum superioribus annis, hoc maxime portentosum conspectum est, in regione Popaiana, homo scilicet, statura gygantea, scisso uentre, extisq. exenteratis, binos infantes, quasi filios brachijs amplectēs, horrida mala, postea subsecuta etiam, minatus, non nisi maximum ijs gentibus incussum timorem relinquens, tandem euauit. Sic, & per annum inundationes, uariosq. aquarum fluxus & fragores, assidue contingentes; uentura prædicebāt, ut olim apud Germanos, Velledam, primi nominis, suæ ætatis, auguratricem, factitatam, legimus; ex diuersis itidem terræ hiatibus, stridoribusq. concitatis, ac reliquis, eius generis, similibus multis, omnia tamen, non nisi dæmonum opera studioq. sollicito confecta, sicut & hodie adhuc apud aliquos Barbaros, idem operam

dare minimè destitère, tantopere diuino honori in-
 hiantes, humanumq. exitium, pro sua virili, procurā-
 tes. Verùm, cùm hunc diuinum honorem cultum-
 que, duplici pacto quasi (nostris delictis id commerē-
 ribus,) sibi vendicare satagant, clàm scilicet, ac pa-
 lām; de utroque etiam illo modo nobis hic, loco non
 ita alieno, qua tamen fieri poterit, breuitate, lector
 admonendus, non ab re, videtur. Vnus est, cùm nos
 rebus nonnullis, vanis, futilibusq. quidem, secūdum
 vim virtutemq. nobis incognitam, vtimur tamen,
 quo rebus uehementer desideratis, consecutis, ani-
 mum expleamus, cuilibet itaque enitendum, vt men-
 te præcognitum habeat, veluti cùm quibusdam vti-
 mur contra fascino varijs crepūdijs; vt nonnullis
 speculis Meletæ corijs, plerisque hoc genus alijs re-
 bus, aut cū sacra miscemus verba, dictis rebus ina-
 nibus futilibusque, quo optatis frui liceat, veluti, si
 rei alicutis desideratæ, reperiendi causa, orationes
 sanctorū, psalmos ac euangelia recitauerimus; cùm
 hæc non ad res quasuis uiles & abiectas, sed potius
 pretiosissimas omnium, æternas nempe, nobis compa-
 randas, cœlitus concessa sint. Iis autem rebus adeo
 vanis futilibusq. haud vlla, siue a Deo, siue ipsa natu-
 ra, indita dicatur, uirtus inesse potest; at demonum
 præstigijs potius ipsis quasi suppositicia, ementita;
 hincq. fit, vt cūcta nomina incognita, demonibus ad-
 scribantur, quibus vulgus furtim, pro amuletis vti-
 tur, atque etiam ante diluuium sibi somniant; quo-
 rum tamen nulla in sacra scriptura, nec mentio nec
 signi-

significatio reperitur, ut sunt Got, Giber, Gabir, Cadebru, ac sexcenta alia, eoq; magis, quòd hæc, in manibus superstitionibus addictorum, rarò non deprehendantur, quæ quidem eorundem dæmonum, fraude doloq. iam tum, inuenta, aiunt, cùm primum in necessitatibus diuinum nomen inuocari, cœptum est, גוֹט scilicet, quo Enoc primus omnium, in lege naturæ, cæleste implorans auxiliū, vsus, scribitur, cui, utpote tertio ab Adamo, plus etiam cæteris, gratiæ concessum est, ac etiam יְהוָה Moisi diuinitus ostensum, quo eum Hebræi, tot miraculis clarū, celebrant, Deumq. factum Pharaonis, indubitanter, asseuerāt. Multa, ex ijs, a dæmonibus, occultis, excogitatis hominibus, mihi videndi potestas aliquando facta est, in annulis quibusdam argenteis, Hispanorum velutum, quos ignari haud pauci quò tamen tutiores, ab aliquibus periculis redderentur, non sine deuotione, gerebant, a me tandem rei ipsius tam impiæ, edocti, animo promptissimo omnes perfregerunt. Neque existimandum hæc fortè nomina ex illa, qua dæmones, inter se propria vtuntur, lingua aliqua, deprompta, cùm nullo, vbi spiritus sint, sensili inter ipsos indigent idiomate, quandoquidem cuncta intellectu, nō sensu, crebrò ut repetitum est, percipiūt, proprios scilicet, ut Angeli sibi inuicem conceptus per propinquam, vel longam distantiam manifestando: at magis censendum, equidem existimarim, barbaram aliquam inter ipsos in vsu esse opinatur, cùm peritiores, quorum sententiæ & ego haud inuitus subscri-

bo, antequam Aegyptiam, suspicentur, vel ex eo, quod dæmones, ea compellati, libentius pareant, præsertim cum Aegyptij omnium primi, maximum cum illis habuere semper commercium, eorum cultum amplectentes. Ea itaque nomina, dum peculiari quadam emphasi, ob id, quod incognita, in his superstitionibus, exprimerentur, in tantam admirationem, animos iam ante in id pronos, continuo rapiabant, ut certam fidem, barbara caecaq. gentilitas, his adhibere non addubitarit, atque si diuinitus uerè prolata essent, quibus libentius nonnullos supersticiosos adirent, præsertim si certas quasdam barbaras antiquasque figuras immiscerent interlineatas, pentaculis, sigillisque, proprijs eorum instrumentis, ad quæ alliciuntur, non perinde, ut animalia ad cibos, sed ut spiritus, ad occulta signa. neque ex sigillis istis satis cõiungere possumus, dæmones aliquibus peculiaribus, inter se, uti literis, ut aliqui arbitrati sunt, cuius quidem opinionis fuisse, quendam Theseum Ambrosiũ, ex libello eius, de varijs alphabeti, edito, videre est, in quo, Spiritum quendam, aliam atque diuersam, ab omnibus, quæ haberi possunt, literarum peculiarrem quandam configurationem, scripsisse asserit; cum tamen usu literarum, nullo indigeant, sicuti nec aliquo sensu, in propria eorum operatione; tum, quod rerum, semel tantum perceptarum, nulla unquam eos capiat obliuio. Cuius quidem rei, non ita pridem factum fuisse periculum in Aemilia a mago quodam Felsinate, ac Mediolani ab altero tradunt, qui suauissima

fima eorum musica delectatus, nonnullis enim, quæ
 præ manibus tum erant, instrumentis, sonuerant, mu-
 tuò de anima, amplius duabus horis, peracutè disse-
 ruere, cumq. magum Auerrhois opinionibus addi-
 ctum, perciperent, sic & ipsi eisdem inherere, cœpe-
 runt, ut non modò dicti auctoris, nondum nobis re-
 pertos, libros, citauerint, sed sæpenumero, uel ipsissi-
 ma auctoris uerba, ne dicā, sēētias, protulerint, hinc
 illi misero accidit, ut, & suæ ipsius firmiter insisteret
 sententiæ, & dæmones, uel in rebus naturalibus opi-
 nione potius quam re existere: in quo utroque antea
 cespitans, decipiebatur ex eo sine hæsitatione crede-
 ret: quod tamen minimè mirum uideri debet, dæmo-
 nes altiori imperio, rarò, uel numquam falsa ob id,
 quod constricti sunt, respondere consuetos, tum coa-
 ctos, hoc finxisse: nobis namque obesse semper quo-
 quo possunt modo operam nauant. Cæterùm, ut ad
 id, unde digressa est, nostra reuertatur oratio, Dæmo-
 nes, certas etiam scripsisse notas, comperti sunt, non,
 quòd ijs ipsimet opus habeant tantopere, sed eorū,
 quibus, cum ipsis est commercium, potius causa; so-
 lemnes enim certas quasdam literarum obligatio-
 nes, ceu dominus à uasallo suo fidelitatis perfidiæ
 potius nefandæ, iuramēti præstiti, a suis illis, omnīs
 miserrimis, mancipijs, extorquere solent, ad quā rē
 conficiendam, litteris uti interdum consueuere. Per
 uarias quoque sortes, alio longè, à malis, quā bonis
 uiris, usurpatas, diuinos honores sibi quærere studie-
 re, dū scilicet in rebus nihili, aspectibus cæli, in fu-

turis denotandis: plus iusto, maior virtus attribuitur; cum eiusmodi superstitiosa Aegyptiaca, diei horarumq. observatio, uti impia, prohibita sit. Eadem prorsus moliti, introducendo hydromantiam, quam Numam Pompilium Romanorum regem, exercuisse, perhibent, ubi, varijs conspiciendas sese exhibētibus spectris, imaginibusq. in pelui quadam, ad id cōsecrata, sub aqua rapta, ac interdum instantia cognosceret. qua certè superstitione, utpote a Græcis, unde omne eiusmodi genus, ad Romanos, promanavit, ex Dardani libris, Numa infectus, ex suo cum Aegeria Nympha colloquio, ea se hausisse, simulavit. Sic & per ipsam Pyromantiam, cuius Amphiaras inventor celebratur, qua varijs flammaram motibus, fulgure, lumine ac strepitu, extinctuque, futura inspiciētibus, ostendebant. hæc & paucis ab hinc annis, diabolus superstitiosus, de futuris consulentibus Lithuanis Samogetisq. illusit; morbo enim aliquo laborantibus, si umbra, corpore igni opposito, aduersa caderet, certam spem pristinae recuperandæ valetudinis, sin contra, auersam scilicet, mortem protendere, persuasit. Ad eundem penè modum, & per Aeromantiam factum, quam etiannū Mauri, diuersa prognostica inde captantes, utuntur, ex varijs nempe, uentorum flatibus, aeris constitutione, stellarumq. scintillantium quasi forma. Sic & per Geomantiam, cui falso uim ab anima adscribūt, quasi verò, in hac superstitione in usum adhibitis figuris, mens excitata, sensibus, quibus vincitur, prorsus sopitis, nullo unquam

quam negotio, quæ vellet, cōtingentia, aut a se ipsa, quodam spiritali emisso lumine, aut in se, supernè, influxu, ita reciperet; vt solis radios, perlucidus excipit aer, seu specula, sensibilibus obiectorum imagines, cum tamen nemo, vniquam alicuius rei cognitionem assequi possit, nisi eius, quod ipse adinuenit, aut ex aliorum doctrina, percepit, neque a cæli motu id procedere, existimandum, cum sæpe, quæ inquiruntur, a superiorum voluntate, dependeant, nec a Saturni intelligētia, astro vsa instrumento. siquidem, intelligentiæ, vnde astra, diuersa lumina, virtutem variam, cæliq. motum ac vim recipiunt, haud vnquam cælestes orbes, deserunt, cum propriæ essentiæ ac voluntatis, vt diuinæ ope, quò cælos moueant, apprimè indigeant. Nec etiam aliqui inferiorum Angelorum, suamet sponte, ad eas res accedunt, vtputa supersticiosas, diuinæq. prohibitioni repugnantes, nec a Deo, id negotij ipsis datur, quorum opera, ad res longè excellentiores, sui nempe ministerium, piorumq. hominum, & corporum & animorum protectionem vtitur. nihil itaque reliquum est, quam omne id, non nisi a Dæmone profectum esse. Ipsemet enim audisse me memini, quendam insignem Geomantem frequētius fecisse periculum, qui prorsus, solenni q. cum protestatione, omni, si quod esset dæmonū occultum, abrenunciato instrumento, nihil quicquàm amplius veri ex hac superstitione, elicere potuit, cum tamen antea assiduè, illam exercens, haud dubium, rerum perspexerit euentum. Per plumbi, porrò, infusionem

similes nugas superstitiosas, mundo obtruserūt, dum a Saturno, cui hoc metallum assignāt, ad dubia quaesita, responsa petunt superstitiosi, ubi plumbum feruēdo, ueneficia prodere, sibi persuadent, pro eo, quod Saturnus, tum in metallum, cum & in demones habere dicunt, imperio, dominioque; quo etiam pacto, nonnullas, fascinio nexas venationes, soluere, pollicentur, à quibus quidem hoc edoceri, maximè optarim, vndenam hæc tanta illorum proficiscatur debilitas, quo minus prohibeant, ne plumbū ab igne ferueat, cū materia, in quantum mobilis, ad nutum etiam obediāt, nulla prorsus vi resistente. Vnde itaque hæc alio, quàm dæmonum arte, prouenire, dixerit? Idem fit quoq; per cocismantiam, ac capnomantiam, quarum illi cribri agitati gyrū, hæc fumū motum, considerat adde per cosmologiam, quandamque aliam scientiam, quam Arabes falsò, cū magica sit superstitio, Cabalā vocant, qua ex figuris nonnullis, ac Arabum literarum ordine, multa ac varia se præscire, iactitant, per Theophaniam etiam, nec non per onomantiam, qua per numeri paris, imparisue excessu, Achilles, se Hectorem interempturum, cognouit, & per alias quascunq; : quas Hebræi חַיִּי וְכַבֵּד nuncupant, vt per chyromantiam, sub qua mirastutia hic noster anguis antiquus latet, ac per Physiognomiā, denique & per Astrologiam, harum omnium matrem, tum præsertim, cū, quæ contingunt, sedulò inquiruntur, hanc, inquam, quæ dæmonum technis corrupta est, quæ Aegyptios, Indosque

in idolatriam præcipites egit, nec ipsi Hebræi, veri
tamen Dei cultus edocti, ab hac alieni fuere, quam
tamen superstitiosam artem, Iosias rex pius ac iu-
stus, extirpauit inde, dum sacra Soli, Lunæ, omnique
cælesti militia, è medio abstulit; non tamen eam hic
intelligimus, quam Abraham Aegyptios docuit sa-
cerdotes, qua cælos, motu, iustaq. tempora decerne-
re, ac sydera in hæc inferiora agere, ostendebatur; a-
lio enim modo, quæ a uoluntatis imperio fiunt, quàm
quæ cæli influxu, astrorum figura, manuum signis, fa-
cierum lineis, alituumq. tum cætu, cum uolatu, fiunt,
rerum curiosa obseruatione, Deus disponit, ac regit,
proinde, ubi ex his dictis desumptam prædictionem
aliquam, euentus ita comprobauit, itidem, non nisi
dæmonum opera factum, existimandum. Huic cõse-
quitur, & illa per somnia diuinationo, hæc posteaquam
dominus in somnis apparere cepit, gentibus irrepfit,
quæ quidem somnia, & si sæpenumero a naturalibus
causis, cælorum imaginibus, angelorumq. reuelatio-
ne, causentur, dæmones tamen nihilo secius, sese ijs
immiscere solent: quod vel tum maximè dant ope-
ram, cum quasi inuitantur ab his, qui hæc ieiunijs,
precibus, thymiamatum suffitu, sanctorum nõnullis
orationibus, quibusdam herbis, frondibus, lapillis, ad
uolataq. crebris circulis vertigine procurant: hæc
tempora, dies, horæq. sedulò inspiciunt, quibus pro-
prias & peculiare uirtutes ac noxas ueteres, cum
Chaldæi, tum Aegyptij, adscribunt, accēs, certo nu-
mero candelis, quibus nostri religiosi, bene precati
sunt,

sunt, aut, quæ beatorum tetigere reliquias. huius generis multa & alia superstitiones, & hodie a plerisque nomine Christianis, re autem ipsa, Ethnicis longè deteriorib. clam obseruantur, quod quidem relatu saltem, ne dicam factu, omnium est turpissimū. quæ enim insania ac cæca dementia, eos, qui nomen Christo dedere, tū primum, cum sacræ aquæ infusione, Christiana religione, consecrarentur; eos ipsos tandem, turpissima defectione, cum hoste Dei, & hominum, colludere? quæ enim Christo societas cum Belial, sic & quæ Christianis, cuius nomine meritò gaudere volumus? Porro, & superioribus diris superstitionibus, à diabolis & Notariaca, adiungitur, qua multa de scientiis dictu incredibilia a cælo, prodiri, ferunt, cum potius casu, dæmonumq. vt & cætera, illusionibus, contingant, & si ea, antiquitas, a Mopso, Hermete, Atlante, ac Apollonio Thyaneo, cuius nomini magicā uim subesse credidit, sibi reuelari, somniauit. quā uanitatem Zoroastri, non ab re, igne pereuntem, acceptam referunt, cui uel ex minima saltem parte, addicti, indigni certè ab omnibus bonis reputantur, qui solè, ut Thoes, oculis contemplantur, quos expergefactos, nihil ex tantopere exoptatis, uidisse, contigit, præterquam, quòd ad priora peccata, maiorem inde cumulum accessisse, iramq. diuinam contra se magis concitasse (si non cæcutiant prorsus) videre possent, utinam omnes tandem hoc ueterno sepulti, dormientes, aliquando expergiscantur, ne tandem æternum, ipsis pereundum sit. Cæterum & aliud
est

est genus, harum superstitionum, ubi nimirum demones, quos climata aiunt, palam inuocantur, quod tum potissimum peragitur, cum allecti, varijs superstitionibus. ac suffumigijs humanoq. interdum sanguine accedunt, ut ab antiquis, recetioribusq. nostris, obseruatum est, idolatris. Hac dira Necromantia, ut Græcis dicitur; cadauerum erectione, olim fieri solita, Ulysses, interempto Elpenore, ac Aeneam, Miseno, utrumque classium in mari errabundarum, ducem, usum fuisse, fide digni scriptores testes sunt, ut & Simonem Magum, heretici Menandri magistrum, cum Nicetam, puerum suum, suis ipse manibus, hisce nefandis dirisq. spiritibus quorum resanda nomina Egnypaymon, Aymon ac oriens finguntur, Hecateq. immolaret. Hac eadem, & animas mortuorum euocari, olim creditum est, falso tamen, cum haud vlla, nisi quæ informant, corpora, propria uirtute (ut suo inferius dicitur loco) mouere queant, utpote in hac scelerata arte, fiebat. Iidem dabant & operam, per Necyomantiam, ita Græcis appellatam, quam, purpureis floribus, herbis odore flagrantibus, uario succorum suffitu, ac diuersis canticis, alijsque rebus, quibus homines aptiores, ad demonum excipiendas actiones, reddi, putarunt, frequenter exercuere, ut eius rei, ex alijs multis, exemplum videre est de Zebacco, apud Indos. eo enim nomine, animas, cum corporum, è quibus antea emigrarunt, similitudine, apparentes, nuncuparunt antiquiores, quò חַבַּל Hebræi appellant, quod quidem re ipsa contingere, anti-

quo-

quorum plerique rati sunt, vt ex historijs Ethnicorum apparet, vbi Homerum, ab inferis, ab Appione Grammatico, quo nonnulla, quæ in suis scriptis reliquerat, dubia, explicaret, longo iam tempore, postquam erat uita functus, reuocatum, legimus; quid? quod & in sacrosancta nostra scriptura, eius rei exemplum, reperire est, Pythonissa quadam, Saulis iussu, belli exitum præuidere satagentis, Samuelis Prophetæ, animam, in uitam reducente, quod quidem omnes ferè Hebræorum Mechubales, re ipsa contigisse, asserunt, qui ante annum, animas, ob laborem matribus, nouem per menses, exhibitum, nullo, nisi hoc poetarum circulo completo loco, miseras reputari, affirmant. Cuius sententiæ, & hodie quidam uidentur esse, qui ab amicis, animam exhalantibus, dexteram porrigi petunt, quo, scilicet post discessum animarum eorum conspectum exposcere uolunt, sub quarum tamen specie potius hi spiritus, homines deludentes, se se conspiciendos, exhibent. A quorum quidem, animi sententia non pauci classici discrepant recentiores Theologi, asserentes, animas nullo umquam pacto, educi posse; cum, quod animæ, his corporeis exuitæ exuuijs, quæ in mundo accidunt, per se perspicere minimè queant, nisi in Dei, cum fiunt, id uideant essentia, aut antequam, eiusdem certè reuelatione id habeant; tum etiam inquit Sancti Dei famuli, Samuelis, piè iam defuncti anima, nullo, ne uel minimo quoque modo, dæmonum potestati subiacebat, sed potius in sinu Abrahæ, exoptatissima, tum

omnibus pijs, fruebatur quiete. Nec ad rem facere, aiunt, quòd ipsa sacræ paginae litera, Samuelem resuscitatum dicat; cùm non sit infrequens, ipso signato, pro signo, scriptura uti; quodque dæmonum potius fuerit præstigiatrix illusio, ubi haud res ipsa ut apparet existit at aspicientum oculi ligamur uel ex ibi subsequentibus, colligere est, quòd animæ, nullo, nisi quatenus informant corpora, (supradictò etiam modo) motu, moueant, nec semel a corpore dissolutæ, ut iterum illi coniungantur, ulla arte præstari queat, adde nec ui aliqua, cùm hoc solius diuinæ sit potestatis, ergo nec reuocare illas possibile est, nec ut proprio cadaueri conglutinentur, nec etiam phantastico, uero e mentito, nec hoc ipsis dæmonibus, cùm in eorum potestate non sint, nisi quatenus duntaxat affligantur, datur diuinæ iustitiæ, pœnis, non culpæ quidem commissæ, (misericordia mediante,) condignis, sed potius congruis, ut Theologi dicere consueuerunt, castigantibus. Nec dæmones animas, quasi, secundum quietem, rerum imagines, representare possunt, ne uel ex his, quæ proprijs maculis expiantur, nulla nempe in eos facultate, ipsis uictricibus existentibus, dæmonibus relictæ, & si non prorsus alienum uideatur, eis in purgatorio uarijs cachinnis, ac sarcasmis illudi, cùm ab igne solum, eò quod cum charitate emigrando, ut diuinæ iustitiæ instrumento, patiantur, bisce superstitionibus adhuc, ut nonnullis antiquorū Theologorum placuit, corporeis affectibus, secundum quos pati possint, nec ex illis, quæ sensus nihil, sed damni tantum

tantum pœnas dant; in quas hæc quicquam ipsis iuris est, sicut nec in eas, quæ, prorsus, ob sua commissa delicta, tartaris, mancipatæ sunt, quarum tantummodo tortores, executoresq. meri, diuinæ iustitiæ, existunt, quo ad finem mundi vsque. Si enim, vt illis placeret, animas hinc, inde, & educere, & reducere, integrum esset, minimè tum iustitiæ diuinæ satisfieret, locis destinatis cuilibet, ad illorum libitum, mutandis; & si, diuino permisso, & dispensatione quasi, quo viuentes adhuc, de earum immortalitate statuque, edoceantur, inq. fide confirmentur, nobis aliquando adesse posse, Iustinus Martyr Philosophus, ac Theologus haud postremæ notæ nihil cespitat, innixus forsan Ecclesiasticis authoritati, vbi de Samuele legitur, Obdormiuit in domino, & notū fecit Regi finem vitæ suæ: quod etiam patet in vita S. Martini, per latronis vmbra. Adsunt præterea, hi nefarij Spiritus hominibus, apertè & palàm, ministerio quarundam, non ex arte, sed veneficijs, effictarum imaginum, in aliquorum exitium ac interitum, adducti, ad explendū veneficorum desiderium. quid his addant etiam insuper, hæc pestes hominum, alio loco, innuimus. Per alia quoque veneficia atque philtrea, vt inferius clarius elucescet, attracti, præstò sunt, mira, Dei permisso, efficientes. horum etiam fraude ac dolo, plerique antiquorum Sacerdotes, ac humana sapiētia donati, impulsī sunt, vt & suarum animarū salutem, Theurgia indagare satagerent (hoc nomine enim alia quædam ars prestigiatrix, vocabatur)

cuius

cuius ope, falsam, animis expiationē, sacrificijs, quibusdam ac consecrationibus, quas Teletas, nuncupabant, sibi pollicebantur, infelix certè inuentū, ac miseranda horum infelicissimorum conditio, vt ex quo fonte, Ilias malorum, mors denique temporalis & æterna, in mundum profluxit, inde se suam salutem haurire, crederent. Iidem demones authores quoque fuere, vt Hecate, vel oraculis, quibus vt plurimum religionem simulabat, artem magicam doceret; non eam, quæ in naturæ arcanorum indagatione occupatur, qua actiua, passiuis applicando, mirum in modum, secretiores sapientes, mundum, maritant, vt sæpenumerò, licet stupenda, vera nihilominus præstent: verum mathematicam falsam, ita noxiam & periculosam, vt eius exercitium palàm vbique locorum, omnibus temporibus, prohibitum fuerit tam apud veteres, quàm recentiores etiam; quo factum, vt a sua patria expulse sint Adalrunæ magæ, ad quas Hunni suam referunt originem, ac Dardani libri, atque etiam, qui Numæ Pompilio ascriberentur senatus consulto, quippe, qui hanc vanā superstitiosam que artem continerent, flammis merito consumpti sint. Nero quoque initio in exquirendis magicis ijs artibus, paulo curiosior, quòd nullum postea certum signum argumentumq. perspexisset, eas sustulit. Plinius enim author est, ætate sua, principem hunc vanas, falsissimasq. comperisse magicas artes. Hinc etiam fit, vt & Hebræi ac Maumethæ, ultimo supplicio, ijs vtentes, afficiant. Aegyptij autem, vt
semper

semper ab initio usque omnibus cæteris gentibus, his superstitionibus addicti peculiare Angelos, ad eorum theurgicas operationes, accedere, sibi, ut multa alia uanissima, persuasere, diabolos uerius, credere eos, par fuerat, cum sancti Angeli, gratia iam confirmati, cane peius & angue (quod dicitur) odio prosequantur. quæ diuinæ uoluntati non dico, in his grauissimis, sed uel minimis etiam contraria, uident, immò potius rigidissimi, & ad unguem, diuina præcepta, ut obseruentur, sedulo dant operam. Quo autem arctiori uinculo, his uanitatibus irretitos, paulatim sibi obstrictos reddant, eorum conspectui prænitenti fulgore sese obijciunt, mira sanè, minimè tamen fide carens illusio. mille enim artifex, quod hac non successit, alia aggreditur uia, atque ubi lupina pellis (ut ille ait) non sufficit, assuit vulpinam, & sic clàm perficit, quod palàm non potuit, in Angelum lucis etiam sese transformans. hinc non sine causa, Caballistæ, easdem esse literas, Dei ac dæmonis nominis asserunt. his itaque artibus, gentium doctis, uti Abari Hyperboreo, Empedocli Agrigentino, Pythagoræ Samio qui ab alijs Thuscus habitus est, Apollonio Thyaneo, & alijs plerisque Platonice, imposuerunt, Porphyrio Tyrio, & Iamblico Aegyptio, dum natura quadam, quod ætherei hanc eis inesse enitentem qualitatem imaginati sunt. Qui scilicet philosophi, suæ sapientiæ confisi ac innixi, & sibi, & alijs, quò minus ad ueram sapientiam peruenirent, impedimento maximo fuere. Moliti sunt & quæpiam
alia,

alia, hi spiritus impuri, per Goetiam ac Pharmaciam,
 artem, non minus, corporibus, quam animabus homi-
 num noxiam & periculosam. hac enim, amatorijs
 quibusdam poculis ac ueneficijs usæ lamia, dici uix
 potest, quæ dira execrandaq. mala, perpetrent, ex-
 tremam hominibus perniciem accersentes: dum ijs,
 turpissimi amoris faces, quasi accendunt, uti in A-
 mone & Antiocho, quorum alter sororis, alter uerò
 nouerca, nefanda libidine flagrauit, alijs, alio modo,
 illicitæ Veneris auctores, fuere: inuiti, ad hæc auxi-
 lia sua, se conferre, simulauerunt; neque id mirum,
 cum sæpius per insidias & clam, quam aperto quasi
 Martè, & palàm, homines aggredi, consueuerint. In-
 uentū hoc, falsò Salomoni adscribitur, cum tamen,
 multo tempore ante eum, ab Aegyptijs & Chaldeis
 reperitū sit, quibusdam sacrificijs, proprium genium,
 a sua quisque genesi, quò malum euitarent, felicitatemq.
 consecrarentur, tentando. eò tandem, miseri,
 deuenere dementia, ut nonnullis barbaræ lingue, uer-
 bis mussitatis, certisq. characteribus effictis, hos ne-
 quam Spiritus constringi, adigique, sibi persuade-
 rent; atque utinam in hac summa luce, quidem pro-
 fligatissimi hominum, sua sponte, hisce diabolicis te-
 nebris, uel hodie, sese non inuoluerent: neq; aliquem
 ex multis eius modi scelestissimis Necromanticis re-
 perias, qui non crudeli, uiolentaque morte, potius,
 quam placida, rebus humanis eximatur, in summam
 desperationem antea adactus. ex quo liquet, dæmo-
 nes, ijs rebus, constringi inuitos, minimè posse; eoque

magis, cum nec cælitus, uis aliqua (ut quibusdam uidentur) contra eos ullam in pœnam concessa sit, id, si aliter se haberet, illud inconueniens consequeretur, quòd has superstitiones exercentes, nihil peccarent, quod omnino falsum est, ac quo maiorem fidem facerent suis facinoribus, syderum obseruatione, sibi ad hanc, opus esse, uulgò persuasere, maxima cum astutia, cū nihil cælo eo quòd spiritus, subsint, ex quo fit, ut, etsi, uocati, non semper præsto sint, astris id minime sit adscribendū, perinde nec, si quandoque mœrore, quandoque uerò, afficiantur lætitia, ut nonnulli opinati sunt; non tamen negauerim, quosdam eorum effectus, sic planetarum radijs subiectos esse, ut nihil, nisi prius, propria sibi, stella inspecta, perficere aut consequi possint, alios uero sic subijci, ut non præmissa aliqua, syderis inspectione, sua exequantur magis tamen ex uoto succedit, sub astro, peractum: aut fieri potest, quod Angelorum excubijs sæpenumero, quò minus, sua perpetrent facinora, arceantur; aut certè ex composito quasi hoc simulant, quò astris, diuinum honorem, apud homines, concilient, aut rursus ipsis cælestibus corporibus, infamiae quædam notam, inurant. Ut plurimum enim, maius malum, & eorum clandestinis, quam manifestis operationibus, metuendum. Verbis, præterea, hoc, superstitionibus eiusmodi, additum genus hominum, utitur, prorsus ignotis & raris, quæ tamen nullam, nec ex se nec ab ipso cælo, uim, habere possunt, ut hi sibi somniant, demones constringendi, cum haud coacti ullorū uerborum

borum uirtute ; at magis ex occulto cum hominibus inuito pacto fœdereque, uel etiam aperto, obediunt ; non tamen in dubium uocauerim, hebraica quædam nomina, non exigua, in his spiritibus, cum allicien- dis, tum profligandis, uim habere, modo tamen recto ac ritè prolata. Id olfaciens Orpheus, non sine cau- sa, nomina barbara, non esse mutanda, uoluit, non quòd, quòd, & in quantum sunt uocabula, hanc uirtu- tem (ut ipse arbitrabatur) à natura quasi infusam, adepti sint ; cum illa, neque sonum efficiendo, nec æ- rem etiam tãgendo, ne in corpus quidem ullo modo, tantum abest, ut in Spiritus, imperium aliquod ha- beant. ceterum si quid, hoc inde accepisse putandũ, cum ab Adamo, in statu innocentia adhuc persisten- te, longè omnium, tum sapientissimo, singulis rebus sua ex natura ipsa hausta, imposita fuere nomina. in cœlestia enim terrestriaq. illi tum quodammodo erat imperium. Ex quo fit, ut etiam angeli, sensibili uten- tes uoce, loquantur Hebraica, cuiuscunque gentis sint, quibus cum sermones conferunt, modo eas per- cipiant, haud dubium quin peculiari diuino arcano factum sit, ideo, quod hac, primæ integritatis status, quasi adumbretur, ex eaque lingua eluceat, quodque primis parentibus, ab initio statim (non ut reliquæ postmodum ex peccato consecutæ, in pœnam culpæ) data est. Aut etiam quod dæmones maiorem lau- dem, ex his barbaris uocabulis, Deiq. contemptum summum, querant, cum hanc linguam, utpote pro- priam, & peculiarem, suis cultibus, consecrarit, de-

finaueritq. omnipotens, cuius etiam, usum, nouissi-
 mis diebus, ubique locorum & gentium, quasi postli-
 minio reductum, communem fere omnibus, cum erit
 unus pastor, & unum ouile, nonnulli perhibent. eam
 que in cælesti patria, omnibus uernaculam fore, alijs
 tamen non deficientibus, non abs re, haud pauci, He-
 braeorum Thalmudistæ, asseuerant, & quidem iure
 optimo eius considerata origine, quam non ex pecca-
 to, instar reliquarum, sed ex ipsa integritatis condi-
 tione, trahit, Chaldæis & Phrygijs falsò, ipsa, tan-
 quàm sua gloriantibus. Præterea, neque existiman-
 dum, uti fert opinio Necromantium, ob Characte-
 res illos, quibus utuntur, dæmones accedere, ut astute
 se ijs cogi, simulant, excitando, in accessu, quasi con-
 stricti, horribiles terrores, tempestatesq. maximas,
 cum potius sua sponte, deceptum ueniant, immò per
 omnes decipiendi occasiones, sollicito studio uenen-
 tur, nihil magis in uotis optatisq. habentes, quid enim
 homines, utilissima sua mancipia, tantùm trepidarent,
 uti præ se ferunt? cum horum potestas, ipsorum dia-
 bolorum, longè sit inferior, ut ne comparari illi pos-
 sit, uel ipso Apostolo teste, dicente; nobis non esse
 bellum, aduersus carnem & sanguinem, sed aduer-
 sus principes & potestates, rectoresq. tenebrarum
 mundi huius. Minimè itaque adeundo tam arcte
 constringuntur, aut loco alligantur, ut inde receden-
 di omnis facultas, eis erepta simul uideatur. saepe
 enim recessisse inde, conspecti sunt, licet ex pacto, è
 uestigio reuertantur. neque a quibuslibet etiam uo-
 cati

cati ut versipellis sunt astutiæ, accedendo obediunt,
 & si superstitionis nihil omissum sit, in obseruandis
 consuetis horis. fortè, quòd ab angelis impediuntur,
 aut, suis tanquàm principum fide dignorum, promissis,
 fidem certam minimè haberi, intelligant. Dolen-
 dum profectò, lachrymisq. deplorandum, non exi-
 guam hominum partem, huic diro diabolico iugo,
 sponte sua colla subdere, quò solummodo nonnullis
 optatis potiantur, friuolis uotis nihil pensi habentes,
 id, quod ab ipsa ueritate, de huiusmodi permuta-
 tione, dictum est, cunctas nempe totius mundi, &
 diuitias & delicias, nihil prodesse, quæ unius animæ
 iactura, uel permutantur, uel comparantur. Nec
 tam, ex Saturni, uel alio infausto aliquo affecti, ac
 irradiati sydere, ut nonnulli somniant, aut planeta
 cadente, impulsu, id agunt; quàm potius sua peruer-
 sa mente & iudicio, ipsis talpis ceciores, volentes se
 se in talia extricabilia diabolica retia, præcipites
 dant. Falsò itaque a talibus creditur & hoc, ijs si-
 gnis magicis, seu herbis, seu gemmis, a cælo, aut ar-
 te, uti Zoroastres ac Zabulus effinxere, aliquã uim
 peculiarem subesse, aut si qua inest, ex pactis, diabo-
 lica subdola fraude, supposititia est, suo inferius di-
 cenda loco, de imaginibus. hic nobis sufficiat, hanc,
 ijs uirtutem à natura datam minimè esse, quo d'corpo-
 rea ipsa trahant incorporea, potestate longè lateque
 superiora. multo minus ex aliqua obediendi faculta-
 te, quam Deus rebus iniunxit, ne amicitie alicuius
 ineundæ cum ijs, ansam præbuisse uideatur, cum è

contra nobis illius cōmercio, seuerè, interdictum sit
 ab Apostolo, dum, ut nobis, ab omni dæmoniorum so-
 cietate caueamus, præcipit. Quod uerò uocati, &
 quasi ad imperandum adsint, superiorum potestate
 & imperio, quorum nomina, furtim, sub illis chara-
 cteribus, sigillisq. continentur, euenit, non, uti bru-
 ta cibos, sequentia, sicut antea etiam monuimus,
 uerùm uti spiritus, ad suas tesseras, & occulta in-
 strumenta ueniunt. His superioribus, cæteri dæ-
 mones sese subiecere, libenter; eorum uitijs adhæren-
 do; ex quo & inuiti nunc cogi possunt, potestateq.
 castigantur: si quando in diuersas partes, discedere
 tentant, omnibus tamen in nocendo par animus, &
 mens concors, non tam ab essentia aliqua nobilita-
 te, quàm peruersissima malitia profectum, qua de-
 ploratis suis mancipijs, conspiciendos sese exhibent,
 etiam pro suo libitu id facientes, in annulis, sigillis,
 ac tabellis, seruire eis in hoc, simulantes. Nec ta-
 men cuiquàm mirum uideri debet, quòd in hac dæ-
 mones cogendi, ratione, assiduè Angelorum nomi-
 na proferantur, cùm & diuinis appellationibus, ac
 sanctorum orationibus, in ijs turpiter abutantur, uti
 non ignotum est, quibusdam Mechubalibus, asseren-
 tibus, dæmones ab his tantùm Dei nominibus lon-
 gius abesse, quibus, tronorum, dominationum ac Se-
 raphim, adiecta conueniunt, quoniam ijs solummo-
 do Dei charitas, misericordia, pietas, salus, libertas,
 ac inhabitatio, innuitur: ab his autem, quibus Dei
 iustitia ac potestas exprimitur, haud semper abesse,
 inquit,

inquiunt, cum saepenumero sub bonorum praetextu, pravi ac maligni lateant angeli. utrorumque enim Deus, nos puniendo, ministerio utitur, cum omnes sint administratorij spiritus, licet saepius suos fideles, peccantes, per bonos castiget angelos, ut Romanos punitos tradunt, Diuo Gregorio Pontifice. ira enim diuina, mirum in modum in almam urbem, tunc accensa, angelus, strictum manibus tenens gladium apparuit; ex quo moles Adriani, commutato nomine, Castrum angeli, appellari cepit. Diuum quoq; Hieronymum, quod plus iusto, Ciceroni deditus esset, ab angelo, correptum produnt. quod & Diuo Antonio contigisse, uolunt. In infideles autem suam exercens iustitiam, & obstinato animo delinquentes, malis angelis executionem committit, ut in pœna pertinacissimi Pharaonis, impijque Herodis, apparet. Cæterum, & in eo dæmones, dirum suum uirus euomere, diuersis rebus, quo alliciantur, ueneficis ostensis, Deo illudentes, quem per circulum Aegyptij, significabant, hominibusque persuasis, ingressos circulum, ac pentagona, furtim Dei nomina, secundum ipsos, continentia, tutos prorsus ab eorum uiolentia, reddi. nonnulli hanc ab Aegyptijs ac Hebraeis edocti blasphemiam, qui uel effetis eorum mulieribus, ut a ליליח sic inquiunt, dæmonem, partui noxam inferentem ita uocantes, securiores essent, suis infantibus timendo, ter circulum, in eorum cubiculis, rhamno, cum nonnullis Hebraicis characteribus, signat, quibus diuina nomina, significari uolunt. diuersis enim

Deus nūcupatur nominibus, uti varij, sunt effectus, quos sibi succedere, optant. Est & aliud dæmonum superstitiosum inuentū, apud vulgi nostri femellas in vsu, quò, fatis, (sic enim hos spiritus vocant) mentas, varijs dapibus instruunt, ut infantes eorum, felici donentur auspicio, domosq. ab immunditiis uerunt, expurgantque. Verùm, nunc & ad alia quædam digrediendo, referre non alienum erit, plura èt ab iis, in hac superstitiosa arte, qua se cogi simulant, committi mala, apertè quidem. hinc, non sine causa, Salmaticense antrum occlusum fuisse, aiunt, Nursinum lacum, custoditum, Visingaium quoque specus, quo se hoc genus hominum clam recipere, solebat, obstructum. Nec tamen hi nequam Spiritus in omne malum, ut quibusdam placuit, bona, qua sunt natura, ac substantia intelligenti, feruntur, cum ordinati fuerint saltem ad vniuersi bonum, quod suæ voluntatis, tanquam obiectum, non possunt non velle, licet nihil mali, neque hic, neque in cælo commissum, cuius ipsi, aut causa, aut occasio, non extiterint, cum ipsis auctoribus factum, ut lapsus Adæ, totius generis humani ruinam secum traheret, minimè tamen consequitur nos nulla delicta nisi ipsis instigantibus, nostra sponte committere. Quo autem acerbius contra hos concipiamus odium, eosque magis, quam præstantissimum venenū fugere discamus, horrèda prorsus ac truculenti forma, sese nobis ostendi, Deus, singulari consilio permittit, ut, vel ex isto horribili conspectu, de altera vita, talique, qualis aspectus, ani-

mo contra nos, edoceamur. quare variis abominabilibus laruis, sepe numero se nobis obiiciunt, & varia in miracula rerum, infernales Vertumni, se vertunt, vel in momento, vbi visum fuerit, cum propriis formis destituantur, cuius contrarium tamen Platonem sectantes, asserunt, hos spiritus nempe, corpori corruptionis tamen experti obnoxios, nec crasso veluti nos obductos, at incorruptibili, maximeq. tenui, quod & animas circumdatas, perperam, imaginati sunt, a quibus non immerito, omnes ferè Latini Theologi, præsertim Scolastici, discrepant, negantes, hos Spiritus, cum omni careant materia, corporibus, natura unitos. Si enim, inquiunt, vlli corpori iuncti forent, quonam pacto, multis ante sæculis, quàm corporea natura creati essent, præsertim si cum Græcis conueniunt; cū corpora sine loco esse non possunt. Ex quo eos nullo prorsus corpore, tegi, euincitur. Nec obstat, quod forsitan obiici posset, post perpetratū primū ab ipsis tale, facinus, & a mundo iam cōdito, corpore donatos fuisse, quod acerbiores cruciatus experirentur; hoc tamen ipso, euitare Scyllam studentes, in Charybdim incidunt. Si enim, vt motores tantum, corporibus inhererent, & propterea, vt & nos, cum hæc pænæ loco acceperint, quasi ab ergastulo, pati, dixerint: ipsa Euangelij veritas, eos reprimet, quæ septem demones a Maria Magdalena, eiectas fuisse, clarè asserit, ac demonium ab obsesso, expulsum, cui nomen erat legio. quod si alicui corpori, indissolubili nexu, astricti essent, quo pacto, unus ho-

mo, tantum eorum caperet numerum? Restat igitur, ut dæmones nullo prorsus, neque splendido nec subtili corpore indutos, dicamus. cui & Diuus Augustinus, in loco, de Angelis, consentire uidetur, multo minus obscuro aliquo aut crasso. Neque & id obiecisse, refert, dæmonum corpora, pro eorum libitu, constringi ac dilatari: nam si & foret, locum aliquem ob quantitatem, quæ necessario materiam, velut umbra corpus, comitatur, ut occuparent, oporteret. non enim possibile, quantumuis restricti corporis, ut ab uno humano corpore caperentur, eorum legio. haud quoque & id in contrarium, adduxisse, releuat, quod dicitur, dæmones, non nisi concavis anulis, ob corpora sua, vinciri posse, & quod Thalmudistæ, etiam eos esse corporeos, affirmant, quodque quidam eorum Rabinus, plures dæmones, ab vno nodo, cuiusdam restis appensos viderit, cum id, quo amplius deciperent, fieri imaginatione tenus, potuerit. nec quod antiqui retulere Thusci, hos aliorum arduos imperio cinerem reliquisse: illusio namque esse potuit. mirum enim in modum in ostendendis varijs imaginibus prævalent, quas sæpenumero, secundum quietem ostendunt. vbi diuersis præstigijs, volubilitate formarum, actionumq. velocitate ludunt. Neque impedimento est, quod aliqui finxere, dæmonum corpora, ut nec beatorum post vniuersalem resurrectionem, si ita velint, loca occupatura: hoc si sic esset, non ab aliquibus internis, naturæ principijs, prouenirent, at à statu gloriæ, in quo dæmones, nullo vquam tempore, fue-

fuere, nec erunt. Reliquum itaque est, ut, dum hi perfidi spiritus, oculorum conspectui sese obijciunt, aliunde corpora sibi assumant, quibus tamen minime, ut materiae forma, uniuntur, nec, ut motor tantum mobili: uerum, ut representent, quibuscum per aorasiam assumptis, saepius noctu, quam interdiu, ut per terrefaciant, uideri solent; ex quibus corporibus nihil est, quod sensu percipi potest, uel lapidum, uel uegetabilium, brutorumue, cuius imagines assumpsisse, uisum non sit; quamuis in nouo testamento, non reperiatur, integra hominum, uel exterius simulachra accepisse, non quod suis uiribus hoc nequireret, sed quod ab Angelis prohibeantur, quod uerisimiliter, ob incarnati uerbi reuerentiam, cuius intuitu, & Angeli sese adorari non patiuntur, ut de illo in Apocalypsi, factum legimus, licet diuersum ab hoc, in ueteri, appareat, etiam in Abraham, tres angelos, uidente, & miro personarum arcano, triadem, scilicet, sub naturae unitate, diuini luminis radio, agnoscente, unum adorando, eique genua flectendo: aut certe, quod non permittitur, ut interna eorum fraus, ac condicio brutorum, uel ex hac extrinseca, quam capessunt, forma turpiori, apertius iam ostendatur. Quapropter, cum sese sub specie humana, ostentant, Angelorum id emulatione, faciunt, hac apparentium, quo filium Dei, incarnandum, praesferrent, ac se nobiscum socios futuros ostenderent, frequentius caprinos ac anserinos pedes, affingunt, quos longiori habitu aereo sibi assumpto, celare consueuerunt,

runt, veluti vadum in flumine disquirenti, apparuisse cuidam ostendit suis in Genialibus Alexander monacho frequentius etiam, vt Centauri, Fauni, ac Satyri, in nemoribus, siluis, locisq. desertis, uisi sūt; qua figura, Diuo Antonio, in superiori Aegypto, Paulum primum heremitam, visenti, dæmonem, viro sanctitate vitæ & doctrina apprimè claro, apparuisse, ferunt. (cuius literæ ab Aegyptijs, in eorum sacrificijs, uti a nobis Apostolorum epistolæ leguntur,) à quo instanter, quisnam esset, abiuratus, (occurrentem enim dæmonem, abiurari, at non rogari licet,) duntaxat, instar fallacis serpentis, locutus fertur. Sum vnus ait, quos delusa gentilitas, pro dijs adorauit. ac sub Nympharum quoque, tres Machabeo, Manchuco, atque Duchano, viris in Scotia, admodum illustribus, quibus salutatis, ea, quæ postea veritas euentus, comprobauit, admodum iucunda, vaticinatos, asserit Boetius, haud vulgaris, apud Scotos historicus. Brutorum quoque animantium similitudinem retulisse dæmones, inuentum est, vel iam inde, ex vetustissimo tempore, sed non antea, quam dominus his sese symbolicis & exterioribus signis ostēdit, iam sub ariete, Baccho, in arenosis Lybiae heremis erranti, aquam sitibunde iudicando, ac sub quarundam auium, Diomedeis in insulis, omnibus, qui ibi appellerent, Græcis, sic & sub coruorum apparuere Alexandro, volatu, Iouis Hammonis templum, ab ipso tantopere exoptato, ostendentes, sub nigris etiam alitibus, cuiusdam animam ad infe-

ros ducentibus, ut & sub hominis nigerrimi forma cuidam Hispano, eum ob dentium, quo laborabat, dolorem, frequenter innocanti: quasi ita alteri equiti, cuius nomini parco, dum nullum uerbum faceret, quo eum infelix haud nominaret, sic etiam, at uultu prorsus deturpatus, beato Eadimundo, dum Aberdonium pergeret, nec multis ab hinc annis, hirci specie, apud quosdam Cantabros, quos furtim ad adorandum Sathanam sollicitauerat. Multorum praeterea, & aliorum animalium, euenti sunt formas, saepius tamen, ferocium, quod non, nisi Dei singulari, quo nos prosequitur, amore, fit, quo nos, per huiusmodi horribiliores, uisui nostro, obiectas imagines, de eorum qualitate, nos comonefaciat, licet interiorum ipsorum malitiam, nocendiq. nobis studium, mille modis, atrociolem, si oculis ita cerni posset, fore, tam est certum, quam quod certissimum. Non tamen semper ex aequo, quamuis humana specie, apparentes, perfectae aetatis uidentur, sed nunc ut adulescentes, nunc, uti senes, iam puerili aspectu, uario plane ac dissimili, uti, hac uel illa, maiorem fallendi occasionem se captare posse, intelligunt. qua dissimilitudine etiam utuntur ut plurimum, non singuli, sed plures simul, apparentes, disparem, & unam magis altera inter ipsos nobiliolem conditionem, eo innuētes. Praeseruntq. interdum, sese mortem oppetere, quo salutem uti nos sperare ostendendo facilius nobis imponant, ut nonnullis Philosophis haereticis ac Mahumethis imposuere; nec eiusmodi imagines,
propria,

propria, qua sunt, natura, assumunt, ut nunc fœminæ, nunc mares uideantur, alioqui quæ his spiritibus cōmunio cum belluis, auibus, piscibus, atque adeo plantis, saxisque, quorum specie sæpe apparuere? nulla profecto. unde ergo hoc? pro ut fert occasio; & si nō negauerim, frequenter, pro earum substantiæ gradu, accidentibus distinctas uarijs sumpsisse, ut cum terrestres suboscurā, aquei, perspicuam, clariorem uero, aerei, assumunt, diuerso tamen modo omnes, pro regionum, quas inhabitant, diuersis interuallis. ut si ætherei sydereo amicti fulgore, magna. cum maiestate quasi, & ueneranda magis quam cæteri, facie apparēt, quem quidem luminis fulgorem, non a stellis ut quibusdam uisum est, cum cælum nihil habeat, quod abscindi possit, nec ab igne, qui adureret, accipiunt, cum nihil sit eis potestatis factum in elementorum proprietates, sed Deo soli reseruatam perinde ut in ardenti camino, cui subiectos pueros, ne comburerentur, mandauit, uidere est: At uero a propria ipsorum naturæ, cum his Elementis analogia, & conormitate, qua, uel per ipsam imaginem, uti per oculos, anima ita obscurius, clariusue, horum relucet essentia. Cæterum, qui crebrò, ut angeli lucis, quò facilius imponant, uel extrinsecus saltem, quod non sunt, uideri cupiunt, haud ita diu, nec frequentius, sic apparendo, copiam sui faciunt, quasi ob naturæ suæ præstantiam, mortalium dedignentur consuetudinem. horum duos apparuisse cuidam, memoriæ produnt, Plinij liberto, non illiterato, dum sibi abrasis,

uti somniarat, capillis, ut duo iuuenes, albis induti uestibus, euestigio, per ostium, exire uisi sunt, sic & Rathbodo Frisiorum regi alium, auream domum, uarijs gemmis ac unionibus refertam, tabellisq; & auro fulgentem, ostendendo, ac nonnullis etiam Mahumethis, sub quorundam, quos sibi fingunt, sanctorum uelamine, in necessitatibus inuocati. Quas tamen subeunt imagines, nec ex humo, nec ex aqua esse, Theologi omnes asserunt, non, quod a nostris oculis euanescendo has effigies relinquere, pro arbitrio, nequirent, sine manifesto fuci facti indicio, quasi hi spiritus, pro ea, qua pollent, facultate, illarum simulachra, ne amplius compareant, subito, non possint, dissipare, cum id uel cogitare, tantum abest, dicere ac referre, mores quorundam, res sit friuola ac inanis, cum materia hac in re, ipsorum imperium non detrectet, sed potius pareas: sed quod per hæc duo, uti simplicia sunt elementa, ubi non coalescant, nec ipsi, contra ipsorum proprietates, praeualeant, persistere nequeunt. Quas corporum imagines, eadem facilitate, qua coalita, condensant, euanescendo rarificant ac dissipant; neque etiam omnia ipsamet elementa, uel quò mobilia; at partim sæpius iam dicto modo, ne naturæ destruaturs ordo, obtemperant. ex quo fit, ut cuncti effectus, profecti a magis, vel ueneficis, tantummodo, per loca Angelorum, Deiq. permissu, fiant. Verum, ut in instituto nostro pergamus: Dæmones, hæc, cum uolunt, accipiunt, corpora propria, ipsorum applicatione, minime

nimè uerò ex aere hoc subtili ac tenui, qui colore ac figura pingi, nullo pacto potest, nec ex crassiori tantum, uti nonnullis persuasum est, uerum ut uolunt plures alij cum Scoto, perspicue illorum talem opinionem impugnantes, & mixtis mixtione tamen imperfecta, actiua scilicet, passiuis, sub proprio cæli aspectu supponendo, uniendoq; quod etiam certum, uerumq; esse, uel ipsi nequam spiritus, domonstrant, ex sulphure ac tetro illo, quem euanescento, post se relinquunt, odore, uti sæpenumero à multis expertum est, mihiq; ipsi, hæc scribenti, in somno, huius rei facere periculum, datum est, uera profecto, & experta profero; dum enim nocte quadam, abincubo, magna difficultate ac grauedine opprimerer, manu, quasi quiddam molle, comprehendisse mihi uisus sum, quo experrectus, mirum in modum, hunc tetrum odorem percepi, ut grauiorem, uix unquam, uel Puteolis expertus sim, totumq. biduum post, nares emungendo, eiusmodi odoris grauedine me afflari, contigit. At dum hæc corpora dæmones assumunt, uarijs, uti nostra distincta membris, colorataque figuris, uisui, quorum uolunt, ac etiam ne uideantur, per aerosiam, pro libitu, citius, quàm nostra percipit imaginatio, sese obijciunt, uel impediendo medium, quò minus horum species, ad nostros deferantur oculos, uel ipsasmet similitudines prohibendo, uel astantes in profundam aliquam imaginatiorem, ubi cunctis sensibus, tam exterioribus, quàm interioribus, superiores sint, rapiendo, per quæ quidem

dem corpora apparentes, nihil prorsus virium, quas anima circa negatiuam ac sensitiuam potestatem, vel in exterioribus, quæ accipiunt, membris, exercent. quo fit, vt nec organicè moueantur, neque hæc ossibus, carne, aut neruis, ipsa veritate attestante, constent, dum inquit: *Palpate & videte, quoniam Spiritus ossa & carnem non habet.* quo dicto demonstratur, nihil, quod naturale non est, diuturnum esse posse. quocirca, quas sibi assumunt aures, oculos, ac nares, & si quæ alia membra habere videntur, non ita habent, vt ijs vtantur eo, quo nos modo: at vel ut alij, quos mentiuntur, appareant homines, vel vt nos ijs membris decipiant, frustrenturq. etenim, haud multo aliter eis insunt, nisi vt pictis in pariete imaginibus, aut excisis è marmore simulachris: non enim demones sensibilia his artibus, seu corpore toto, quasi aquam spongia, aut, vt rectius dicam, ipsa specula opposita, rerum imagines recipiunt, vt Psellus, cum multis alijs, somniauit, cum quæcunque per sensus operari uidentur, tantùm ab eorum, (vt iam sæpe diximus) intellectu, ac uoluntate procedant. ex quo fit, vt per uniuersarum rerum cognitionem, ad particularium notitiam, contrario ac nos ordine perueniant, atque pauca in his, uti & nos, peragant. neque contra hæc quid facit, quòd crebrò loquentes nisi sunt, cum quæ proferunt uerba non ut in nobis, nostrarum affectionum notæ existant, nec, quo nos pacto, compellant, destituti pulmonibus, cuius usus in aere, tam expirando, quam inspirando, ad uocem for-

mandam necessario, nec etiam horum mentis conceptus, instar nostrum, assequuntur, nec refert etiam, quod sonos, articulatis vocibus nostris haud multum dissimiles edant, cum & ex aere, ementito corpori quasi infecto & intruso: sic eundem extrudendo, nostri causa, componunt, ut vel exterior tactus, ac percussus, ad audientium usque aures, humanas voces resonando, multiplicetur, quodque frequentius est, intus in ipsa aure efficiunt. quo profecto modo uocatus Simonides, ut egrediendo domum, ruinæ mox subsequente, sese subtraxerit, reliquis omnibus, ea oppressis. mirum certè, magnumq. aliquid, ex tanta hominum turba, unicum Simonidem, ab hoc interitu, liberatum, eiusmodi medio; indicium haud fallax, quàm magnæ Deo, sapientia ac prudentia instructi uiri, curæ sunt. neque etiam dæmones, uoces nostras auribus uti nos hauriunt, uerum peculiaris uirtutis cuiusdam, ab idearum, propriæq. substantiæ, applicatione, ut & reliqua, hoc genus, alia, modo tamen, eorum naturæ idoneo, & si nostrum imaginandi captum excedat. Hinc patet, dæmones in his sibi adscitis corporibus, nihil re ipsa, nisi quæ ad motum spectant operari. Dum uerò, humana specie nobis, quod Deus numquam nisi maximam ob nostram commoditatem permittit, sese conspiciendos afferunt, maximè cum non tam terroris incutiendi, sed clam nos circumueniendi gratia, nobis obrepunt, ut optatis suis minori negotio potiantur, peregrinorum tum, religiosorum, sanguine nobis coniunctorum,

ac familiarium, uita iam antea functorum, uel absentium, faciem & habitum ostendunt. Aliqui porro sic lucem hanc exosam habent, non quòd illorum naturam, cum incorporei sint, tantopere oppugnet; at ob aliquod grauius commissum crimen, ut noctu, instar dirarum nocturnarum auium, terribiles, sese offerant, candelas accensasque faces, aeris afflatu extinguentes, subterraneum hoc dæmonum est genus, degens in latebris, frigidisq. obest passionibus, corporibus sæpius molestum. alij, non hoc sic lumen refugientes, interdum ac noctu simul, apparent, non ita multum formidabiles, hos ferunt aereos, adeò familiares, ac quasi domesticos sese hominibus interdum reddentes, uti & cibo, potuq. nostro exemplo, frui, simulent, cum solummodo frangant, comminuant, propriamq. in materiam conuertant. quod cum quidam reipsa fieri, existiment, toto errant cælo. alludunt enim, licet falsò, ad Thalmudistarum opinionem, idem de suo Hazazele, quem cadaueribus dominari Cabalistsæ affirmant, sentientium: non enim famis explendæ gratia, carnibus uescuntur, ut deuorasse, in Dæmonum annalibus videre est, mortuum quendam, per Asuitum & Edimundū, quàm amicissimos, dum uiuerent, ut & simul uiuere, simulq. emori uelle, coniurarint; mortuo itaque uno, uiuus adhuc alter, cum mortuo sepultus; partim laceratus, repertus est. Idem non pauci Platoniorum affirmare videntur, asserentes hos Spiritus, crebrius, forma præcellentium iuuenum, puerorumq. carnes,

uorasse . at in desiderio, immensaq. rabie , vel in cadauera, diuinum, dum uiuerent, opus scæuendi , ut mortuas contra feras uertagi ac molossi : qua in re , hæc uera esse putâtes, haud parum hallucinati sunt, dæmonibus existentibus, ut dictum est, incorporeis, cibum minimè appetentibus, ut fit in creaturis corporeis . Quod autem cadaueribus gaudeant, minus & hinc cuiquam mirum uideri debet . maledictisne enim diuina, sub serpentis forma, cunctis diebus , ut terra uescerentur , ipsis iniunctum est . hinc & Angelum Michaelem cum dæmone altercatum ferunt, de corpore Moysis, angelo asserente, id ad eum minimè pertinere, ex quo, faciem Dei uidere, illumq. coram alloqui meruisset . Quo etiam magis dæmones, a defunctorum corporibus abstineant, ab antiquis patribus introductum est, ut monumenta eorum, subinde, lustrali aqua adspargantur, quam tantopere, hunc corporum principem (sic enim Cabalista diabolum uocant) refugere, asserunt . Quæcunque porrò, assumunt corpora , peculiari sua uirtute , ut Angeli, id faciunt, cumque alio, quàm quò assumpserunt loco, ad hæc ostendendum ijs opus est , nil obstat, quò minus, uel in momento , quò uelint se transferant , materia enim, sui natura mobilis, absque mora, quod iubetur, facit . Induti itaque eiusmodi corporum laruis, nonnunquam in desertis, aut aliquibus domibus, ob malum quoddam antea in ijs perpetratum , insignibus & famosis, uti & in locis, strage nobilitatis, quæ est ipsorum nequitia , homines perterrefaciendi,

di, omnes occasiones captant. hinc & non raro, plus
 latus, horrendaq. voces ac gemitus, noctu potissi-
 mum, statisque horis, non sine hominum, maximo
 terrore, audiuntur. Cuius generis quoddam uisus
 horrendum spectrum apparuit Athenis Athenodo-
 ro Philosopho, quod stigidore aspectuq. truculento,
 dum perempti cuiusdam manes celebrant, morem su-
 perstitiosum gentium, sedulo in posterum obseruare
 iubens, quod sacrum ac religiosum esset, post huma-
 ta ossa, euanuit. quare non immerito eiusmodi a dæ-
 monibus diuexata loca, semper pijs precibus, aqua-
 que consecrata, expiari par est, & a maioribus no-
 bis quasi per manus traditus mos, quos quidem &
 nos, tam in doctrina, quàm moribus, sequi, conue-
 nit. quò enim doctores sancti, temporibus Christi,
 tamquàm veri fontis omnis boni, fuere proximio-
 res: tantò plus lucis sapientiæ diuinæ, præ cæteris,
 habuisse, meritò reputati sunt. Cæterum, cum eius-
 modi dæmones, non omnes æqualis sint potestatis,
 (uti & supra mentionem eius rei fecimus) nec etiã
 unius malitiæ, licet omnes, sine ullo discrimine nil
 nisi exitiũ semper struant; haud itaque & eos æqua-
 liter, malas operari operationes, contingit. nam, quò
 ipsi sunt peiores, commissis ab ijs ipsis facinoribus,
 eò & nos infensiori prosequuntur odio, grauiora, pro
 sua uirili, nobis inferentes mala. de qua re fit, ut ali-
 qui non nisi illusionibus ac præstigijs, non ita noxijs,
 inter homines uagentur, alij risu ac cachinnis, nos
 excipiunt; quorum non pauci in Noruegiæ nemori-

bus conspiciuntur, ac in syluis Norlandiæ, ibi cum
 montium plerique miris æstuent flammis; & sub ip-
 sa glacie, frequentius, horrendi ululatus ac fletus,
 audiantur, descensum uel aditum ad inferos inde
 haud procul, abesse posse, multi conijciunt. transeun-
 tes, amicorum more, amicè nihil minus salutare cõ-
 suenere, subitò tamen euanescendo, frustrantur, pa-
 ganos nonnulli hos appellant. ac pœnarum præ-
 terquam damni, uel minimum in posterum formida-
 re, aiunt: apparent etiam, dum mortuorum animas
 simulant. ad montem Hechlam, continuis flammis,
 ut Aetna, fumantem, euanescendo, sese recipere, aiunt.
 at qui eorum, quasi de industria, imbelles uidentur,
 ac è minimis infimæq. sortis, angelis, quas Thalmu-
 distæ ex hominum pollutione, natos esse, uti & in-
 cubos, falsò sibi imaginantur. hi corpore perexiguo,
 uti pumiliones apparent, paruam lucem habentes
 propria ab eorum, ut relata est, existentia, quasi si-
 dera, a proprijs intelligentijs, tactu, ob multam coa-
 ecti aeris leuitatem, frigidissimi sunt, ut quotidie non
 paucis eius rei periculum facere, in somnis, contin-
 git, mihiq. ipsi, quatuor abhinc annis, Neapoli agen-
 ti, usuenit, qui dum sub auroram, mirum in mo-
 dum, ab hoc phantasmate, comprimerer, manu ex-
 tensa, qua tanto me pondere leuarem, spectrum te-
 rigi, quo nihil algidius, umquàm sensi. hos spiritus
 Græci ephialtes, quasi equos suprà nuncupant, Lati-
 ni uerò, quòd dormientes, tanto premant pondere,
 ut ne moueri quidem, multo minus in auxilium ali-
 quem

quem uocare possint, incubos, ab incumbando, nos autem Hetrusco sermone, ceu delirio obnoxios, aut quòd reliquas vanitates quòd decipiant: fingere assue si sunt, folletos, nuncupamus. Medici huius mali hanc reddunt causam ex arte sua; crassiolem nempe pituitam, aut melancholiam, non in cerebro, sed circum præcordia inherescētem, quà per crapulam, aut cruditatem, turgescēte, diaphragma, pulmoneque premitur, crasso autem uapore, illinc in fauces & cerebrum, espirato, vox supprimitur, sensus atque mens obturbatur, visisq. tristibus offunditur: ex quibus quidem causis, utputa physicis, incubum aliquando, procedere, ut infitiandum minimè; ita ut plurimùm dæmonū adscribendum illusionibus: quod inde etiam patet, ubi in amplis ac spatiosis ædibus, multis simul dormientibus, eiusmodi spectra, molestasunt, quæ si loco, ut vulgo aiunt, addita sunt, locum potius, quàm certos homines, infestare, tū dici possunt malum aliquod iam patratum, aut iam certè adhuc patrandum, eo subindicant. Sunt & alij, qui hoc habent peculiare, quod in apparendo, magnam præferant speciem, velut sanctitatis ac religionis, omnisq. boni potius, quàm alicuius mali, hac sua hypocrisi, cum sua natura tamen, sunt pessimi, fraudes dissimulantes, hos, quòd sepè in magnis atrijs, vagari solent, lares, delusa, uocauit antiquitas, sufficibus ac sacrificijs insuper, eos sibi Zoroastris arte delusa conciliare, non addubitauit. Vinam, & hodie, in hac summa Christiana luce, incautum vulgus,

quò hi sese furtim insinuant, familiaritate quadam, defunctorum amicorum, sese animas esse, mentientes, non ita cecos redderent, & ad id credendū non inducerent, cū tamen rarò, nisi magno aliquo inflitō malo, ab ijs discedant, vt inferius paulo aperietur: neque id alienum ab eorum natura videri potest, cū semper plus damni dent in recessu, quam prima fronte promittant. quamuis mira calliditate consolandi tristitia affectos, causa uenire simulant, discedentes tam, nihil nisi mæroris, tristitiæ, adde & extremæ desperationis, uestigia, post se relinquere consuevere. Contrarij in his, ita omnibus, angelis bonis, in fine primū, consolantibus. & si non negauerim, quandoque & has, animas esse posse, quæ ut corporum suorum umbræ, seu vt Hebræi uocant שׂוֹפֵי נֶפֶשׁ, quorumcunque libet; phantasiæ apparere Diuino permissu, possunt, nostraq. ad hoc ope & auxilio, indigent. Cuius exemplum factum est, apud Gallos, ubi anima cuiusdam Vilelmi Corui, quæ dum flebili ac eiulanti voce, ei, quæ fuerat uiuenti coniux, frequenter appareret, adiurationibus denique constricta, a quodam Reuerendo fratre, Ioanne Gobo, ut quidnam rei esset, quidque requireret, ac cur in hunc modum affligeretur, referret, multa respōdit, ex quibus nonnullis petitis rebus obtentis, amplius non apparuit. Simile quiddam apud Apulos, vsu uenisse, testatur Bartholomæus Sibyila, quæ anima crebrius ob sua ibi commissa crimina diutius passura retulit. Verū, cū ut plurimū dæmones, sub specie anima-

rum,

rum, apparere soleant, idcirco minor fides ijs habenda est, quæ dicunt: at ante omnia cautè procedendum, cum protestationibus & abiurationib. sintne bona numina, necne: quò veritas tandem elucescat. hoc enim pacto quandam decepit Sathanas Cassani puellam, sub diui Francisci specie: qua tandem re cognita, nec ei amplius obtemperans, tot, tantaq. perpeti fertur, ut cunctos accolas in mirum traxerit stuporem. Qui & spiritus, quòd non absque magnis incussis terroribus, uiatores frequentius, aggrediantur, ex eo, laruæ; ac lemures antiquitus dicti sunt. horum quempiam, noctu reperit in India, Apollonius Thyaneus, ad Brachmanes, cum Damide, discipulo suo, pergundo. quem, ubi stridentem, ululantemq. circa ingentes rupes, profunda sq. Caucafi ualles, sentiret, (admonito antea Damide eius rei, quænam esset) hinc clamoribus, minis, ac insultibus, quasi arte artem deludens, expelli, ac fugari comitem edocuit. hoc ab ipso superiorum demonum nomine, quibus familiarissimus erat, factum putandum, quorum auxilio, & plura alia, humanas uires excedentia, perfecit. Ex ijs namq. id spectum erat, quæ minis ac clamorib. non timida natura, ut Platonici sibi imaginantur, effugiunt; at quòd, ob eorum flagitia, hæc pœna eis iniuncta sit. quorum idola, Iaponij, ac Sinae, qui quosdam demones, quòd eos a reliquorum Spirituum turba, custodiant, adorantes, crebrius clamoribus, ac uirgis etiam, ni probe suo munere in ijs custodiendis, functi sint, cum precibus ac promissis, quod

quod volebant, non potiuntur, & impetunt, & cæ-
dunt. hoc diabolicum barbarorum factum, execran-
do scelere, nostris temporibus, quidam imitari nõ eru-
buerunt, dum Sanctorum reliquias, immò Sancto-
rum omnium Sanctissimi imaginem (horresco refe-
rens) in flumina, quò aquis potirentur, temere proie-
cerunt. eandemque, quo pluuia cessaret, sub dio, vt
madefieret, de industria, noctu, reliquere, eamq.
Mandragonæ ut consequerentur uel Sanctissimum
Sacramentum Asino manducandum porrexere. qua-
si verò, homines, omnium profligatissimi, ipsa uel ele-
menta, hac blasphemia coacturi. Proh, facinus in-
dignum, ipsos etiam Christianos, pastorum quorun-
dam ignorantia causa, aut philosophiæ inani studen-
tium, aut certè poetarum fabulis ac rhytmis vacan-
tium, venationibus atque aucupationibus, conuiujs-
que indulgentium, ac vtinam non summæ auaritiæ
incumbentium, quorundam etiam absentia, vt oues,
ipsis pastoribus, uel stertentibus, uel aliud agenti-
bus, tantum dæmonum fraudibus exponi ac seduci.
quod enim pijs precibus, ieiunijs, eleemosinis, ac se-
ria pœnitentia pijs ac religiosi, a Deo exorare debe-
rent; hoc tam nefando reliquiarum abusu, & super-
stitione, qua non alia horrenda magis, ethnico more,
per uim extorquere, tentantes. Nec exemplum Moy-
sis, qui amaras aquas, proiecto in eas ligno, in dul-
ces uertit, ipsis patrocinari quicquàm potest, cū nul-
lam amplius umbram, corpore ipso, & lumine præse-
te, sectari, par sit, nec etiam minis; sed potius pijs,
ad

ad Deum effusis precibus, eum usum fuisse, constat, id, quod figura, significabat, animo respiciens. viuum enim nostrum ac verum nomen; non nisi precibus piorum flecti, minis verò obstinatorum, multò magis exacerbari solet. Sunt præterea, & quidam alij demonum, insigniori nequitia, ac cupiditate quadã truculenta nocendi, præditi, qui in prætereuntes eminus, impetum faciunt, horrendum in modum affligentes ac cruciantes: huius generis fuisse, illos constat, de quibus in Evangelio legitur, Gerasenis, magna damna inferentis, quiq. Tēpsanos celebres olim (vt Gentilium antiquiores perhibent historiæ,) populos in Bretiorum maritimis, multis magnis calamitatibus, affecere, adeò, vt quamplurimos eorum, vel ipsa nece, perinde ac uiolati hospitij iuris reos percusserint. Res, profectò, magna admiratione non indignæ aliquibus in locis, vsuenerunt, vbi enormia patrata sunt flagitia, Demonum ibi malefaciendi potestatem augeri, ut in hanc Deus permittat, quò mortales hoc tanto terrore, tãtiq. mali metu, & tartara, re ipsa, non uulgi opinione tantùm, alicubi existere, ubi commissorum delictorum, pœnæ commeritæ, dandæ sunt; & a tantis sceleribus perpetrandis, abstinere addiscant. Alij sunt, & mendacijs adeò infecti, ut & astantes, nihil nisi mendacia loqui, nullo negotio, procurent. nec uel hoc tanta admiratione dignũ, cum hi demones sua præsentia, non modò, ipsos flagitiosos, in quos, tanquàm mancipia, exercent suam potestatem, vt in veteri testamento, videre est, vbi
 hos

bos erroris spiritus, quò Aegyptios fallerent, & de
 Achab rege Israelis, supplicium sumerent, pseudo-
 prophetarum ore, missos legimus, uti & odij spiri-
 tus, inter Abimelech, & Sichimitas: at uel loca ip-
 sa, in quibus conuersantur, contactu, quasi Harpiæ
 infernales ita scædant, inficiuntq. ut eà pertranseun-
 tes, omnes lymphati, ac furibundi, reddantur: quem-
 admodum, non ita pridem, Romæ in orphanotrophio
 accidit, ubi una nocte, plus quàm quinquaginta puel-
 læ, factæ sunt demoniacæ. Sunt, & alij quidam, non
 solùm ipsa bruta animalia, sed & homines, inuaden-
 les & occupantes, melancholico ut plurimùm affe-
 ctos humore, quò, tanquàm instrumento nacti ido-
 neo ad hoc, turpè, ac miserū admodū abuti, consueue-
 re. ex hoc enim, secundum quietem, horrendæ, ac tri-
 stes, causantur imaginationes, uigilantibus uero, co-
 gitationes turpes, curæ seuæ, in obscena prauaq. tum
 uerba, cum facta, sæpius prorūpentes, hinc ex eius-
 modi corporibus, templis Dei, destinatis dæmonū
 fiūt latibula: neque tamen tantum, animalium san-
 guinem, sedem animarū, corporeosq. inde factos spi-
 ritus, earū uehiculum, subintrant, quòd refocillatio-
 nis quicquam inde, quasi corporei, ob uiuificū, sen-
 tiant calorem, ut nonnullis Platoniceis, ac Psello præ-
 ceteris, uisum est, cum omnino sint incorporei, nec
 his aliqua nostris cum corporib. cognitio: uerum
 potius, quòd sic homines occupando, nescio quid ob
 Dei contemptum hac corporum obsessioe sibi refri-
 gerij ac refocillationis sentire uidetur: quòd hinc ma-
 ior

ior noxa, nostrorumq. corporum atrocior pœna attra-
hiur, hanc potestatem in nos, quasi suo iure, nunc ob
Adæ præuaricationem, nostris delictis quotidianis,
auctam, vendicant, cum eo pacto, miserandum in mo-
dum carnem contaminant, Dominum aspernantur,
diuinamq. execrantur maiestatem, cerebri corrup-
punt spiritus, actiones vitiant, denique sic vibrant
corpora, immutantque, vt his obnoxia corpora, faci-
le ex visus oculorumq. distorsionibus rigoribusque,
ab alijs discernantur, atque hoc modo, homines occu-
pando corpoream tantùm quantitatem, ac non per il-
lapse subintrât, quod umbratili faciunt contactu;
alioqui secus agere nequeunt, ac tùm numquam non
peruersas actiones exercent, si non pro libitu, at cer-
te pro ipsorum posse. Sic enim obsessis, præter iam
enumerata, in super & alia, inferunt damna; non ta-
men continuo ipsos exagitant, sic namque prorsus
perimerent, sed ex interuallis, imaginationes corrup-
punt & priuant, atque ob in benefaciendi statu, hinc
& vsitata fraude, sese, quorundam, ob facinus ali-
quod insigne, interemptorum, animas, simulant, adeo
vt Philosophi Pythagorici, Persarumq. magi, anima-
rum transmigrationem, crediderint, quod ipsemet
Pythagoras, Italiae Philosophorum, suæ ætatis faci-
lè princeps, de se blaterare, nō erubuerit, qui primus,
repudiato nomine Sophi, philosophus dici maluit, ac
per Tetractim, iurare suos discipulos edocuit, silen-
tiumq. in eis indixit; voce illa Dei nomen יהוה in-
telligens, à quo tandem poetæ, demonum itidem in-
stinctu,

Stinctu, quò verum Deum ex pectoribus hominũ ex-
 cuterent, suum Iouem effingendi, occasionem sumpse-
 re. Hanc animarum transmigrationem, seu *υετο-*
υουχιυ, amplexus est Apollonius Thyaneus, qui vt sa-
 pientiam sibi cõpararet, Gymnosophistas ac Brach-
 manes, ne dicam, vt Democritus ac Plato, Aegy-
 ptios & Chaldaeos, accessit, alijsq. persuasit, dum quẽ-
 dam leonem his Spiritibus obsessum, Amasis ani-
 mam, habere circumstantibus eum ostẽdendo suasit,
 qua quidem opera vtinam, & his nostris tempori-
 bus, vti olim, incerti uulgi fæmellas, non deciperent,
 quæ, quod aliquos ijs oppressos spiritibus quorumpiã
 peremptorum spiritus manifestare, ac, vbi homicidia
 patrata sunt, spiritibus corripì eosdem peremptorum
 arcana propalare, videant, ac multa apparentia bo-
 na petere; vix ab hac animo concepta opinione, qua
 horum, quos referunt, animas firmiter credunt, amo-
 ueri queunt. Animas autem has, uerè esse, nullo
 pacto fieri potest, tũm, quod animæ propriũ minimè
 est, post discessum à corpore, quempiam opprimere,
 sed statim ac, (vt Theologi asserunt) corpus reliquit,
 trutinæ examini subiicitur, a Michaele & a sinistris
 appensa, cùm dæmone, vt æternum torqueatur, aut a
 dextris, cum Angelo, recedit, vt ad tempus patia-
 tur, vel sursum, pro sua natura propria, auolans, in
 omne æuum Deum contemplando, saluatur: tum
 etiam, quod haud vllum, nisi quod informat corpus,
 (vt & sepius antea, me retulisse, memini) in fortio-
 ri fota virtute, corpus mouere potest, neque animæ,

ut duæ formæ, vni corpori inesse, queunt, quò vna, vt motrix, altera, vt forma, existat: nec refert, quòd per emptorum, plura manifestentur secreta, aliquaque bona quærant, pateat: numquàm sceleris natura nil est, quod dæmones ignorent, ac aliud simulent. Proinde perspicuum est, hoc horum fallacium spirituum opus esse, eorum maxime, qui hic apud nos Dei permisso, relictæ sunt, ne otiosi essemus, sed potius in cõtina decertatione cùm ijs, tandem lata victoria poteremur, maioreq. merito æuo frueremur æterno; qui quidem spiritus vel bruta ingrediendo animalia, raro non grandia committunt mala, aut ea protinus suffocando, vt de porcis, in Euangelio patet, quos Domino, facta prius eius rei potestate, ad vnum omnes, in mare proximum, præcipites egere. aut ipsis hominibus, maxima inferendo damna, interdum mortem ipsam, vt in veteri testamento usu uenisse, claret, per eos Vrsos, qui tot pueros, vti Mallei Malleficarũ auctor satis denotat, prophetam Elisæum, varijs afficiẽtes ignominijs ac contumelijs, cunctos, discerpserunt; ac etiam per Leones, aduersus Samaritanos immisos, eo, quod alio modo, quàm loci pristinus mos erat, Deum cœli adorarent; vt, & per alium quẽdam Leonem, qui Semiam, videntem sanctum Dei verbum, minimè, vt ei præceptum fuerat, adimplentem dilaniavit, quem tamen deuorare, & si famelicus, abstinent, neque umquàm nisi visus, dum eum aspiceret, recessit: nec non & per Lupos, Viennã adẽntes, (quod certè semper apud antiquos prodigiosum habitum est)

est) quàm plurimos homines occidendi, ac deuorandi, occasio extiterunt: vnde tum primum institutæ sunt, a Mamercio Episcopo, supplicationes, quò placatus Deus, præsens, ac futurum impendens malum, auerteret; aliaq. penè innumera, alijs in locis, per hos animantes, mala patrasse, visi sunt; qui tamen, ob id, quòd instrumenta dæmonum fuere, quibus, ad profusionem sanguinis humani, vsus est, omnes similiter, ac serpens antiquus ipse, iusto Dei iudicio, pœnas dedere. Præterea, hi spiritus apostatæ, similia, maioraq. indies, & adhuc committere, minimè cessant, longe etiam atrociora commissuri, ni diuina potestate, angelorumq. virtute, cohiberentur, per quosdam energumenos, (sic quos obsident Græcis dictos) quorum membris omnibus, in aliorum hominum perniciem, scelesto ac turpi modo, abutuntur. Nec tamen cuncti Spiritus ex æquo, vt dictum est, ac sine discrimine, molesti sunt, atq. infestant, cum ob inæqualia obsessorum, quos in pœnam occupant, peccata: tū etiam diuersam ipsorum dæmonum occupantium, potestatem, malitiamque, quibus, æqua Dei bilance, uni magis, quàm alteri, nocere, concessum est, pro ratione cuiusq. flagitiorum: ex quo fit, vt nonnulli in hac uita, non ita affligantur; sed potius quiete, & gaudio, infelici minusq. solido, frui videantur, in altera tamen æterna, perpetuis ac æternis pœnis, subijciantur. Eiusmodi autem dæmoniacci, vsque adeo nonnunquàm his immundorum spirituum furijs agitati, conturbantur, vt vix vnus, a tribus quatuorve,
 licet

licet robustissimis hominibus, ne damnum alijs dent, coerceri aut ligari, queant, cum alios interdum, uti & Chain, tremulos reddant, aliorum membra tumore inflant, ad libitum, linguam ad omnia conuicia effundenda, instruunt, quemadmodum, per quandam fieri energumenam, meis vidi oculis, hæc tam petulãs erat, ut neminem conspicerè posset, cui non, occultas tectasq. quasdam ignominias, non palàm exprobraret, vnde non contemnenda mala oriri poterant, suspicionesq. haud exiguæ hinc factum, ut nemo, nisi prius confessus, eam amplius accedere vellet, religiosi tantùm, sacerdotibus, atque non ita pridem confessis, tutus patebat ad eam aditus. ex quo, cerni potest, peccata, ob confessionem, quam tamen abs re, ut & alia Sacramenta, hæretici allatrant, verè demonibus tegi ac abscondi, hoc uidens, regius Propheeta, diuino afflatus spiritu, magno animi affectu, exclamat: Beati, quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum tectæ sunt peccata. Atque hoc pacto miserè occupatos, continuè mutos reddant, ut clarè patet ex Euangelio, vbi mutum demonem eiectum legimus, aut ita linguam vinciunt, oculosq. præstringunt, ne Deo debitas laudes effundant, neque videant sacrificiũ, neque lustrali aqua, se tingant, ipsas manus; cætera liberi, detinent, uti ipsemet in muliere quadam Macheratensi conspicatus sum, anno reparatæ Salutis humanæ, M. D. LXXIX. apud Confluentes, Calabriae oppidum, quo animo lubenti, me recepi, uti, quæ de Sacrata Virgine nulla umquàm tin-

Et macula prædicabatur miracula, certius cognoscerem. quo quidem in loco, commoratus totum triduum, cuius miraculorum, quæso, non vidi? Hernia enim laborantem, ea liberari, multis etiam annis quendam morbo detentum, sic & podagra afflictum, pristinae valetudini restitui vidi, mutum quendam, usum linguæ reddi, nonnullos erigi elisos, multos dirigi mancos. atque de his hæcenus, præsertim, cum alio loco magis opportuno, plura de his prosequi, animus sit. nunc ad id, quo digressus sum, reuertor. Horum itaque Spirituum, plures numero, in vno, eodemque energumeno, pro varijs commissis, ita commerentibus, delictis, inesse possunt, unde & dæmonium, legio, dictum, pulsatum est. alij verò sic, nonnullas deploratas vetulas, quosdamque fatuos deludunt pueros, ut certò sibi persuadeant, certis noctibus, horisque statis, animas uocatas, a suis discedere corporibus, ac mortuis sese coniungere, quod non aliunde, quam a dæmonibus, phantasiam eiusmodi, eum in modum infidelitate corruptibus, proficiscitur, quæ cum nonnullis stolidæ credulitatis vulgi mulieribus referunt, quosdam mortuos prædicunt, cui si euentus respondet nonnunquam, dici vix potest, quantam telam errorum indetexant, proprias eas animas esse, quod tamen factum impossibile est, vel iuramento, affirmare audent, cum nil, nisi dæmonum præstigia, quibus eorum Phantasiam peruertunt, reipsa sint; qui quidem error, & aliorum non ita vulgarium, mentes inuasit; hos autem omnes in hoc labi ac decipi, vel hinc, manifestum est.

est. Multis enim ab hinc annis cōtigit *Fuscaldi*, ubi & nonnulli, ijs passionibus, dæmonumq. illusionibus obnoxij, reperiabantur, ex quibus, dum quidam *Carolensis*, nuncupatus *M. Antonius*, homo, habitus ab omnibus ueridicus probusq. sic corripere, ut non raro uera, magis quàm falsa pronūciaret, præsertim, de quibusdam, quos mors propinqua maneret. hic uocatus a quodam Reuerendo Sacerdote, viro bono ac studioso *Ioanne Antonio Anania*, (de quo, ni mihi frater esset, plura, quæ dicerem, non deessent) quem hæc res non latebat, adfuit promptus, serioq. interrogatus, an, quæ de eo dicta de re, spargerentur, uera essent? respondens, non negauit. qua re, uti certa, a sacerdote illo percepta, miserum illum hominem, quò, ab eiusmodi animo præcōcepta erronea opinione, discederet, hortari non destitit, addens, quod erat necessarium, has non mortuorum animas, sed dæmones ipsos esse, quibus fallacibus Spiritibus, fidem habēdo, grauiter in Deū peccaret. Quare per Deum, ac animæ suæ salutem eum obtestabatur, ut præsentiens futuram eiusmodi dæmonum arreptionem (præsentiebat enim eam) uel ubi iam arripi inciperet, se, ijs obsequi amplius nolle: serio protestaretur, quodq. Deus, hac diabolica illusionem, mentisq. uesania eum liberare uellet, ardentibus uotis precaretur. his miser auditis, obstupescens, credidit, seq. pro uirili, monitis obtemperaturum, pollicitus est, acceptaq. ab hoc uenerando Clerico, cerea quadam, ac sacrata imaguncula, agnus Dei uocant, hilari prorsus animo, domum

suam redijt; Cumq. consuetus dies, quo antea his il-
 lusionibus obnoxius fiebat, adesset, nec eo amplius
 arriperetur, summa affectus lætitia, Deo pro hoc be-
 neficio gratias egit. Verùm, altera ab hac, immi-
 nente die ac hora, non enim cunctis hebdomadæ die-
 bus: at ob maiorem Dei contemptum ignominiam-
 que, tertia ac quinta feria, his præstigijs dæmonum
 oppugnari contingeret, suam hanc solitam arreptio-
 nem instare, atque ab his immundis vocari spiriti-
 bus, quibus signis, non sine summa animi tristitia, ac
 mœrore, agnoscēs, in clamorem vehementē prorupit,
 Je nimirum, cum his Spiritibus rebellibus, ac impijs
 posthac abire, minimè decreuisse: quo clamore, dome-
 stici ferè omnes, (quorum erant non pauci) experre-
 ti sunt, ijs mane accurrentibus, cùm rei non essent
 ignari, rem ordine narrauit, seq. multis verberibus
 cæsum, ac crebris se scribilla tum vicibus, ostendit, ac
 iam tum liberatus est omnino, pro quo Deo gratias
 egit maximas. Hæc, cum intellexissem, ipsemet, ta-
 lia coram inspiciere cupiens, crebrius, ad quendam sto-
 lidum ac fatuum, hanc dementationem, (vt passim
 ferebatur) pati solitum me contuli, a quo cum non-
 nulla intellexerim, quæ tamen postea, non eo, quo ip-
 se dicebat, tempore, euenere, licet alia plura vera
 protulerat; obuiam mihi postea factò, dixi; heus tu,
 iocatusne es nuper mecum, an diaboli te decipere?
 Certè non, inquit, cùm alia & diuersa apud illos,
 quàm nos, sit temporum ratio: crebrò enim longiora
 sunt dierum, hebdomadum, mensium, ac annorum,
 quàm

quàm nos numeramus, interualla. Quid plura? multa intellexi de tempore Angelico ab hoc, quo quidem nihil stolidius vidi vnquam, quo non potui, vehementer obstupescens, non mirari, cum miserum re uera, quid distent æra lupinis, (ut aiunt) nescire, perspicerem. Idem, uel simile penè fertur, & apud Lappios, quorum maior etiamnum pars, ignem adorat, contingere, dum nonnulli, eos, a quibus occulta scire cupiunt cadere, magicis prius mussitatis carminibus, æneaque rana præscriptis ictibus, percussa, uel angue, suis, inspiciendo, oculis, credunt miseri, cum mortuis similes iaceant, proprias uagatum animas, instar corui Armocratis Clamazonij, emittere, atque hoc magis, eos a corpore egredi, imaginantur, quod inde experrecti, multa narrant, ac certa, ab ipsis exoptata signa, afferunt. Quæ tamen omnia ex demonum fraudibus, phantasiam horum interuententium proueniunt, simili modo, ut & apud Cumanenses, noui orbis accolæ, ab eorum, Prorure, correptos, demonis id nomen est, occultæ eorum linguæ, quæ Piaces, sic horum sacerdotes uocant, Hispanis, eorumque, vulgò, manifestare, magna piacula committere, sibi persuadent.

DE NATVRA
DAEMONVM
IO. LAURENTII
ANANIAE
TABERNATIS THEOLOGI

Liber Quartus.

AETERVVM, hi maligni spiritus, & si non cuncti (vt dictum est,) ex æquo tentant: nihilominus, cùm omnes incredibili, quæ eorum est malitia, nocendi desiderio flagrent, nusquam non gentium est, quò vlla absque mora, quàm ocissima haud percurrant, vt quosuis inuentos, non secus, ac Leones, deuorent; atque sic, non solùm (vt supra meminimus) nostrorum opprimendorum causa, nullum non mouent lapidem; sed & contra Dei æterni propositum, quæ possunt, tentare, non intermittunt, etiam ipsis Elementis, in quibus, quò nos crebrius, ignauia alioqui torpentes, exerceant, a Deo, aliqua ijs potestas, commorandi q. locus, datus est, ad hoc, abutentes; per quæ quidem Elementa, diuinos honores & adorationem, ab omnibus gentibus, sibi ut adscriberent, sedulò, nec sine successu, operam dedere. Nam cùm ex hoc,

nunc

nunc ex illo Elemento, diuersa prodigia ostentarent, gentes, a Dei ueri cognitione, alioquin toto cælo, aberrantes, ita attonitas, ijs reddidere, ut his deluse, uarios quoque diuersosq. Deos, pro regionum uarietate, ex quibus prodibant illa prodigia, sibi effinxerint. Quare, ex his spiritibus, nonnulli, Dii cælestes nuncupati sunt; aliqui, ætherei; quidã, heroes; aliqui, marini, terrestres, alij fontani, fluiatiles, Dryades, Amadryades, Napeæ, ac Nymphæ, Oreadesque, alij sub puellarum habitu, quem nunquam in ueteri testamento, ob quandam eorum imperfectionem, qua & a Sacerdotio arcetur, angeli, representauerunt; uti sæpe in nouo factitatum, ob Mariæ, summam, creditur gratiam; qua nimirum muliebris forma, non proprietate, hi qua sunt alijs molliores, se superinduunt; at, ut maiori fallant decipiantq. occasione, qua dei, deæque, ac in cælo, sexcentæ factæ sunt nuptiæ, poetarum fabulis. Hinc & adhuc, hi fallaces spiritus, furtim, apud nonnullos, præsertim Bionios ac finnos interdum, Nympharum apparent habitu, ubi familiarum more, hominibus inseruire, eosq. à diuersis fortunæ telis, quibus omnes expositi sumus, defendere, produnt, quemadmodum uidere est apud Saxonem Grammaticum, qui horum Spirituum gratia, Frontonem quendã, nullo telo aut ferro, uulnerari umquam potuisse, scribit. Horum spirituum & alij uocati sunt, Celesti, Penates, Lares, Indigetes, Semidei, Sumani, Cabiri, Curetes, Coribætes, Telchines, Anthidei, Patellarij, Medioxumi,

Anculi, Dryopumq. lingua Pappi, quos omnes præuaricatores Angelorum ideo olim Romã, conuocari, datum est, uel, proprijs id dæmonibus, per statuas, ostendentibus, uti factum, a Iunone, Veijs ferunt, quò hoc comparente diuino lumine, simul ac Adam deliquit, signis ab angelis, mundo ostenso, ac à Prophetis prædicto, omnes tenebræ expellerentur: atq. vbi antea errorum ingens chaos, inde vera lux, per totum emicaret; terrarum orbem, ob uictoriam, qua Paulus ac Petrus, duo mundi lumina, propria eorũ morte, potiti sunt: omniaq. illinc sanctæ religionis dogmata diffunderentur, ubi fuerant densissimæ tenebræ, cuius luminis radij utique splenderent, neque ibidem, umquàm palàm esse, tyrannorum metu desisterent, donec iniquitatis filius, in mundo reuelatus, mysterium suæ iniquitatis, operaretur. Ac, ut, quæ de reliquis restant, persequamur: Sunt eorum præterea non pauci, qui sub umbra uersantur, habitantes in secreto talami, locisq. ut inquit Iob, humentibus, quò factum aiunt, ut Iesus noster, Mundi Saluator, sibi porrectum acetum arundine bibere noluerit: atque alij persæpius, sese magno turbine, ingentibus, procellis, horrendis fulminibus mali patraturi immiscent: qui, ut feriant minime obliquos, utpote quæ a naturali siderum motu proueniunt, sed recto ictu feriunt. quo fit, ut uel profundis etiam in uallibus, nedum in summorum montium uerticibus, perimant, atque ex his Phocarum pelle aquilæ, pennis, lauro ac hyacyntho, superstites esse, antiqui

ani-

animaduenterunt, quod ut mirabili Dei prouidentia; ita dæmonum, sicut inferius ostendetur, insignè peractum est astutia. Præter hæc & hi spiritus, immensis aliquibus impendentibus calamitatibus, varia prodigia, quasi exultantes hisce malis, ostendere consueuerunt, quemadmodum, haud multis ab hinc annis, fecere apud Germanos, ubi eorum vestimēta, varijs crucibus, vt vestium illorum erat textura, colere, quasi sanguineo, singulo quoq. mane, uel per mēsem integrum, inficere soliti sunt. ac grādibus saxis, apud Insubrios, antequàm Galli Italia pellerentur, pluuisse, quod & triginta ab hinc annis, propè Siuolā, in nouo orbe factum esse, Hispani passim narrant, ac terribiles quosdā bellicorum tormentorum ictus, excitasse, prout hoc anno, cūm hæc exararem, per totam ferè hanc prouinciam, actum est, Vulcano, hos excitatos strepitus adscribunt, vulgò, sed falsò, vt mihi videre, videor, veluti ex horum equali prorsus ac in nullo differenti, siue eminus, siue cominus, frequentiori auditu, facilè deprehenditur. Quod si à Vulcano profecti essent, haud tam assidui forent, neque vbique locorum, eiusdem sonitus, audirentur. Dæmonum itaque & illæ, in aere excitatæ illusiones fuere, vt alibi prolixius, de eo dicemus. his etiā auctoribus, variæ militum instructæ quasi acies, in cælo comparuere, ueluti Machabæorum tempore, Hierosolymis, & ante Titi obsidionem, contigit, idemque quinquaginta ab hinc annis superioribus euenisse, apud Cimbros, Slesuici, ac in Apulia, an-

te Caroli octauī aduentum, sic & apud Sarmatas, Cracouia, ubi quidam monachus, cum Regē diu certare, uisus est, monacho tandem cedente. nuper etiam Mexici, haud multo tempore, antequam expugnaretur, factum quoq. id, ab hinc quinquennium, serē per sex menses, ante Turcarum obsidionem Thamasi, sic enim olim Nicosiam, urbem, Cypri metropolim, nuncupabant, quod Poetæ quoque innuisse uidetur, dum uariam in Ilij euersione, Deorum in celo, pugnam uisam, canunt. Olim quoque Cimbricis bellis, & armorum crepitus, equarumq. hinnitus perceptos, antiqui retulerunt historici, & bouem loquela, ciuilia bella, denunciassē, memorant. Spiritus etiam, tympanis sonare, à mercatorib. ad Cataiam se conferentibus, crebrò audiuntur, ad Lopum, asperrimum desertum, sic enim nunc quendam Imai mōtis tractum appellāt, eosdem etiam tubis clangere, in quibusdam Arabiae heremis, frequenter audiri, asseuerant, aëremq. propè Carmaniae desertam, ac Chesmuriā, extra Caucasum prouinciam, tanta tenebrarum caligine, ut noctem dixeris, mercatores offundere, Marcus Venetus, scriptor fide dignus, affirmat. Et re uera, nō est res adeò mira, hos spiritus, ut plurimum in atris locisq. desertis obuersari, cum ex ijs sint, qui sanctorum pugna deuicti, ne per certa tempora noceāt, Angelorum ligati sunt ministerio, quemadmodum qui Saram uexabat, in superiori Aegypto, a Raphaelle uinculis cōstrictus, sacra affirmat scriptura. Quin & alia prodigia in aere, ostentare, soliti sunt, utpote
fa.

faces, lampades, trabes, bolides, & chasmata, qui etiam interdum effecere, vt & Stellæ, Lunaq. ipsa, arte quadam prestigiatrice, cælo quasi decidisse, apparuerint, vt apud Poetas factitatum, per Thessalas, Magas, legitur, atque etiam per Maumethum, omnium magorum sceleratissimum, Arabes fabulatur. hinc cuncti eius sectatores, Luna pro insignijs, vtuntur. qui nimirum omnes, ita rerum symulachra ac phantasmata, oculis obiecerunt, vt vulgus sic delusum, ea tamen ueriora, quam, quæ apud Sacram, (vt prouerbio fertur) acciderint, sese uidisse crederet. quæ de re antiqui Poetæ, non ueriti sunt scribere; Carmina uel cælo, possunt deducere Lunam: & illa, Reluctantem uersu deducere Lunam nititur, ac cantus, & è cursu Lunam deducere tentant, & facerent, si non, æra repulsa sonent. quod certe, quam a ueritate alienum sit, uel ex hoc liquet, quod demones, naturæ ordinem, nullo unquam pacto, uel si rumperentur, peruertere, queant: ne dicam nunc de Lunæ magnitudine, quæ decidendo, licet minimè posset, cum cælum, cuius ipsa pars est, nec leue, nec graue sit, terram quasi operiret, & sic uniuersam mundi harmoniam pulcherrimam destruerent, quod nullius creaturæ opus est. Solius enim Dei totius naturæ auctoris & cōditoris, proprium. ut eam, pro libitu etiam destruere possit. atque ea de causa fit, quo, hi nequam Spiritus, nec ut cæli pars aliqua scindatur, nec ut pendentium aquarum fluxus desistat, nec ut ignis frigescat, cum hæc naturæ uim excedant, efficere queant.

Hinc
etiam

etiam factum, ut Sathanas tentauerit, dum scire vellet an Iesus verè Dei filius esset, quo lapides panes faceret. Verùm & his Spiritibus, qui in aqua obuersantur, non pauci sunt, quos Græci, Panos, & Galli, Dusios nūcupant; hos assiduè in accubos, atq; succubos, conuerti perhibent, quorum quidem nefario congressu, qui iam ex heroum tempore initium sumpsit, quando & fabulæ primum cœperunt, licet nonnulli & ante Noe diluuium, hunc tam nefandū ac abominandum concubitus, cœpisse velint. Intelligunt enim per filios Dei, in filias hominum irruentes, hos immundos spiritus, mulieres, admodum tum lasciuas, ac petulantes, inuasisse, quod factum, aiunt, mira dæmonum versutia, ob frequentiore eorum, cum hominibus, societatem, Vnde tot Deum filij falso dicti sunt, cum re ipsa hos sic esse fuerit impossibile, qui postmodum tamen, prodigijs quibusdā clari, & si à dæmonibus ipsis potius ostensis, sceleribus ac flagitijs, quantumuis nobilitati, nihilominus per apotheosim, in numerum deorum, relati fuere, quorum auxilia, postmodum, ab hominibus, utpote diuorum, in necessitatibus, implorari, solitum est, tandemque eo uesaniæ, dæmonum opera, res deducta, ut eis non modo, bruta, reptilia seclæ, quadrupeda animalia immolarent, verùm & aues, pisces, animalia terrestria cūctā, ac amphibia, fructus, flores, herbas, gemas, uniones, metalla, sua singulis, quin et carnes humanas, pro scelus, creaturam ad imaginem Dei formatam, templumq; Deo consecratum, his spurcis ac
 sce-

sceleratis idolis, turpissimè destinari, eorumq. gratia,
destrui. hinc videre est, res prorsus admiratione di-
gnas, interdum, Deo permittente, euenisse: nam &
per hæc spectra, (sic enim hos spiritus, in phantasia,
aut corporea apparentes similitudine nuncupauere)
mulieres eorum passim stupratae sunt, ac etiam pue-
ri, horrendum facinus, quod ne ipsorum quidem ple-
rique ob naturæ præstantiam patrasse, leguntur, in-
terdum imminuti, atque adeo humanæ naturæ intel-
lectus obscuratus, ac voluntas corrupta est, ut multa
de his, licet impossibilia, tamen crediderint, dum qua-
si duplicis naturæ, insertos, semideos appellarent, ac
scriberent, cum demones minimè cum his ita coire
possint, vt ex eo nefando congressu, heroes, quasi ex
duabus diuersis speciebus, haud secus, ac muli, nasce-
rentur. non enim hi spiritus, aliquid seminis, vt fal-
sò nonnulli Platoniorum imaginati sunt, emittere
possunt, verùm sic congregiuntur, vt hoc nefario cõ-
gressu, deceptæ gentes amplius recto aberrent trami-
te hunc, tam nefarium ac turpissimum coitum, vel
etiamnum demones exercere, nõ desinunt, cum qui-
busdam deploratis certè, fœmellis, vt & hominibus
nonnullis nequàm, deplorandum profectò, homines ra-
tione præditos, & per baptismũ Christo vel iuramẽ-
to, obligatos, his diris infernalium furiarum illece-
bris, adeò sese mancipare, vt & animæ salutem in
extremum discrimen, æternumq. exitium, earum cau-
sa, præcipitent. Quo autem demones versipelles,
pro solita astutia miseris fœmellis, magis fucum fa-
ciant,

ciant, aliqua semina de industria, adhibent, quibus
 vehementiori libidine accensæ, flagrant, atque has,
 quæ hereos amore captæ sunt, lamias, docti uocant,
 uel ob similitudinē cuiusdam monstri, puellæ faciem
 referentis, cætera, belluas, uel a lamijs, dæmonū quo-
 dam genere, puerorum sanguinem exugētium. quod
 & Poetæ innuisse, uisi sunt. hinc Horatius inquit:
 Neu pransæ puerum uiuum extrahat aluo. hæ, lon-
 gè ardentioribus libidinum flammis, quam si Iuue-
 ni robustissimo miscerentur, flagrant, licet absque se-
 minis resolutione, nonnulla tamen, huius nefarij con-
 gressus reæ, deprehensæ, illud, arte quadam, a uiris
 extortum, interdum sensisse, confessæ sunt, utroque
 enim utuntur genere. Quod quidem semen, & si in
 neruos, uenas, arterias, ac ossa, cū sit natura opus,
 in quo Deus minimè eis utitur, haud dirigere pos-
 sunt: nihilominus tamen ex eo, sub certa naturæ di-
 spositione cælestiq. influxu directo, aliquos & ori-
 ri, & ortam heroum maiorem partem esse, negari
 non potest, qui, quamuis reipsa ex spiritibus nō fue-
 rint propagati, fraudes tamen ac dolos eorum plus
 satis, sapuere. sic natum perhibent Aeneam, ex Ve-
 nere & Anchise, Bacchum, ex Ioue & Semele, ex
 Marte, Romulum, totq. alios antiquorum heroes, sex-
 centos, in hunc quoque modum ortum Alexandrū,
 tradunt, Ammonei, Iouis sacerdotes, ac Neronem
 Imperatorem, quem conceptū ex angue, aliqui, ima-
 ginati sunt, ut Merlinum quoque Britannorum an-
 nales, & Iaponij, suum Xacam, pluresq. præterea,
 qui

qui idolatriæ ac heresum, auctores fuere, vt & Lutherum heresiarcham, ac Maumethum; quocirca, admirando Dei iudicio, ac prouidentia contingit, vt sub tempus exortus horum, non aliqua bona & leta, vt circa Sanctorum Dei natales fieri consuevit; sed potius cuncta infausta ac horrenda mala, portendentia, prodigia, conspiciantur, eoque magis dira metuedaque, quo cum vita, tam facta eorum, pestilentiora futura sunt, vt vnusquisque sibi ab ijs, tamquam veneno animarum presentissimo, cauere possit. Hoc etiam nefario congressu, demones, nonnumquam vel inuitis miseris scemellis, stuprum violentum inferre, consueuere, proprio tamen crimine muliercularum in hoc victis, ijs potissimum, quæ impuris cogitationibus in mente, locum dant, & indulgēt, exterioribusque gestibus tandem produnt; quemadmodum, varias in formas, concinnandis, & torquendis comis; quæque omne studium ponunt, in exornando corpore, gemis, vnionibus, faciemque cerussa aut stibio fucant, graphioque, & supercilia, nunc hoc, nunc alio modo componunt. qua de re, non sine causa, mulieres non nisi velatas capite, ob Angelos, templa ingredi, præcipit. cum non raro vsu veniat, vt, quâto magis, dicto modo comptæ & fucatæ, in publicum prodeuntes, alios ad sui amorem inuitare ac allicere, student: tanto potius, hæc turpia dira spectra demonū, eo, in pœnam, sibi attrahant. Nec profectò mirum, diuinam sapientiam, tantopere hoc crimine offendi, quo facies à Deo summa arte effictæ, ita scedè deturpantur.

pantur . hoc, etiam nefando libidinis genere, dæmones, & cum iuuenibus quibusdam, formæ præcellentibus, virginibusque, libidinibus tamen assiduè se polluentibus, vti solet, veluti in Marrea Regione, euenisse, Scoticæ, testantur historiæ : in qua, haud multis ab hinc annis, puella quædã, forma venusta & egregia, natalibusq. non minus clara, diu detrectans coniugium, ventrem ferre, reperta est; parentibus de eo, qui stuprũ tale intulisset, sollicitè inquirentibus, sponte fatetur puella, se, tam noctu, quàm interdiu, Venerem exercuisse, cum adolescente quodam, qui, quis, aut vndenam veniret, aut esset, ignorare . Ad quæ, non potuere non, parentes, vehementer obstupescere, angere animo, ac affligi, a famula tandem, hominem quendam in cubiculo cum filia rem habere, edocti, haud mora interposita vlla, facibus tædisq. accensis, quod nox esset, accurrentes, reclusis foribus, monstrum horrendum, ingens, ac omnem humanam fidẽ excedens, maximè terribile, à filia complexibus, pēdere, vident . Sacerdotem, euestigio, vitæ, moribusq. probatis, accersunt, qui cum in recitatione Euangelij Sancti Ioannis, verba illa exprimeret, Verbum, caro factum est, dæmon non sine maximo ac horrendo excitato strepitu, terroreque, incusso, & post se relicto, (more nempe suo) disparuit, cubiculi tectum simul auferens . at fœmina hæc infelicissima, triduo post, monstrum non minus horrendum, enixa est, quod, ne in familiæ summam ignominiam aleretur, ac educeretur, extracta, pro more, pyra, flammis cōsumptum est.

est. Simile huic, quiddam, in Carothæa, accidisse referunt, cum quodam succubo, forma conspicua puella, venustum non minus, adolescentem, quo suis amplexibus potiretur, sollicitante. huius rei factus certior, diocesianus, iuuenem, ut orationibus, ieiunijs, ac pœnitentia haud ficta, sed seria, Christianam vitam institueret, locumq. mutaret, sedulo monuit. his pijs, iuuenis obtemperans, monitis, à spectri illius, scelerstis sollicitationibus, liberatus est. Habet loci, ut & nominis mutatio, nescio quid occultæ proprietatis, ob Angelorum, quos propterea mutari scribunt, efficaciorum virtutem, sicut ex Abraham & Sara, videre est, atque Isaac qui, (ut Cabalisticis placet,) filium Isaac, quo magis in bonis proficeret, utique in partem Australem, ubi loci, Angelum sibi propitiorem esse, non ignorabat, perrexit. Idem, euenisse, Corinthi cuidam Philosopho, Apollonius Thyaneus, asserit, quod etiam, iam vix annis viginti elapsis, alicubi, cuius nomini parcendum duxi, cum presentia exempla sint odiosa, accidisse cum accubo, minimè me latet: quibus namque obscenis congressibus, dæmones, uti consueuere, corporeo tamen velamine semper tecti ac induti. Huic etiam non absimile, quiddam factum, apud Forteam, Scotiæ estuarium, ubi dum nauis quedam nauigandi esset in procinctu, adeò procellis, undis, imbribusque, extemplo exagitari, conquassari, ac penè obrui cepit, ut velis ac malo fractis, scissisque, nulla spes salutis superesset amplius: interea dum forte nauita quidam, præ admiratione ac ma-

gno timore, clariori voce exclamaret, hoc esse opus a
 diabolo profectum, statim vox cuiusdam mulieris,
 hac exclamatione perterrefactæ, è sentina, cunctis
 naucleris, exaudita est, qua, sese in causa huius extre
 mi periculi, esse, prodijt, (non secus, vt in sacris, de Io
 na legitur,) propter nefandam consuetudinem, diu
 multumq. quàmuis inuita, inſtar statuæ, immobilis
 ab ipſo reddita, cum eo habitam. quapropter rogare
 cœpit, vt hoc infausto onere nauem leuarent, seseq. in
 marc præcipitarent. quod cum, nō sine multis lachry
 mis, consternata supplex peteret, & rem exponeret,
 continuò sacerdos, qui eadem naui erat, fœminam
 hanc, ne de infinita Dei, in peccatores, resipiscentes
 misericordia, desperaret, hortabatur sedulò, addens,
 multa, de paterno & propitio Dei in nos animo, qui
 omnes propterea sibi peccatum concluderit, quo om
 nium etiam misereatur. quare, vt ipsa vera animi
 ad Deum conuersione, verisq. ex animo & corde pro
 fectis suspirijs, doloribusq. ob commissã tanta pecca
 ta, in viam rediret, persuadet. cui obsequitur mulier,
 Deumq. quo in seipsam, criminis ream, non etiam in
 nautas, animaduertat, lachrymans precari, non desti
 tit. hinc subito, è naui, quædam nubecula exiliens,
 flamma ac sulphure, dæmonem prodidit. Noui &
 ego, aliam quandam puellam, quæ toties, ab accubo
 clàm, opprimebatur, vt eam tandem huius miseriæ
 raderet, remq. totam amicis aperiret, idq. non sine
 lachrymis ac dolore, hæc tandem Dei auxilio, loci ac
 nominis, mutatione, etiam liberata est. Nec de fide

iam

iam dictorum, quod res miræ videantur, aliquid dubi-
tandum, cum longè maiora ac plura, de accubis &
succubis, quotidiana experientia, prob dolor, edo-
ceat. A maribus pariter ac fœminis nonnullis, cre-
brò hunc nefandum actum exerceri, legimus, hunc
Dianæ ac Herodiadis ludum vulgò appellant, ad
quem, nocte intempesta, frequenter admodum, mulie-
res illæ miserae, antea infantum, quos eam ob causam
non tinctorum atrociter iugulant, pinguedine, pro un-
guentis, vsæ, sambucea, quã liniunt uirga hircoq. vi-
ctæ (cuius diabolus formam simulat, aut certè quod
eorum corruptæ imaginationi, talem figuram impri-
mat,) obequitare sibi somniant. Hoc modo, non se-
cus ac paleæ, turbine quodam, per diuersa locorum
interualla, deferuntur, donec tandem, perductæ ad Sa-
tanam, quem, Summam Maiestatem, alto insidentem
folio, præferentem ac mētientem, omnium misero-
rū, miserrimæ, cernuæ, flexis poplitibus, adorare, nō
verentur, diuerso tamen, quàm nobis consuetum est,
ritu, non faciem, sed terga illi obuertentes, caputque
non in pectus, sed in scapulas, inclinantes; quod, vel
ex eis præscripta lege, aliter non permittente, vt etiã
ex hoc eorum, nobis contraria natura, innotescat, fa-
ciunt, quo ab alijs, distincti domini, videantur. hinc,
plures, varijs rhythmis, cantilenas alius tum instru-
cti canunt, diuersorumq. generum pro libitu choreas
a nostris penitus absimiles ducunt: fœminæ namque
post dorsum masculis inhxerentes retrocedendo sali-
unt: terga dando inclinant, caputq. non ante, sed re-

trò, sic pedem tanta cum agilitate eleuant, vt altiore arte, quæ humanã trãscendat, docti facile videantur: atque sic saltantes, genioq. indulgentes, multis, lautis & opiparis epulis expleti, tam mares, quam fœminæ, nec enim viri ab his nefandis spectaculis, absunt, tandem vsque adeo, & corporum scelestas libidines, explent, vt sæpe nonnullæ, quibus auersa placuit Venus, vel bifurcato membro impeti, eodem sentiant tempore. Hoc quidem, omnium maximè execrandum ac detestandum scelus, & si nullo non tempore, (vt plerique asseuerant, nullaq. non ætate, perpetratum fuerit; in hac tamen postrema mundi senectute tantum inualuit, vt, nisi armatæ leges ac iura, igne ultore, contra insurgerent, nusquam non hæc pestis serperet. Cæterùm, cum non pauci, eius sint sententiæ, hunc diabolicum ludum, non tã reipsa, quàm potius opinione ac stulta imaginationis dementatione, fieri, penitus asseuerando, hæc in Phantasia, ob dæmonum inductam infidelitatem, accidere, uti ex aliquibus dementatis se uidisse affirmant: hos sic opinantes equidem non, ualde mirari, & ab eis, (cum dæmonibus longè astutiores fraudes, ac ampliores uires non deesse haud inficientur) hoc edoceri perciperem, quidnam sit, quod tantopere id denegent, quasi dæmones, propriæ uirtutis contactu, corpora, obstinatorum præsertim, id optantium, haud transferre queant, cum & Angeli, sua ipsorum uirtute, qua & in spiritus, satis pollent, ut dictum est, alter, prophetam Abacuch, ad Danielelem capillis, per aerẽ, a Iudea,

deā, in Chaldaeam, duxit; alter uero, Ezechielem, de Chaldaeorum regione, in terram promissionis, transtulit, ac Philippum Azoto, ad Cādacis Reginae, Eunuchum, Hierosolymam, uti Aethiopi moris erat, uisentem, transportatum, sacra scriptura demōstrat. an, si Angeli id propria uirtute potuere, & demones, eadem opera, nequeani? queunt profectò, tantoque magis, quòd hi, nefandis scelerib. supersticiosisque maximè ritibus, quibus præcipuè gaudent, ad id inuitantur assiduè, ac uocātur. quo etiam pacto, Empedoclem, Agrigento, Crotonem, ad Pythagorā, ab iisdem spiritibus translatum, & Abarim quoq. Hyperboreum, ex Taurica Chersoneso, eodem, lectitauimus, ac Apollonium Thyaneum, Roma, Dicæarcheam, octo horarum spatio, ductum, Philostratus affirmat, ac Simonem Magum, in aerem sublatum, ut in suo Itinerario Clemens asserit corā Petro factum esse, quendamq. Zenobitam Noruegium, rectà, sub polum Arcticum, a demone traductum, asseuerant nonnullæ historiæ boreales, & denique, absq. criminibus tamē, Hillidium Disentinum Episcopum, per aera, Romam transuectum, sicut & Albertum Magnum, tradunt. Sed, quid opus est uerbis, alijsq. exemplis? cū & ipsum nostræ salutis auctorem, Iesum Christum, postquam carnem nostram sibi copulauit, demon tentator, per diuersa loca, transtulerit? Quod etiam uerū esse, per eorum probatur conuiuia, ad quæ, annis ab hinc haud ita multis, quidam, in agro Sabino, curiositate magis, quàm superstitione, addu-

Etus, accessit, ut numne vera essent, quæ sua coniux, in eodem crimine deprehensa, affirmarat, suis ipsius inspiceret proprijs oculis. hic dæmonum ministerio, sub hirci forma vectus, antea tamen vnctus pinguedine, eius rei ab vxore sua edoctus, ad locum tãdem consuetum peruenit, tot conuiuiorum, ferculorumq. apparatus, magnopere miratus: cumq. miser vna cū Satana, iuramento obstrictis mancipijs, assedisset mēsa, cibosq. omnis generis, at nullo sale conditos, degustasset, salem crebrò efflagitat, tandemq. allatum, quasi admirans, dulce nomen Iesu, nuncupando in causa fuit, ut cuncti conuiuæ, (mirabile dictu) cum toto horum conuiuio, vel in momento, euanescerent: is uerò, cuius ore, hoc sanctissimum nomē prodijt, noturno tempore, in profundissimis tenebris, indumento quodam horribili, multis milliaribus a domo sua, dissito, semiuiuum relictum se tandem videt; diuina tamen uirtute subleuatus, angelorumq. adiutus ministerio, & si non semper oculis cernantur, nūquã tamen nos ope sua destituūt, si tamen gratia diuina haud destituti sumus, id quod Eliseus suo manifestat discipulo: biduo post, domum reuersus est, auctorque fuit, ut quamplurimi homines, plures tamen mulieres, quasi ex sinistro, ut secretiores inquirūt Theologi, latere profectæ, aut vasa fragilia magis, vna cum sua coniuge omnes, igne concremarentur. Idem fertur quoque, de quadam lamia, nomine Lucretia, a proprio dæmone, ob auditum, sub auroram, campanæ cuiusdam sonitum, deserta, ad ripam fluminis, a

Iuvene quodam inuenta, qui, re cognita, & si miseræ silentium pollicitus, Iudici tamen indicium fecit, ex quo & ipsa ad supplicium raptæ est. Præterea, nec deest eius rei exemplum de Reuerendo quodam sacerdote, qui domo exiens, rus, more solito, perrecturus, demone equo post terga ignarus, dicto citius, eò uectus est. Cæterùm, cuncta ea loca, quæ lamia frequentant, (cùm minimè in omnibus ob benigniorem cæli influxum, regionisq. Angeli custodiam, talia mala patrare possint) ut plurimum & ferè semper, aliqui insigni facinore ac piaculo, nobilitata, antea fuere, quibus, quòd Angelorum quodammodo destituantur tutela, magis prævalent gaudentq. horum famosa Nux apud Samniū Beneuentana, collis, in Dania mons, ac Virgo, in Gothia feruntur, quò omnes strigimagas demonū opera, transuehi uulgo credunt. proinde hæc negantes, satis errare, perspicuè patet. nec propterea inficias iuerim, ea in phantasia, (ut ipsi uolunt) contingere non posse, cùm frequentius eo pacto, eueniat. haud enim in potestate horum consistit spirituum, noctu, Solem, supra nostrum retrahere Horizontem, ut dementatæ eiu smodi, sibi somniant mulierculæ, at quod per aera interdum non uebantur, de uno in alterum locum, nil est, quod impediatur. Ex quo consequitur, nonnulla re ipsa fieri, quædam uerò in earū corrupta imaginatione, ac Phantasia tantum per somniū, quasi in mentem uenire, quæ tamen, in rei ueritate, euenisse, sic miseræ delusæ, uel iuramento, affirmare solent. De

his, quæ in medium afferrem, plura mihi non deessent exempla. Verùm pars est de immensa Dei in nos misericordia admodum mirari, quòd uel crucis signo, uel nomine Iesu, etiam a malis prolato, ex tēplo hæc diabolica præstigiatrix Symposia conturbantur, & euanescent, quòd, omnium infelicissimi, has sceleratas consuetudines frequentantes, diaboli impotentiam ac imbecillitatem, uidendo, eò promptius ad Deum cunctipotentem, omnis boni authorem & fontem, conuertantur, inq. eum credant, ac gratiam, qua turpissimè sua sponte, exciderunt, omni studio, recuperent: non enim est Deus perditionis, sed omnis salutis & saluationis, ni ex nobis ipsis proficiscatur perditio. Vnde fit, ut eiusmodi miseris obnoxij, dum diuina celebrantur officia, nihil mali percipiāt, cum alioquin semper varijs, huc atque illuc impellatur imaginationibus, curisq. conficiantur maximis, immò, ad omnia perpetranda nefaria scelera, ab his spiritibus armantur, & in arenā protruduntur, cæteroque, rarò fit, ne hi haud euanescant, spiritus, hanc diuinam virgam, sui exitij signum, olfaciando, quod tantopere metuunt ac reformidant. magnum profectò mysterium antiquis Aegyptijs, non ita incognitum, qui hominum salutem, hac Dei figura, in qua plura continentur, arcana, in eorum hieroglyphicis, notabant, sic ea vsi, postquam, huius characteris nota, cuncti, iussu diuino, ianuarum postibus, sanguine signatis Hebræi, ab Aegyptijs incolumes, illorū primogenitis omnib. angelo interemptis, euaserunt.

Quin

Quin nec Arabibus abstrusam, qui hanc diuinam imaginem, in brachijs, quò à nonnullis calamitatibus tutiores forent, sibi pingi uolebant. quod & Platonem olfecisse, per suam decussem, coniectura cōsequi possumus. Verùm, ut, unde digressus sum, reuertar, non me pigebit, de iisdem Spiritibus, quæ vir quidã, auctoritatis maximis, suis uidit oculis, & expertus est, breuiter annexere. Aberat is peregrè, negociorum quorundam familiarium conficiendorũ causa, unde domum rediens, cinctus & septus est horrenda noctis caligine, quodam in loco, apud vulgus, nece cuiusdam Hebræi, infauſto, ex quo pergens maximo correptus est horrore, ignota tamen ulla, quæ sensibus percipi posset, causa. quod hinc euenisse autumo ob amplam dæmonis, tentando tum se accingentis, potestatem, cum in eiusmodi locis, ut dictum est, plus, quàm alijs, possint, quare & ijs magis gaudent; aut, vt interemptorum violenta morte, animas vel simulent, aut etiam, quo malorum perpetratorum, memoria refricetur, uel, quod eorum naturæ, uoluntati-que perfidæ, multum sint consentanea, ac ab Angelis non adeò prohibentur, ut olim fuere campi Marathonij, Persarum Strage insignes; ubi diu, multumq. hos spiritus oberrasse, accolis insensos, armorum strepitu, ac equorum hinnitu, haud pauci antiquorum testatur, scriptores. sic etiam nunc perhibent, Hæsem, (ita enim, spatiosam quandam Regionem, in Hiberia uocant) perpetua caligine oppressam, hisq. apostatis continuo, uexari, spiritib. ubi & equorum hin-

nitus, gallorum cantus, aliorumq. animalium uoces, audiri, aperte affirmat Aitonius, apud Armenios, historicus haud ignobilis. Sed, ut nunc cæptam historiam pertexam. Vix nempè decem passibus, quò in id uitæ discrimen, inciderat uir ille, digressus aberat, cùm subitaneo hoc percussus terrore, circumspiciens, mulam, insignis magnitudinis, in loco angustiiori, obuiam uenire, uidit, qua conspecta, uehementius perterrefactus, non tamen penitus animũ abijciens, ac desperans, nec ab itinere cæpto desistens; quin potius uires & spiritus resumendo, ter inter pergendum, signo crucis se muniuit, crebrioribus uotis dulcissimum Iesu nomen, implorando. his, ex omnibus quasi, periculis emersus, animo præsentis ac alacri iter prosecutus est, ut opinione sua dicto citius currendo, perrexerit: nec tamen id spectrum prorsus, disparuit, quinimmò, nunc maioris, nũc uerò minoris magnitudinis, uisum est, uariasq. in formas mutari, tandem prægrandis cuiusdam moloysi similitudinem referens, quam ad finem usque retinens, nunquam, modò hac, modò illac, oculis sese obijciendo, molestũ esse destitit, qui propterea strictum enssem, concitato cursu, ei obuertit. plus itaque satis, his furijis exagitatus, tandem ad ingentem rupem peruenit, ubi B. Virginis sacellum, extructum, conspiciebatur, qua & ei per callem prætereundum erat. eo loci, cùm se huic numini ex animo commendasset, confestim id horribile spectrum, tanto cum strepitu & fragore, ut nihil supra, euannit, quib. adeò redditus est attoni-

tus,

tus, terroreque percitus, ut ex eo in febrim, denique in trimeſtrem tertianam, inciderit. Quòd autem eiusmodi ſpectra, enſem, & cætera arma, equum etiam & canem, metuere, dicuntur, non eò fit, quòd iſtib. aliquibus, ut corporea, expoſiti ſint, nec quòd Metallum hoc ſit ſub Martis dominio, quemadmodum non nulli Platonici, ſinxerunt, qui in rebus omnibus, & ſympathiam & antipathiam quandam, eſſe volũt, atque etiam Pſellus, qui ſtrictò gladio, per Anaphalangem, demonem, a quodã obſeſſo, expulſum aſſerit. Spiritus enim ſunt, omnis corporis expertes, nec inde, quòd ijs, quas aſſumpſerunt, imaginib. quodam excellunt dominio, neque etiam ex ſuperioris huius ſpeciei intelligentiæ oppoſita, uirtute, cùm ſi hoc foret, haud plerique eiusmodi omnes occurrentes, ramis euaneſcerent, ſed ij tantũ, (cum diuerſa ſint demonum genera,) qui quodammodo Marti ſubſunt; verũ id accidere, inquam, ob maiorem, quem propterea hæc, qui habent, animi uigorem, unde haudquaquã demones, terrorem incuſſuri duobus apparent comitibus. hoc enim uigore, quod cupiunt efficere, prohibentur, præſertim, cùm non ſemper, quantos quidem optarẽt, nobis terrores incutere, permittantur, diuina pietate, repulſi. Præterea, ij malitioſi ſpiritus, ſæpe operationes ſuas perficiunt, per eos, quos diuexant, energumenos, tum maxime, cùm terrei ſunt, aut ſupplicij afficiendi cauſa ſupernè, miſi, aut Maleficorum opera intruſi, hos ægerrimè deſerunt, ac uix ab eis diſcedunt, uel etiam exorcismiſ.

qui-

quibus Sancta Ecclesia, iam ex Apostolorum tempore usque uti a Salomonis ætate, Hebræorum Synagoga, uti, solita est, neque sanctorum quorundam reliquijs, qui, quod, de ijs triumphum reportarunt, maxime, formidant, adeo, ut has, quasi Dei opera, multis in locis, fugere cogantur, compulsi, sic nec ob Eucharistiæ præsentiam, ubi tamē, non sine maximo cruciatu, persistunt, & si primæ nascentis Ecclesiæ initio, uel a quibuslibet, in nomine Iesu, aut crucis signo, ab obsessis, eijciebantur. quod non sine causa factum est: quo enim gentes idolatræ ac incredulæ, eo facilius, ad fidem Christianam adducerentur, miraculis crebriorib. opus tum erat: cùm hoc non pertentandi causa, curiositate uel quadam impulsu facerent, ut nuper perhibent Neapoli factum quadam in domo his uexata spiritibus nonnullis, in quos matulam ac scaphium proprios ob oculos insperferunt, ac effuderunt, atq. olim Sceuæ filijs, circa quendam demoniacum, qui nudi ac uulnerati, non sine summa turpitudine ac dedecore, uel proprijs domib. exire, coacti sunt, metu trepidantes: sed ut, quod Sancta Ecclesia Catholica ageret, potius animi pietate, quàm curiositate aliqua, imitarentur. Nostra uero ætate, ex quo, iam tot tantisq. miraculis Ecclesia floruit, ac cōfirmata est, non mirum cuiquàm uideri debet, si non ita crebrò, ut olim, demones eijciuntur; præsertim, cùm nunc, sæpius ut pios in fide exerceant, pœnisq. castigant propter admissa delicta, quodammodo relinquuntur. Hi, præterea, spiritus, sæpenumero homi-

mi-

minum delinquentium, exorcizando interuentu, sic vires acquirunt, ut energumenos deserere, minimè uelint; proinde exorcistis summopere cauendum, ne exorcizantibus, temerè quilibet adsint, qui etià, pro ea, qua pleni sunt, calliditate, frequenter, & sanctæ Ecclesiæ exorcismis aggressi, adeò reluctantur, quò, exorcistas, tædio affectos, deterreant; cùm tamè, magico ritu, quibusdam scilicet superstitionibus, figuris ac characteribus, atque (proh nefas) nimia pastorum negligentia, a nonnullis, Græcis præsertim, quos nostris in regionibus ac Hydrunti, Caloieros, vocant, impetiti, quandoque parumper, ac nonnunquam multum repugnare uideantur, non sine maxima fraude, quo, nempe pacto, paulatim, fidem è mundo auferre, moliuntur: alioqui, dæmonem, ubi maius malum non subest, ab alio dæmone, quantumuis superiori, ac interdum dispari, expelli, non contingit: hoc enim modo, quo Græcis exploduntur, a corporibus tantùm, maximis interea animabus tenebris immersis, excedunt, cum id, quod forsàn antea pænæ tantummodo erat, proculdubio, a sentientibus, in culpã cedit: qua de re, nec iure aliquo cogi hoc pacto, quin grande eo committatur peccatum energumenos, ut relinquunt, possunt, hocq. magis, quòd nobis omni commercio, omniq. familiaritati dæmonum, seuerè interdictum sit, nec eorũ ministerio, ob quod nos polluimur, peccatum, uti fas est; licet id sanctis ac iustis quandoque concessum fuisse, legitur, uti Diuo Iacobo, qui ut Hermogenem, ei afferrent, ijs iniunxit,

ac Simoni Iudæ, qui ut dæmones, proprias statuas suas destruerent, confringerentque, eis præcepit. Sanctis etenim, utpote membris Deo ipsi insertis, obediunt, velint, nolint, propter eorum merita, & si eis, natura superiores sint; nihilominus tamen, diuino arbitrio & uoluntate, iustis causis & rationibus hoc exigentibus, sæpe, à pugna, victores recessere. idcirco diuersis angelis etiam, ne amplius, vel per tempora, de eo tamen, quo têtando, vitio, superati fuerunt, per tentatum uempiam accedant, vinciri feruntur. Nec dum corpora occupant, eo ipso tentare, dicuntur, cum in hunc modum obsessi, ratione impediatur, vnde, nec in merendi, neque in peccandi statu, esse possunt, tum præsertim, cum imaginandi potestatem conturbant: non enim hanc continenter vexant; sed interdum tres quatuorue dies, & amplius ab eorū desistunt uexatione: interdum sic animæ concentrant potentias, ut vel proprium motum impedire uideantur, uti satis ritè perspexit Ioannes Baptista Attendolus, vir, pius in linguarū cognitione versatissimus, omni scientiarū genere peritissimus, Dux Capuæ cū quendam exorcizaret enargumentum. præterea non omnes dæmones, ex æquo sic possessos, deserere, coguntur, cum ob varia occupatorum crimina, tum etiam, non minus diuersa, spirituum occupantium genera: adde, quod exorcizantiū omnium non sit par virtus & valor, perinde, ut cum circumstantium non sunt tantæ virtutes, quæ è diametro quasi penitusque, dæmonum uicij opponi possint: ex quo cōsequitur, (ut & dictum antehac)

antehac) quod non tantopere exorcizantium præsen-
 tiam, vim, & authoritatem, reformident; immò,
 quod inter exorcizandum, alij eis, quasi auxilio ve-
 niunt, ac occurrunt Spiritus; quorum aduentu, maio-
 res vires recipiunt, horum uerò spirituum, omnium
 pestilentissimi sunt, muti, qui exorcizando, haud exi-
 re adiguntur vnquam, nisi, vt eo, quo cæteri, loquan-
 tur, modo, nisiq. loco moueantur. qui quidem Spiri-
 tus, & si varia ac diuersa morborum genera, nostris
 corporibus, infligant, animabusque, miras imagina-
 tiones, excitent, quibus sic noster afficitur intellectus
 vt oculus, non clausus, rerum symulachris; in rectam
 tamen volūtatē, non est his vllum imperium; cū
 hoc Dei, tantummodo sit: ea itaque sola in homine,
 verè immunis ac libera remansit, non tamen a mise-
 ria, postquam Adam præuaricando, Mundo tantum
 attraxit malum, nec à peccato, nisi per filij gratiam,
 sed a necessitate, a qua & ante, & post, hæc animæ
 facultas, semper fuit libera. Nec tamen propterea,
 demones, quòd nequeunt peccandi, sic etiam non pos-
 sint, peccati necessitatem, afferre, cū in Phreneti-
 cis, imaginatricem virtutem impedire, ac in lethar-
 gicis, memoriam conturbare, sæpe cernere liceat. ad-
 hæc, hi rebelles ac tenebrarum Spiritus, haud sem-
 per tantas nobis tenebras offundunt, quàmuis ipsi-
 met, nil nisi tenebræ sint, nec tanta nos caligine inuol-
 uunt, vt omnem lucis conspectum, è medio tollant,
 cū multa, quæ hominis commodum, nō tamen æter-
 num, spectant, propitium dæmonem, Socrati reuelas-
 se,

se, compertum sit; neque hoc mirum, cum & hæc, & alia præterea, quæ æternam concernunt salutem & ueritatem, eaque quæ tacere, quam propalare malent, qua laborant insigni perfidia, manifestare tamen, compelluntur. sic & cum deceptum veniunt, quo optatis, facilius potiantur, res eiusmodi, quas tetras sepultasq. uellent potius, ostendunt: alioquin intellectum illuminarent, quod tamè minimè, cum omnino charitate uacent, efficere queunt; non enim, quod natura postèrius, nisi quod prius est, obtineant, possidere, ualent. quocirca, omnia, quæ, secundum quietem, in somnijs, infidelibus præsertim, & alijs peccato pollutis, obuersantur, & monstrantur, publica, si excipias; ad quæ mittantur ipsi Angeli, ut cernere est apud Pharaonem, nunquam non, per hos manifestantur Spiritus, ut etiam Socrati factum legimus, cum, quod de cygno somniarat, eius in somno quoque accepit interpretationem; ac etiam Galeno, qui, ut infirmo cuidam uenam secaret, dormiendo, edoctus est. quod etiam uidere licet, ex Aesculapij templo, apud Pergamum, ac Polidarij æde, qua, utrobique, dormientibus ægris, morborum remedia ostensa sunt. Sic & ex columnis Herculis, ad quas, quacumque antiqui scire desiderabant, reuelabantur. ita etiam ex Amphierai fano Serapidis, ad Canopum, delubro, Heliopoli, Solis templo, ubi sacerdotes, literarum ob signatarum sensum, uel ad unguem, Adriano Imperatori, retulerunt. atque Pasiphes Ardaliq. ara, apud Hircanos, & Isidis quoque Bumaste; quibus
(inquam)

(inquam) interdum, cum crebro & ab Angelis, at-
 tum altius ea nuntiantur, quæ vulgo fortunæ mune-
 ra, appellant, ostendi contingit, quibusdam præsertim
 insipientibus, ceruicosis, ac prauis, quibus fortuna,
 Philosophorum more, amica esse solet, quo, his acqui-
 sitis, amplius, & alia ex dæmonum voto, peruersè
 agere, pergant. quod tamen non sic accipiendū, qua-
 si hi Spiritus, diuitijs aliquem, pro arbitrio, cumula-
 re, & spoliare, queant, & si interdum nonnihil ali-
 quid pecuniarum, adiecisse, reperti sunt; sed quod ijs,
 quo homines fallant ac tentent, oppugnatum veniāt,
 cum ijs affluentes, facili momento, libidinis ac super-
 bia, vitijs, sese dedant. hinc non absque causa, Salua-
 tor noster, toties in diuites inuebitur: his, enim, nil
 est, quod nos segniores ad amplectendum veritatis
 ac iustitiæ, via, (quibus ingressi, dæmonum laqueos
 euitabimus) reddere queat. Inde etiam earum co-
 piam, nonnulli Theologi, spernere, consulūt, vti salu-
 tis animæ maximè noxiam, ac pestiferam luem, cum
 non infrequenter, vbi thesaurus, ibi & cor hominis,
 esse soleat. vel ipsa teste veritate, attestante. Ab
 his porro spiritibus admonitum & Alexandrum, vt
 suis a serpentibus morsis militibus hiperbaton ede-
 retur, ac Lysandrum quoque fuisse, narrāt, vt Aphu-
 tim urbem, obsidione, qua eam cingebat, solueret, li-
 cet & a bonis Angelis, quoniam reges id proficisci,
 potuit. Nec tamen dæmones unquàm aliquos in bo-
 num finem, siue bona naturalia, siue moralia spe-
 ctes, peregre, quantumuis sæpenumero, pluuias, im-
 bresque,

bresque, terræ siccitate maxime id exposulante, si-
 cut & ventos nonnullos secūdos, concitasse, visi sunt,
 atque etiam assidue, contemptores religionum, incre-
 pauerint, obiurgarint, castigauerintque, vti Diony-
 sium Syracusanum, Phlegiam totq. alios, quanquam
 præterea, haud pauca, quæ bona viderentur, in som-
 nijs, prædixerint, vti & per statuas, contra aliquos,
 quos tandem pœnis multarunt, locuti sint, quarum
 rerum exempla, gentilium suppeditant historiæ quæ
 omnia, & singula, non quod hominibus, benè cupere,
 vel etiam facere velint, voluntate eorum huic maxi-
 mè repugnāte: sed quòd superstitionibus suis illusio-
 nibusq. maiorem fidem & auctoritatem ijs conci-
 lient. hinc & propria eorum templa, ob neglectam,
 vel parum cultam religionis superstitionem, ijs ipsis
 auctoribus, igne perire, vti Apollinis templū Del-
 phicum, ter, Dianæ, Ephesi, bis, Cereris quoque Mile-
 ti, Argis, Iunonis, & Romæ, Apollinis, vti nimirum
 his rebus suam potentiam uindictamque, ostenta-
 rent, suosq. cultores magis allicerent. Tota etiam
 Potitiorum familia, spretis Herculis sacrificijs, vel
 vnius mensis spatio, extincta est. Adhæc non cun-
 cti, equaliter, quibusuis malis infligendis gaudent:
 certis enim classibus quasi distincti, his, in quibus
 prævalent, vitijs, homines oppugnant, mira astutia,
 acie hac instructa, de quibus ducem suum, Luciferū,
 certiore faciant, varijs nēpe hominibus, quos hinc
 inde, per orbem, tentationibus aggressi sunt, hoc &
 frequenter, corporis adscita similitudine fecisse, visi
 sunt.

sunt. Horum, quilibet, ea, quæ inhabitat elementa, concutere, vel cõturbare, magis potest, alio. vnde fit, vt æthera incolentes, quos Siliurion, nuncupant, & si, reliquis minus noxiij, varia emicantia signa prodant, hilares semper, mortalium damnis, gaudentes, ruinis calamitatibusq. omnis generis, præ lætitia, exultantes quasi, veluti qui aerem inhabitant, quos, nonnulli, falso tamen errorum, vti nos, pœnitere, imaginantur, cùm ex quo semel se a Deo auerterunt, nunc minimè in viam redire, nec velint, nec possint, hos heroas, dixit antiquitas. atque ex eo, quod quibusdam incantationibus, aerem, in nubem ac pluuiam cogere, Neophidectas, Græci, vocauerunt, hos, nimbos, ventos, grandines, ac fulmina iaculari, ac etiam, lana, cera, argilla, lapidibus, ferroq. pluisse, ferunt. Verùm, ex his, qui in aquis degunt, marinos fluctus, nauigantibus submergendis, intenti, concitant, qui olim, quoties res, ex sententia in perendis hominibus, minimè successerat, quasi tempestates compescendi gratia adessent, nautis sese ostendere, vti Nymphæ ac Tritones, & si frequentius, sub quadam luce, Castorem ac Pollucem, antiqui dixerunt. hanc & angelorum ministerio, conspici, non negauerim, præsertim nauigantibus bonis ac fidelibus. qua quidem in re, Philosophos, huius lucis causam a natura aut casu, petentes, errare, alibi diximus. Terrestres uerò qui sunt, solùm, varijs malis, terram diuexant, horrendis terræmotibus sæpè imminentium malorum signis adeo conquassantes, vt & flu-

mina, relictis alueis, cursum aliò, dirigere, visa sunt,
 montes quoque non minus concussi apparere. Ex
 his, nonnulli, cæteris, nocentiores, subterranei sunt, in
 specubus latitantes, vti olim in antro Trophonio re-
 spõsa dabant, ac in puteis abscoñsi, lucifugum genus,
 assiduè ad tartara tendentes, vnde Stygiam aquam
 haustam, ad nos perferunt, qua vsque adeo elementa
 ipsa, inficere ac corrumpere solent, vt quasi ex Baby-
 lonica arca horrendam hanc nostri temporis luem
 excitent, sua virulentia ac contagio, longè lateq. om-
 nia vastatam, ignotã Græcis, Latinis, ac Arabibus,
 quos nequam ac diros, feralesq. Spiritus, Alastores,
 ac Palameos antiqui dixerunt, hosq. duntaxat, aquam
 & aerem corrumpendo, corporibus, vt dictum est, fri-
 gidis passionibus officere, ac incommodare, sicut cæ-
 teros, animis, insidias parare, plerique ex Platoni-
 cis, asserunt, horum quendam sub vetula forma ostē-
 dit Ephesi Apollonius Thyaneus, in quem grandi la-
 pidum acervo immisso, cessauit epidemia omnis ho-
 rum spirituum, in nos potestas, a nostris commissis de-
 lictis, profecta, iusto Dei iudicio. nec gentes aliquam
 ignorantia causam allegare possunt, lumine illo æ-
 terno cœlitus demisso, in ipso medio orbis terræ, sa-
 tis diu iam fulgente. hos tenebrarum Spiritus, si vo-
 luissent, nullo negotio, cognouissent; vel ex hac re so-
 la, quod, & si horum plerique sese cœlestes esse, mirum
 in modum, iactitarint; numquam tamen aliquid si-
 gni in cœlo, producere, aut ostendere, potuerunt, sicut a-
 pud Hebræos Iosuah, veri Dei cultor, cuius iussu Sol
 ipse,

ipse immobilis constitit, & Ezechias, in cuius gratiam, contra naturæ cursum, aliquot gradibus retrocessit, id quod & Iudæi, dum signa, ueritatem eminus, subolfaciendo, à Iesu, Salvatore nostro, quæsiuerunt: quod tamen, ne hac etiam in parte, eis deesse uideretur, sed potius ad se conuerteret, in ipsa cruce pendens, in mortis articulo ostendit, quo horum scribæ. hoc miraculo admoniti, certum, de eo, ut ab increata ueritate, factum, arrhabonem nossent, haberentq. Solis scilicet uniuersali Eclipsi, per totum mūdum, in ipso tamen plenilunio, tam admiranda, ac præter omnem naturæ ordinem, ut, uel ex hac ipsa, uerum Deum, de Deo uero, deq. lumine lumen, modo ipsi tenebras non plus amassent, satis perspicuè, oculis cernere potuissent. cùm Dionysius Areopagita, summus Philosophus uel Heliopoli, id conspiciatus, dixisset feratur: aut Deus naturæ patitur, aut tota mundi machina dissoluetur. Porrò, quantumuis dæmonum potestas sit satis ampla, non tamen omnia, quæ eueniunt mala, ipsis authoribus, referenda sunt. Nam, cùm quatuor sint pœnarum genera, quibus cuncti, ob peccatum, obnoxij sumus; naturæ, nempe, ministerij, noxæ, ac maleficij; ex natura, tum mala prouenire, dicimus; cū hæc à motu cæli, certoq. syderum influxu, promanant. à ministerio, quoties Deus per Angelos, iustitiam suam exequitur, sicut angelus pertransiens, Aegyptiorum primogenita, peremit; atque etiam cū ex Senacharibi, Assyriorū regis exercitu, centum & quinquaginta hominum millia, trus-

cidauit, ac Balthesarem, Babilonis regem, domi, vasis abutentem, occidit: noxa vero, tunc, cum, Deus pœnas exigens, aliquam plectendi tamen, ipsis nequam Spiritibus, facit potestatem: qua nullo nimirum modo nisi diuino iussu, vti possunt, nihilominus, cum noxa adscribuntur, non tam Dei mandatum, exequuntur, quàm suum explent desiderium, sponte sua malitia, adducti. quapropter, haud vquam ab his aliquid effectum, siue sub boni, siue mali pretextu, vel, quod naturæ referat, aut accidentis tantum redoleat formam, quod tandem, malis, cedendo in pœnã, bonis verò, æternum cedat in bonum, eis malo non adscribatur. Hinc, tot, tantaq. portenta, prodigia. ac mira, cuncta noxæ effectus, his olim fieri gentibus; vt & in presentiarum cunctis infidelibus, quibus magis eorum stabilirentur superstitiones, diuinæ iustitiæ nutu, permessa sunt. quo factum, demonibus procurantibus, vt Anthei cineres eruti, imbres cicerent, ac Mineruæ penes ædes, sacra non putrescerent, & Pethiliæ in Philoctetis sepulchro, cinis, vehementibus ventis expositus, non dissiparetur, atque Paphi a Veneris templo, cum vbique circumcirca plueret, pluuia tamen arceretur, ac ut apud Peneleos idolum uisum, cunctis terrorem incuteret; qua etiam de causa, & Troiæ, quondam Palladium, vt nunc aurea poma Mauritaniæ fatalia extitere, & quo protinus die, Miagro, apud Eleos, litaretur, muscæ omnes interirent, atque ut apud Aegyptios, Ibes confestim serpentes uoraturæ, uocatæ, aduolarent, ac

navim filo tantum uestales ab undis educerent. In qua, porro, pœna infligenda interdum maiora, quam pro eorum natura, par erat, quod solūmodo Dei ministri essent, miro, diuinæ iustitiæ ordine, his committi consuevit, spiritib. uti apertè manifestatur, Augustini auctoritate ex Lothi uxore, in salis statuam, per eos, transformata, ac ex temporaria, animas puniendi, potestate, utrumque enim eis, ut a propria ipsorum natura fieri, haud est integrum: verumtamen, tum nuncupari a maleficio, effectus contingunt, cum a maleficis, omnium hominum profligatissimis, patratur, quod ut succedat, varijs efficiunt potionib. herbis, lapillis, animalium sanguine, mortuorum ossibus, serpentu exuvijs, humanis unguibus suspensoru linguis, oculis eorum funibus, ac capillis, quibusdā uerbis sacris, quæ tamen singula, in extremum Dei contemptum, ut sacrificia, uel ipsorum nutu, ne dicā uerbo, eis in omnium hominumq. summam perniciem, inuenta, offeruntur. quos quidem effectus, cum frequentius quibusdam fiant imaginib. quo ueritas & de his, patefiat, pertractandum est. Sunt itaq. omnes hæc imagines, quib. hoc superstitiosum genus hominum, utitur, duplicis differentiæ, repertæ. quæ enim ex astrorum conficiuntur aspectu, astrologicæ appellantur; at quæ sine syderum aliqua obseruatione, necromanticæ; illas a cælo pendere, nec ad rē aliquid conferre; nisi sculpantur in materia pretiosa, ut auro, argento, ac gemmis, atque etiam alijs congruētib. metallis, corporiq. diu adhæreant, cōper-

tum est; has verò, neglecta stellarum obseruatione, cudi, haud quicquàm interesse, aiunt, in nobiliori vel viliori subiecto incidantur, atque etiam sine corporeo contactu, effectum consequi. Vtrasque dæmonum fraude, & confici, & gestari, constat, diuerso tamè pacto, illas tacito, has verò aperto, harum rerum peritioribus, veritati innixis, validis respondendo argumentis nonnullis, horum opinionibus repugnantibus, id asserentibus, neutrum etiam, & qui eas conficit, iisque confectis vititur, crimine carere, dicunt. quandoquidem, de Astrologicis nunc loquendo, in quibus aliqua videtur difficultas, ceteræ, vel ipso, nomine exosæ sunt, eum, inquam, vel ad Solem Meridianum, cecutire, necesse est, qui his nil uirtutis cum nec a se, ceu, nec, quibus nos signamus numeris, nec a cælo, cum figuræ cælestis influxus, sint incapaces, quò inter primas qualitates, nequaquam numerentur, esse aperte non videt; alioquin, secus si foret, ensis, qui ex se hominem perfoderet, syderum aspectu, cudi posset, & sic, quas narrant pueris, fabulæ, essent historia, nec Græcia, ullius mendacij, author fuisset. Vnde nam ergo hæc virtus, si his accidentibus hic non conuenit effectus, nec a se, ut dictum est, nec a cælo? restat igitur, ut horum nequam Spirituum, technis, istæ imagines, characteresq. repertæ sint. hominibus persuadendo, vim ac uirtutem aliquam, a cælestibus in has defluxam ac deriuatam, imaginibus, quas dum interdum Indos, ex altissimis montibus, in nono cælo, conspexisse, nonnulli fabulantes, fingunt, grauiter

errant, ac delinquunt. Nec his obstat, quod de Moyse, in medium afferūt, qui, quòd artis Aegyptiorum esset peritissimus, duobus ex auro sculptis annulis, recordationis scilicet, & obliuionis, hanc suæ coniugi uirtutem tradidit, ut cum eum, absentem, uel memoriæ tenere, uel etiam obliuioni dare uellet, alterū gerendo, efficeret: sic nec, quod Iosephus refert, de Eleazari annulo, quo quondam demoniacum curauit: nullæ enim, ueteri, in testamento, his, animalium prohibitorum, quib. diabolus tunc subesset, imagines, in usu erant, nec etiam refert, quod Antiochus, sub quadam imagine, sibi ostensa, de hostibus, uictoria potitus est: non enim, ob eam, quam ex se, (ut gentes credebant,) uirtutem continebat; at, ut altioris erat erga se, quia Regem, uirtutis indicium, nec etiā, quod cum multis figuris, a cælo, astriq. rectore, ortos, secretiores ferunt sapientes, eorum, quæ postea operarentur, uti iam haud multis ex hinc annis, uidere licuit, quodam in lapide, serpentem, affabre, cæli motu sculptum, apud Germanos, in Sueuia, magna anguiū inuolutum multitudine, ac Salomonis quoq. in Saxo excisum sigillum, in agro Veronensi, quo forsitan, euenit modo, cuidam, quem nos, homini probo, & in magna constituto dignitate, qui natus, cum angue in numero, omnes a serpentibus demorsos, uel salua tantum, sanitati restituit. Quandoquidem pleriq. omnes, quotquot earum sunt, eiusmodi imagines, ut figuræ, nil uirtutis, (ut paulo ante etiam dictum est) habere queunt, uel sint a cælo effictæ, uel
fur-

furtim dæmonum fraude impressæ, vt dicitur, de Se-
 leuci anchora, quam eius mater, cubans cum Apolli-
 ne, accepisse, in annulo, gentilium ferūt historia, vel
 etiam sub cælesti sint influxu, ab Astrologis, confla-
 ta, vt quæ narrantur de nouem Musis, in quibusdam
 lapillis, quibus gestandis, Pyrrhum, admirabilē me-
 moriam nactum aiunt, ac, quæ sub septem Planeta-
 rum sculptæ annulis, Apollonio Thyaneo, ab Hyar-
 chia, Brachmanum Principe, exhibitæ, quibus singu-
 lis, pro dierum numero, gerendis, tamdiu totum ter-
 rarum orbem peragrando, vt iuuenis aliquis, semper
 fortis ac robustus vixit, ac quæ inuenta est, in Nilo,
 Thaulomane, apud Maumethas, Pontifice, qua Cro-
 codili, cicures redditi, morsu non nocebant, ac quib.
 serpentes fugati Byzantio legūtur: quibus etiā ima-
 ginibus olim Aegyptus, cui Græci cunctas sciētias
 acceptas referunt, eius vteretur, in necessitatibus,
 non quòd Aegyptiij, cum multò tamen peritiores es-
 sent, has vsurparent figuras, quòd ab his vllam uir-
 tutem, sibi acquirere, crederent: uerum, ut harum a-
 spectu, quid earum materia, cui maior a cælo, pro-
 pter frequentiore[m] eius, sub propria stella, infusionē
 imprimitur, quam herbis ac lapillis, contineret, re-
 cordarenter, his, quæ gestarent, animo magis excita-
 ti, facilius cælestes influxus, quasi somniū, dormita-
 turi, ob iacētis, viridi in ripa, imaginē susciperēt: cæ-
 tera omnia dæmonum fraudes, doliq. sunt, quibus,
 præter hæc aliqua affingendo, aut credendo, ingens
 committitur crimen. horribilius in moribus porten-
 tum,

tū, quàm in natura monstrum. Qua de re, & Theologi has, utpote occultas demonum fraudes, detestantur maximopere, ac execrantur, nec profectò, temere, cum, si uirtutis aliquid, his imaginibus a celo influeret, non temporū longitudine, harum uirtutem, cum ipse remaneant, nec uiuunt, ut nonnulli imaginantur, certo aliquo tantum tempore, exolescere, experti forent, neque multa, naturam rerum excedentia, facta fuissent, sicut patet, de Gygis, ac Paracelsi, annulis, quibus alter, inuisibilis pro arbitrio, reddebatur, alter uerò, anulum digitis gestans, hostibus, magno terrori ac formidini, fiebat, atque etiam de Theraphim, quibus inspiciendis, Laban, multa colligebat futura, nemoq. eius potestatem, (ut Hebræi aiunt) euadere potuit. ac quibus Michas, idolorum sacerdos, utebatur, quibusq. Hebræos, crebrius in idolatriam cecidisse, eorū affirmant Rabini, cū multa ex his, eorum auerent diuitias. Ceterum, eas, quibus sydus non inspicitur, industria ac arte quadam, quo, malefici, male agendo strenuè pergant, à diabolo introductæ sunt, (ui meminimus) nullis nō execrandæ, eo, quòd suis quibuslibet demonib. sua etiam signa, instrumenta, characteresque adscripti sunt, quos sibi magnorum principum instar, de industria, uendicauere, grauiorum longè malorū causa sunt, cum aperta, quasi horum pignora sint, crebrius à maleficis, uel proprio sanguine exarati: aliæ ad lasciuiam, discordiam, timorem, ac dementationē, aliæ ad ægrotudines, occultaq. homicidia fiunt. Rursus

ali-

aliqua, contra uenena, morbos, fulgura, procellas, la-
 trones, hostes, feras, odia, serpentumq. morsus, usur-
 patæ. ijs itaq. uaria morborum inferunt genera, er-
 gastula frangūt, elementa ligant, & nulla, non ma-
 la, perpetrant, ut ex parte uidere licet, uel ex Necte-
 nabi quibusdam simulachris, ex quibus, quot cereæ
 imagunculae, aqua, proprijs manibus, submergeban-
 tur; tot hostium nauigia, in mare perirent, deq. Ba-
 thi, Tartarorum Principis uexillo, cui character X,
 Græcorum literæ, haud absimile, pictus erat, terra
 percussa, ex templo, tali, tantaq. caligine, Polonoriū
 acies, quæ penè Tartaros profligarat, obducta est,
 ut eius causa uicti & in fuga uersi sint. Atque de
 Duffi, Scotorum regis, ægritudine, qui, dum eius ima-
 go, a malefico, igni admoueretur, in sudorem solueba-
 tur, carminibusq. quibusdam mussitatis, perpetua de-
 tinebatur uigilia, sicut etiam, cera liquecente,
 ad extremam reducebatur maciem. Quibus etiam
 horribilibus ac nefandis imaginibus, ac characteri-
 bus, sæpenumero adiungunt hi sceleratissimi homi-
 nes, ut maiorem Dei contemptum, dæmonum instin-
 ctu, uel Chrismatis oleum, & alia id genus, plera-
 que Sacramenta, interq. has tetras diaboli imagi-
 nes, ac diras laruas, sanctissimam Crucem, antea ta-
 men suo ore abnegatam, ac ter, quaterq. (horresco di-
 cens) pedibus conculcatam, interponunt, cum qui-
 busdam granis ligulis, uestiumq. lacinijs, at eorum,
 in quos ueneficia eiusmodi struūt; quibus dæmones,
 quicquid ex eis remansit, sic operantur, ut uirtutis

contactu, multa, pro eorum, qui hæc parant, desiderio, efficiant. Præterea, occultis cum dæmonum nominibus, mortuorum ungues, capillos, ac ossa, addunt, præsertim eorum, qui, ut dæmonum propria mancipia, desperatione quadam, laqueo, sibi mortem conscivere, quibus diabolus, non ob materiam tantopere delectatur, sed, quod quæ Deus ei pœna adscripsit, sibi honoris ergò, ab homine exhiberi, videt. quamobrem & serpentum exuvias addi vult, quæ tandem omnia, membranæ inuoluta, in triuijs sepeliunt, & abscondunt; aut, quod frequenter ibi, diuersi dæmones, ex diuersis sibi obuiam fiunt locis, vbi & Satanas olim Mercurij nomine colebatur, aut furtim sub ianuarum liminibus, occulunt, eorum scilicet, quibus hæc venena præparant; tum quòd facilius, quos uolunt, transeuntes, inficiant; cum, quod limina quondam sacra, veteribus, habebantur, propterea, quòd in ijs, Dagon, Syrorum Idolū, ob Domini arcam, cecidit. Mira profecto res, dæmonem clam, eo loci, diuinos honores, sibi vendicare, vbi olim aut palam colebatur, aut certè ignominia aliqua affectus fuerat. Quibus diris, supra dictis, & interdū in ollam iniectis, nefanda mala, ijs, perpetrasse, reperti sunt, ut & oppida, sicut paucis ab hinc annis Schilstadiū apud Germanos, combusserint, nōnulla autem ex his mala, propria pharmacorum uirtute, fiunt, quædam uerò eis addunt, non quòd sine his, maleficorum uota, non sortiantur effectum, cum hoc ipsi dæmones præstare possint; vel scilicet particularem impediendo
infl-

influxum. Verùm id agunt, vt malefici, vel suis manibus hæc conficiendo, criminis socij magis fiant, Deumq. contumelia simul cum ipsis, afficiant atrociori, quo dehinc pœnas quoque grauiores sibi attrahant accelerentque. Eius itaque generis, malorum, longè maximorum, ut diluuiorum, incendiorum, aucthores sunt dæmones, per maleficos, sua instrumenta operantes, sic ex aqua interdum, ingentem excitant imbrem; at non à contrarijs, ut ab Helia factum legimus, qui & aqua ipsa, ignem suscitauit maximū: neque id mirum, cum dæmoni necesse sit prius, naturam, dies ac tempora obseruare, uti nuper a quodam mago, animaduersum est, qui sub Martis horā, scheda, vanæ cuiusdam ori indita, ac in lacum, unde erepta fuerat, immissa, horrenda procurauit tonitrua, atque eiusmodi interdum mala hisce, damnatorum figuris, uel etiam absque ullo contactu corporeo, operari, ut dictū est, in quos structa sunt: cum tamē per Astrologicas id nequaquam efficiant, nec sine fraude solita, ne scilicet, detecta fraude, Astrologi in posterum astra colere, desisterent; quod & forsā magis, in causa est, ut dæmon, in leonis forma apparendo, corā gallo, euanescat, quā quod sit, (ut Platonici uolunt) plus solaris. cū propterea, & astris, numen quoddam adscribant, & his necessitatem addant; quibus omnibus, hæc scelera committentibus, crebrò dæmon multa, quæ in hoc uitæ curriculo, pollicetur, præstare posse, nihil obsistit, nulla, in altera, potestate, ei relicta. quandoquidem, his cunctis,

quas

quas ÿ promittunt, rebus, abuti possumus, ipsis nobis persuadere hoc satagentibus: hinc quod ob crimina damnamur, nostra voluntate, accidit, diabolo non nulla potestate, iure diuino in nos facta, quo nos exerceat, uti milites Christianos, ne ignauia quadã, salutis æternæ iacturam faciamus. Inde, huius vniuersitatis auctor & dominus, auro & argento, Mammona præesse, innuit, cuius, vsum, verum, amplectentes, honore & præmio, abusum verò, sectantes, pœna & ignominia, perpetuum, afficiendi sunt, ut qui summo & æterno bono, hæc creata, & caduca, prætulere, neque id iniuria, cum, si æternum viuerent hic, utique a peccando, & abusu rerum creatarum, haud desisterent. Neque cuiquam mirum videri debet, quòd malefici, tot tantaque mala, etiam, quæ demones per se, nequeunt, procurant, hominibusq. accersant, cum, qui in via reperiuntur, (ut Theologi dicunt) amplius, quàm, qui in termino existunt, delinquere, ne arbitrij libertate priuentur, optimo iure, permittantur. Præterea, quòd demones, & malos, pœna multarint, ut, Mariam, sororem Moysis, aduersus eum susurrantem, & bonos, multis supplicijs, ut Iob & Tobiam, afflixerint, haud alienum, censendum; cum interdum & in sanctis, propter originis peccatum, quo ad pœnas has corporeas, plectendis, iustitiam suam immutabilem ostendere, consuevit, utendo, horum spirituum in ijs, opera: quam prouinciam ideo eis demandat, ut bonis futuro bono ac præmio ampliori, ipsis uerò diris ministris,

stris, acerbiori malo, ac cruciatui, cedat. quod dæmones etiam, subolfaciendo, non ita frequenter, tantaque furiarum ardoris impetu, ipsos Sanctos, ac prauos, aggrediuntur, quos tædio, ut vincant, crebro pertentant. mirum enim in modum, & supra quam credi potest, beatorum merita, timent, hæcque tantopere exhorrescunt, ut maxima afficiantur tristitia, cum eorum nonnulla, Ecclesie thesauris, recondi, non ignorent. Nec tamen quaslibet corporeas pœnas, sanctis, prohibisque hominibus, ita ut prauis ac malis, inferre, in eorum est arbitrio; quando quibus, ab horum potestate, eos, eripi, aiunt, ne sibi præstringi sensus, nec exterius, nec interius, aliquo, queant, pacto: quod ideo fit, ne eis, ob hæc illusiones, merendi via, intercludatur; eoque magis, quod maiora, hæc in alijs, quam in seipsis, pro Christi amore, ferendo, præmia merent, uti per Diuum patuit Macharium, verissimè, cui, quædam oblata puella, quam in mulam, vulgus, conuersam esse, existimabat, haud alia ac mutata, quam re ipsa erat, effigie, apparuit. Verum, ut, quid intersit, inter hunc uel illum morbum, qui ex alicuius, vel excessu, vel defectu, humoris peccantis, qualitate, proueniunt, ac quando à Dæmonibus proficiscuntur, clarius innotescat, quod & doctorum plerique animaduertere potuerunt, hoc est, quod qui a natura, vel potius præter naturam dispositionem, ob humorum intemperiem, vel continui solutionem, in hoc naturæ imperfectionis statu, oriuntur, non sensim vires acquirunt, donec ad statum perueniant, adeò ut incipientes,

piētes, uix sensu percipiatur dolor aliquis: huius tamen contrarium, a demonibus accersitis, morbis, usuuenit, ubi uel statim initio, nullis peccantibus humoribus in causa existētibus, eiusmodi morbi, grauissimis symptomatibus ac doloribus, sese produnt, omnia, remediorum genera respuentes, ex quibus uix unquam aliquis, restituitur medicorum opera, confusus, uti nec *Asa Rex*, quantumuis eis fidem haberet, è pedum dolore, conualuit, nec *Cuthei*, peste afflicti, ob alieno Deo, à proprij loci consuetudine, cultum exhibitum, liberari potuerunt, quod tum uel maxime fit, cum dæmonū nocendi potestas, ab angelis non imminuitur, peccatis nostris, pœnas, diuturniores, commerentibus, ubi mala, cunctas remediorum uires, exuperantia, morbosq. infligunt immedicabiles. Et hoc quidem, uel interioribus nostris humoribus corrumpendo, uel exterius, occulto tamen, & qui sensus effugiat, modo, pharmaca adhibendo, quorum uires uel singulorum, singulas & minimas, applicandiq. modum ac tempus, ad unguem callent, ac perspicacissimas habent, longè in his naturalibus cognoscendis, omnem humanum captum & intellectum, excedentes, nec in ijs etiam conquirendis, & singulis ex suis locis petendis, aliquo longo, ut nos, indigent tempore, cum uel in momento, ad manum sint omnia, non tamē hoc ita accipiendum, quasi per instans, quod Dei solius est, operari possint, mira tamen celeritate, cuncta eiusmodi conficiunt, operanturq. tempore solummodo continuo, a discreto, qua

eorum mensuratur, vti angelorum natura, internæque actiones, oppido, quàm diuerso. Neque & hæc res, tanta admiratione digna est, quòd dæmones, cū sint incorporei, loco persistent, vbi non mole, ac virtutis quantitate, obuersantur, quo fit, vt loca, haud secus, ac voces emissæ, audientium corda, contingant, quibus dolorem, tristitiamq. afferunt, aut etiam, veluti Lunæ vigor, cerebrum morbum comitiale patiētis, afficit, hoc etenim modo ipsi locum continent, ac non à loco, vt cætera corpora, quæ, ob quantitatem circumscribi, necesse est, continentur. Nec tamen hos Spiritus loco inesse, ob eorum operationem, vt aliqui volunt, dicimus; cum, loco, vt sint, vel ob substantiam indigent, quàmuis alicubi consistere, ex actione eorum externa, percipitur; nec eis, quod hoc motu, opus habent, quicquàm ex eo, imperfectionis, contingit, cū non, vt propriam perficiant naturam, quam perfectissimam habent, loco moueantur; sed, aut, vt quod ipsos latet, addiscant, (cum facultate noua vti que discendi, minimè careant) vel, quodpiam, cui potissimum rei intenti sunt, malum, procurent, remq. ex sententia conficiant. Neque enim omnes, medium prætereundo, ex æquo, ut ad certum ac destinatum locum appellent, suam ipsorum virtutem applicare, valent. nam vt quantitas corporea, diuersum, pro eius magnitudinis diuersitate, locum occupat: ita spiritalis etiam, quæ nihil aliud est, quam ipsa uirtus ac perfectio, maius spatium, vbi nobilitate ac excellentia, præstat, sua virtute, continere potest.

test. Hinc fit, ut horum spirituum superiores, citius ad locum propositum, quàm inferiores, perueniant; neque ex eo, quòd corporibus carent, tres, vel duo, vno in loco, esse possunt, cum omnes, eundem, quo accedunt, modum, sibi præscriptum habeant, nec obstat, quod crebrius, plures dæmones, vno in homine inesse, reperti sint. quoniam tunc, neque quem occupant, locus, vnus est, nec ob quod opus accedunt vnum, at varia, vt corporum fecerunt varia loca, eorumq. diuersa crimina, ob quæ, septem eiectos a Magdalena, dæmones, in Euangelica historia legimus. Præterea, hi Spiritus, non omnes, per maleficos, æqualia mala infligunt, cum magis per hos, ac per alios noceant, damnumq. dent; quandoquidem his, qui diutius ac cæteris arctiori ipsorum perfidiæ astricti sunt iuramento, maiora quoque damna noxaq. inferre, datum est. Ex quo consequitur, quòd eorum aliqui, vel solo oculorum obtutu, ne dicam, vt reliqui Sagi, officiant carminibus, nudis verbis, sonis, suffitibus, ac odore, per quæ, non tantum varia morborum genera, ut dixi, hominibus accersunt, verum & ipsos spiritus in corpora immittant, atque sic interiores sensus dementant, ut res, alia ac diuersa, quàm re uera sunt, figura, colore, ac quantitate, ipsis uideantur, & ex eiusmodi stultis iam factis sic tandem insanos, quos opprimunt, efficiunt, ut sese, metamorphosi quadam, quam tamen rerum naturæ ordo, non admittit, uel in lupos se transformatos esse, somnient; antiquum profecto ueneficium, in Arcadia primū, Ioui Lyceo. sa-

crificio peractō, quodamq. lacu transnatato factita-
tum, vbi quendam Demeratū, degustatis immolati
pueri, extis, in lupum conuersum, veteres scribunt.
Recētiores verò in Prussia, quod a testibus quasi ocu-
latis etiam audiui, ex quibus vnus extitit Ioannes
Faber Prutenus linguarum cognitione ac scientia-
rum varietate maximè perspicuus, vti & in Cypro,
Veneri olim dicata insula, actitatum, aiunt; nec ferè
est mensis in anno aliquis, quò non eiusmodi, ad ignis
rapiantur supplicium in Liuonia, ac in Moscouia,
vbi multos in animalia versos, propinatis poculis
quibusdā, apud classicos authores, legitur. sic & in
Congo crebro, quod in lynces transformentur, quos-
dam castigari perhibent. sic & olim Caieta a Circe,
Ulyssis socios, mutatos, scribunt, idemq. in aliquos
miseros patratum, quibus, tanquàm iumentis vti, cō-
tigisse, meminit diuus Augustinus. quod Appuleius
quoque se, a quibusdam veneficis, passum, affirmare
non erubuit. Quæ quidem omnia, nil nisi dæmonum
illusiones, ac præstigia esse, nemo est, vel leuiter saltē
in Canonum ac Theologiæ studijs, versatus, qui igno-
ret, aut de hac re ambigere queat. Quoniam, quam-
uis materia, (vt & dictum est) nullo pacto Satanae,
quòd ad rerum mutationem, nec quòd ad augmentū
obediat, cū formæ eius potestati haud subsint, at
Dei tantū Optimi Maximi, cuius quidem infinita
virtus, tam ad materiam, quàm omnium rerum for-
mas, sese dilatat, ac extendit; tamen, non est, quòd
haud ei pareat, vt mobilis, quemadmodum diximus
quò

quò fieri potest, ut corpora aliter, quàm sint, præstigio videantur, iudicenturq. quod non subdola manuum agilitate perficiunt, qua multa multum præualuere antiqui, & adhuc excellunt Hyberni, nouiq. orbis incolæ, vnde hanc artem, denuò nobis aduectam tradunt, nec naturalium rerum, quadam applicatione, & si possint, ac interdum agant, uti olim agebant Aethiopes, apud quos hæ res, in vsu sunt frequentissimo, copiaq. maxima: at multo magis propria, quam habent, phantasmata, conuertendi, potestate. Quo quidem modo, hi perfidi spiritus, sub aurea massa, Diuo Antonio, apparuere, ac sub lactuca, cuidã moniali, qua etiam præstigiatrice ac Pythonica arte, Cracam, Noruagicam magam, in uaccam conuersam, Frõtonem cornibus, cum ferro occidi nequiret, peremisse, septentrionales perhibent historia: in quã etiam uaccæ formam, similem in modum, transfigurata, quandam Augustinam Cordubensem lenam ac veneficam, non ita pridem, multa mala patrasse, Guatimalæ, in quãdam Beatricem Cueuram, eius regionis præsidem, noui orbis scriptores, referunt. Et, quamquàm hæc, & his similia possint, hi profligatissimi hominũ, dæmonum nomine, non tamen omnib. ea inferre queunt, cum haud paucos mortalium reperias, in quos his spiritibus, nullum est imperium, eos nempè, qui in eiusmodi dæmonum mancipia. Deum præ oculis habentes, publica animaduertunt pœna, sacrosanctæ Iustitiæ diuinæ. quod si potius curiositate aliqua aducti faciant, crebrò a dæmonibus

sic excipiuntur ac impetuntur, ut & mortem interdum inferant, quemadmodū nōnullis accidisse aiunt. Quòd verò probis iudicib. & rectè munere suo utentibus, nocere non ita possint, ea de causa fit; quòd, si & in hos aliquid iuris haberent, in ipsum Deum, cuius officium funguntur, (quo nihil absurdius) id et habere viderentur. qui etiam mane lustrali se aqua, cum animi deuotione, consperferint, quiq. ab angelis aliquid beneficij consecuti sunt, & orti, ut nonnulli produnt, sub certa quadam celi facie, sicuti qui Martem in propria domo, aut in noua habuerint, nec Iupiter in eorū horoscopo fuerit, horum enim aspectum Dæmones refugere volunt, ut serpentes, ob aliqua mussitata carmina incantantium, aut, ut rectius dicam, præstantissimi cuiusquam exorcistæ, efficacissima prolata uerba. quod equidem dicerem, cum dæmones planetarum configurationibus, utpote, incorporei, minimè subsint, sūma id astutia effingere, quòd celi inspectores, astris, numē adscribendo, uel ex hac re, maioris erroris causa sint, aut quòd eorum, quod percipiunt, maleficio, minimè, hoc irradiati sidere, subdantur, aut potius inquam, quòd hi illum, diuino numine, sortiti sunt terrorē, quē Hebrei pabat פחד appellant, ut forte, qui ueram Cabalam cum Astrologia coniungere, sciuerint, bene norunt; de quo Iacob, ad Laban inquit; Nisi terror Isabac patris mei mihi præstò affuisset, forsitan nudum me dimisisses. Cæterum, ut ad institutum nos reuocemus, hætenus itaq. hac de re, atq. præstigiōsa rerum trāsformatione;

ne; reliquum nunc est, ut de existenti ac uera transmutatione, quamuis cursim, moreq. solito. In qua quidem, & si demones multum ad constructionem materiae possint; non tamen formas imprimere, sed occultis motibus, occulta semina sub caelo addendo, magis naturam adiuuare dicuntur, ut, quae uolūt, succedant, quàm quòd uerè proprioq. modo, hanc rerum mutationem ipsimet peragant. Neq. id in omnibus animantib. agere queunt; cùm horum potestas, duntaxat in his, quae ex putri nascuntur materia, ac ex imperfecta quadam mistione. proueniunt, sese extendit, ac dilatat. Quò fit, ut quaecumq. Pharaonis magi, Mambre ac Iambre fecerunt, nullo praestigio, nullaq. delusione effecta, ut aliqui asserunt; at uera fuerunt; neq. haec res adeò peregrina est, ut credi non possit, his spiritibus tantam caelitus fieri potestatem; cùm Deus & maiora, qua est prouidentia, magicis artibus perfici sinat, quò pericula fraudes amantiū, in eis decipiantur, & nisi resipiscant, prorsus pereant; simplices uerò, ac fideles, cautiores fiant, taliaq. uenena fugiant, potius quàm admirentur; praesertim cùm magi eiusmodi prodigia, non omni tempore, ex aequo, producere queant, ubi saepius, diuina pietate, angelorum ministerio impediuntur: qua etiã de causa, nihil eiusmodi malorum, in locis sacris operari possunt. In eiusmodi autem producendis, mira uelocitate utuntur, mille artifices, materiam iam pro caeli influxu sic dispositam, non ignorantes, adeò, ut non tantùm in procreandis muscis, ramis, ac cimici-

bus sint promptissimi ex tempore: verum & quæ longiori tempore naturæ modo, circa materiæ dispositionem requirunt, eadem facilitate peragant, ut in anguibus, muribus, multisq. alijs animantibus, quæ producant, uidere est, tam terrestriū, quàm in aquis degentiū, quorū haud pauca fieri ad Nili ripas, asserūt. Hoc genus è limo, solis calore, effingi, atq. animari, ut etiam in Hybridrib. insulis, nonnullas aues, anseribus non dissimiles, in Oceano, ex ligno putri, produci ferunt; quòd, cùm Philosophorum optimi, non inficias eant, non dubitandum, quin hæc, & alia maiora, dæmones, possint, cùm rebus vires addere, easq. pro cuiusq. naturæ indigentia fouere, optimè calleāt; tum præsertim, cùm horū formæ, è materiæ quasi gremio educendæ sunt, si quidem singularū elemētorum uirium, quæq. harum portio, ad compositionē reliquorum, maximè faciat, constellationumq. sunt peritissimi, ac quasi, ut dicitur, articulos suos sciant. Proinde equidem crediderim, eos, non modo metalla, in aurum conuertere, Mercuriumq. fixum reddere posse, in quo tantopere, continuis æstibus desudant nostri alchimistæ: sed & alia monstra horrenda, Chimeræ similia, quæ cùm nullius propriæ speciei sint, Philosophi naturæ errore perduci asseruerunt, nonnunquam his auctoribus, fieri, velut non ita pridem in Brasilia factum scribunt, vbi quoddam monstrum, horrendum ac terribile uisum est, altitudinis, palmorum septendecim, tectum corio, lacertæ haud dissimili, mammis prætumidis, ac dependentibus, brācis leonum,

num, oculis ridentibus, flammisq. scintillantibus, sicut
 & lingua, peremptum maximo cum stridore, Sathanae
 dominium, à Iesuitis, per quos Deus hoc ultimo
 seculo, ceu alteros Apostolos, sibi gentes colligit, in-
 de expelli ostendit. ac alterum in Saxonia, ad nemus
 Hasbergense, antequàm Lutheri hæresis, euulgare-
 tur, admodum prodigiosum ac horrendum non mi-
 nus, conspectum, accolarumq. manibus elapsum, Ca-
 tholicæ fidei præsetulit mutationem. Proinde, non
 ab re, philosophus, monstra non putat alenda, cum
 rarò apparere soleant, quin ingenia mala, non por-
 tendant: ideoq. antiqui augures, ac Romanorum aru-
 spices, eiusmodi visis, supplicationes publicas decer-
 nebant, vt mala impendentia Imperio Romano Iu-
 piter placatus, auerteret, non ignari, & si à natura
 prouenirent, nihilominus tamen, altioris numinis si-
 gna esse, scilicet ab antiquis patribus, qui eiusmodi,
 ira commotorum numinum, indicia credebāt a sum-
 mo Iano, sic Noha, qui religionis cultum ijs præscri-
 psit, præcepitq. ob uineam, quam plantauerat, Ara-
 mea lingua nuncupari, cæptū est: quē cultū postea,
 demonum, cū hominib. societate (vnde & Ilias ma-
 lorum reliquorum) corruptum; ac exinde diabolo,
 qui summo Deo, ac vero Ioui dicatus erat, consecra-
 tum affirmant. Hæc autem gentium portenta, non
 miracula, vt aliqui volūt, sed prodigia potius, ac etiã
 mira, dicenda sunt, eo, quòd miracula, totius naturæ
 vires exuperent, Ecclesiæq. propria ac peculiaria
 sint, quæ demonib. vt quæ certis circumscripta sunt

limitibus, sunt ἀδύνατα, καὶ ἀμύματα, impossibilia, & inimitabilia (quamuis non unquã diuino iussu, pænas sumpturi insigni præsertim de facinore maiora etiam his, facere, non negauerim, ut in Loth patet uxore, quam in statuam salis eorum præter naturam conuertendi, quod in naturam, ut Glosa inquit, peccasset, datum sit) hinc haud Prophetiæ dono, dotati sunt, cùm ea rerum cognitionem complectatur, quæ ad Ecclesiæ ædificationem spectant, quæ prædicta, quò minus sortiantur suum effectũ, fieri nullo potest pacto. Dei enim spiritu hoc proficisci, cuius ipsi sunt prorsus incapaces, sole meridiano, clarius est. Nec facit ad rem, quòd quidã infideles ac praui, angelico ministerio, de nostra salute, uaticinati sunt, Vt Sibyllæ Balam, Hydaspis, ac Cayphas: hoc enim eis cõtiguit ob publicæ iustitiæ signa, quemadmodum neq. hoc ab aliquibus, oppositum, ualet, Dæmones fidem habere, Christoq. credidisse dicentes. Iesu, cur uenisti ante tempus, nos torquere. Etsi enim Christum, dum prædicaret, uerum Messiam, in lege promissum, cognoscerent, minimè tamen de eius uera diuinitate simul, certi esse, unquã potuerunt. Cùm in rebus supernaturalibus, non secus, ac noctuæ, ad radios solis, in dies, magis magisque cæcutire soleant, ob eorum obstinatam, confirmatamq. malitiam, qua, ceu callum ex tanti temporis diuturnitate, obduxere, ideò coniectura quadam, non sua sponte, Christum, propria uirtute, eiusmodi signorum auctorem, Deum fatebantur. Quo circa hæc eorum confessio, laudis attributio,

tio, nullo bono ipsis cedere potuit, sicut nec, quòd in posterum, interdum Iesum, uerum, legitimumq. eorū iudicem esse. cōfessi sunt. immo sæpè sanctos, ut apud Deum, pro eis intercederent, precibus sollicitasse, scribunt, ut diuum Antonium, Paulum, primum heremitam uisentem, diabolus ei apparens, quo Deum sibi conciliaret, rogauit, id Dæmones agentes, ut salutem tantopere expetentes, simulando, fallerent, ueluti & Origenē fefellerunt, qui Christum pro eis, in aere patiendū, temere, effutijt; aut profecto serio id & dixisse & egisse, credere par est, ob metū futurarum pœnarum, longe atrociorum, aut etiam, ironicè, uel, ut naturæ principium, quod non tãto prosequuntur odio, exoratum uoluerunt, etsi Christum, quem principio reiecere, nunquam, rogasse, legantur, nec mirū, cum nunquā non omnis boni ac gratiæ auctorē, ipsi pessimi, iamq. deplorati, spernant. Adhæc, non pauci sunt, ex his rebellibus spiritibus, forsā nō adeò ut ceteri enormibus criminibus polluti, qui frequenter se domesticos quasi exhibēt, uulgus propterea, familiares spiritus, uocat; quorum aliqui, nonnullibi locorum, & gentium, cum hominibus, familiarem quandam consuetudinem contrahunt, ob quam sæpe, eos externis bonis, commodisq. afficere, uidentur. quæ enim hinc inde, uarijs ac disitis longe, locis fiunt, ac uaria imminetia pericula, prædicunt, & quasi præmouent, alijs insuper modis, hominibus, auxilia præstantes. hostium namq. pro ea, qua pollent, facultate, arma ita hebetant ac retundunt, ut ter aut pluries,

res, letiferos ictus, in irritum cadere faciant, ut non nulli septentrionalium historici insignes, exempla referunt. Heterum quendam nomine, vestem, ab his spiritibus dono accepisse, quæ omnes ictus, siue punctim, seu casim illatos, sine omni noxa ac læsione, exceperit, Zonamq. auream victoriæ, qua cinctus, maximè concitatum, in hostes impetum fecit, admiratione omnium, nunquam deuinci potuit. Ii etiam sæpe fædus, cum hominibus inire solent, ita tamen, ut in necessitatibus urgentibus, uocati, ipsis præsto sint, auxilioq. ueniant, ventos, scilicet nauigantibus, quibusdam magicis nodis, vendentes, quorum opera, nauigia, uelis remisq. agitata, sic remorantur, ut nisi transtris, virginum excrementis, illitis minimè, loco moueri queant; nec mirum, cum hoc fæto, se ignominia affici, intelligant. hi etiam, instar famulorum, operas suas pecunia locare solent, in quadam Noruegiæ regione, uti passim fide digni scriptores asserunt, frequentius tamen, apud Bircarelos, eiusdem provinciæ populos, magis tamen Boreales: cū enim eius loci incolæ, rura sua fodere, in animo habent, in quandam profecti spatiosam vallem, magno clamore, sintne aliqui operas suas locaturi, quærunt, e vestigio plures reperiri uoce quadam, quasi Echo, resonare, audiunt, quibuscum sic paciscuntur, ut relicta supra lapidem constitutam mercedem, aditum, nemine uidente, surripiant. quos in usus eas conferant, mirum certè, cum nulla indigeant pecunia dæmones, nisi ut eam AntiChristo, iniquitatis filio, eiusq. membris,

bris, oportunam suggerant, id quod cuidam ariolo thesauros abditos inquirenti a spiritu quodam respōsum est, sicuti pro certo scio, ac rem novi. In quorum, præterea regione, & alios reperiri spiritus dicuntur, quos Cobalos nuncupāt, qui nunquam apertè malefice cisse, nisi prius cachinnis, alijsq. iniurijs laceffiti; iter facientibus occurrētes salutant, prætereūt hos, quandoq. & gradum sistentes, colloquūtur, semper tamē, quoadusq. recedant, incogniti. Sunt & alij, quos non sine discrimine periculoq. vitæ, cernere licet, hos vulgus nostrarum muliercularum, Vmbra appellat, Latini verò scriptores, Genios malos, qui etiam morituris, per aliqua signa apparēt, vti magnis terroribus, horrendis strepitibus, ac vocibus, nocturnis, animum, specie infauſtarum, formarum terrorem incutientiū, ac noctu antambulonum ignium, vt & ego in mea patria, cum alijs plurimis, vidisse satis memini, inter quos extitit Retilius Poherius, tam nataliū, quàm doctoratus, insignibus clarissimus, vir prudentiæ ac iudiciij eximij, vt qui non cuiuslibet instabili famæ, vento, ni res subsit, rapitur. In eminentia verò summa constitutis principibus, etiam per maiora signa, sese demones ostentare solent, vti per fulgura, Cæsari Augusto, à cuius statua, flamma decidens, cum primam abstulisset literam, hac voce, æsar, relicta, sic Deum antiqui Hetrusci nominabāt, eius obitum intra centum dies, subsecuturum, aruspices significarunt: idemq. Iuliano apostatæ accidit, demisso cœlitus igne, dum suis sacrificaret idolis, & si interdum

ingra-

ingratis ac seuis principibus, sub humana specie, nisi sint, quibus, ut in suos benefactores ingratorum nota iniustis ceu ipsi in culpa aduersus suum creatorem, applaudentibus horrida locuti sunt. ex his unus repertus est Dion, in Dionysium admodum ingrato animo, alter Sylla in Marium, tertius, Brutus in C. Casarem, atq. idem Iulianus in Constantinum, quin immo, ut alter Iudas, cōtra Iesum nostrum Saluatorem, cuius beneficio sacro baptisinate ablutus erat, omnium longè ingratiſſimus, qui edicto publico in uniuersum cavit, ut omnes Christum, uerum lumem, in quo cuncti uiuimus, mouemur, & sumus, horribiliter tamen contemnerent, contumeliaq. afficerent, atq. huic, quem cernimus, soli, quò nobis seruiret, effecto hymnos, quos ipse impius condiderat, psallerent, ac canerent. Cæterum, restant & alij dæmones, qui sæpenumero in argentifodinis conspiciuntur, quemadmodum paucis ab hinc annis Annæbergæ in Germania factum, ubi horum quidam crebrius, opus ibi faciētibus uisus, tandem eorū duodecim uenento halitu interemit, perinde ut Eneborgij, in cuius fodinis, pluribus alijs occisis, habitu cuiusdam cucullati arreptū hominem, in mineræ profundū præcipitauit. Neq. silentio prætereundum duxi, diuersa dæmonum genera, passim in his fodinis reperiri, quorū aliqui saxa confringūt, cauantq. urnis, ac titulis ingerunt, rotulas, & cochleas, quibus tractoriæ machinæ sursum eleuantur, sæpe mouent, ac ceu solares radij è moto reflectūtur speculo, micantes, quolibet fodina-

rum loco, sese ostendunt. sunt & qui risu, cachinnisq. operas solummodo insiliunt: quidam horum praesentia solummodo perterrent: alij autem tantum videri cupiunt, caetera omnino exterius otiosi. Verum enimvero non possum satis non mirari, daemones adeo frequenter in his fodinis versari, ubi hisce in rebus, haud quasi Ophanim, ut Hebraei aiunt, consistere possunt, cum nullum bonum est, quod hi, malitia, quae sunt, potissimum studeant, nisi quod Deus Opt. Max. ubi daemones, plus mortales auro & argento, fallere soleant, infinita prouidentia sua uult, ut uel hac in sensus incurrenti imagine, frequentius in terra abditis thesauris, quam alibi compareant, & si omnibus in rebus, quae gratiam continent, tantum exceptis, siue sint colores, siue soni, seu diuersa tam odorum, quam saporum genera, siue sermones, mira eorum astutia, clam subesse consueuerunt. quod nos relicto & contempto rerum abusu, uerum amplectamur usum. Quo circa, res non suspicione caret, quod omnes thesauri, aut humo, aut aqua, temporum iniuria, obruti, AntiChristo a daemonibus custodiantur, Telchines, daemones, in thesauris custodiendis occupatos nominant, quos occisorum quorundam animas incantationibus uinctas, uulgus esse, sibi somniat, cum animae, uti & dictum iam est, nullo pacto ligari queant, nisi a solo Deo, Creatore. Namq. si animae ibi uinculis constrictae, potius, quam daemones essent, quidam malefici, haud tot uisiones, quae non nisi daemonum esse possunt, apud thesauros, experirentur,

tur, nonnullis hanc stultitiam sectantibus, quorum numerus est non exiguus, dæmonum dolis sic circū vēti, quibusdam usi uirgis magicis, nonnullis diabolo oblati sacrificijs, terram tremere, montes ruinam minari, aliasq. illusiones, sentiunt, quiq. ut plurimū, spe lactati inani, uitam in extrema paupertate degunt, feliciores tamē, quā si his infelicibus diuitijs potiti fuissent, cum à malis spiritibus, nihil nisi malum, proficisci possit. Quæ uerò execranda scelera, hoc, diabolicis cupiditatibus allectum, genus hominum, intentata relinquit, diuitiarum potiundarum ergò, cū uel Sacramenta ipsa, occlusa in delubris, uiolare non dubitat? dæmonibus, his, an hanc rem opus esse, secundum quietem, uel in uigilia ipsis persuadentibus, infelicissimi, omnium, animæ salutem, tam turpiter, ob uanam spem exigui lucelli, prostituētes, ut haud ita pridem sacerdoti cuidam Norimbergensi, usuuenit, qui sollicito studio huic rei incumbens, à diabolo, sub canis forma, in arca, interemptus est. simile quiddam & nuper Neapoli auditum. nonnulli enim, inhiantes eiusmodi falsis diuitijs, ut canis ille Aesopicus, umbræ, a necromante allecti, qui dæmonem, mortui cranio, ut thesaurum demonstraret, se inuitasse, fabulatus est, ubi tandem ad locum destinatum uentum est, omnes, cū quatuor eorum essent numero, uitam cum morte commutare coacti sunt. egregiam uerò laudem, spoliaq. ampla reportātes. Quod & alij cuidam, diuersis tamen de causis, accidit. hic enim cum serpentes plerosq. in quandā fo-

ueam

neam, edoctus à quodam Marso, quò ex horum animalium pulmento, ut alter Melampus ac Apollonius Thyanus, uoces calleret, magico initiatus Carmine, perreptare adigeret, à quodam omnium maximo, ingredi reluctante, angue cauda implicita ad foueam raptus, occisus est. deniq. nullum nò mouent lapidem, peruersissimi dæmones, ut aliqua noceant. libera tamen uoluntas, quò horum fraudibus, non assentiri possunt, hominibus haud ablata est. Cumq. in omnes nocendi occasiones, ut & ante dictum est, sint intentissimi, & inclinationes cuiusq. habeant perspectissimas, Deo permittente, nostrisq. peccatis id efflagitantibus, nunc hos mutos, eos surdos, cæcos illos, debiles ac membris mutilatis, mancos reddunt alios, nec aliquod, ex omnibus, ægritudinum generibus, reperias, quod non confestim, ni ab angelis prohibeantur, inferre possint, ut patet ex Iobe, quem tot flagellis percusserunt. Ex quo fit, ut multi patientur morbum Herculeum, caputum dolores, paralytin, tormina, podagram, icterum, febrium diuersa horum genera, lepram, animiq. quod maxime exitiale, furorē, & quod nonnunquam uarias res, extrinsecus corporibus immittunt, sæpe fit, ut exorcizando, ijs affecti, acus, capillos, clauos, aliaq. similia reijciant, quæ non semper apparentia, ut aliqui uoluerunt, existunt, ubi sæpenumero, uera fuisse, repertum est; uti cernere licet, in Piceno apud Sanctum Brandanum, in beati Iacobi æde, in qua hæc, atq. maiora, è laquearibus pendentia, omnium conspectui sunt exposita. Nec

mira res est, & si hæc euomere, quæ antea in pulue-
 rem contrita, iisdem ingestæ sunt, intusq. vt rursus
 coalescant, ob imperium, quod in materiam habent,
 vt dictum est, nullo negotio, efficiunt. Nec minorem
 meretur admirationem, quòd ab ijs occupati energu-
 meni, diuersis linguis, nunquã antea edoctis, garriat,
 etsi, quid dicant, ipsi miseri haud intelligant, hinc à
 veritate alienum, apparet, quod nonnulli commenti
 sunt, dæmones, rarò alienæ ab obsessis lingua, verba
 facere, ob barbarismos ac solæcismos, quos loquendo
 incurrerent, quasi verò, quas occupant linguas non,
 pro arbitrio mouere, vocesq. reddere, queant, cùm
 Diuus etiam Hieronimus testetur, quendam dæmo-
 niacum locutum admodum elegãter, lingua Græca,
 Arabica, Hebræa, ac Chaldæa, omnibus ijs, à sua ver-
 nacula, diuersissimis. ac Hieronymus Cardanus, re-
 rum naturalium, haud indiligens, indagator, expres-
 sè affirmat, se audiuisse, quendam Phliarium, Um-
 brũ, Germanica, quã nunquam didicerat, locutũ fuis-
 se. & Psellus, quãpiam Græcam mulierem, Armo-
 nicè respondisse, inquit. Græca eandem & vsum fuis-
 se, alium quendam Gallum morbo laborantem regio
 Fernerius asseuerat. quàmuis me non latet, hoc, pro-
 more vsitato dæmones semper fecisse, vt aliena, à
 vernacula obsessi lingua, vterentur, quo potius incer-
 tum aliquid blaterare, quàm eloqui, apparerët: quẽ-
 admodum non ita pridem accidit Panormi, mihi ipsi
 Latinè ac Græce loquenti cum puella rustica, idq. de
 industria, quam à dæmone obsessam, parentes eius,

ad

ad Diuæ Christinae templū, vinctam, magno labore, nec minore vitæ discrimine, quò hoc malo liberaretur, adduxerunt. quæ, & si nonnullis de rebus interrogata, non vana responderet, non tamen id fecit, sine magna vocabulorum strabili-gine. quod equidem factum crediderim, vt hi mendaces spiritus, astantibus interfectorum animæ, esse videantur, sæpè alias has menientes; aut quòd dei spiritū, quod utique student, superbia quadam, in hoc æmulentur, qui ita Prophetarum linguas in futuris populo prædicendis, vt præsens ferebat conditio, & flexit, & rexit, ut uideri potest in Amos ac Esaiæ prophetijs, quorū ille simpliciter absque ullo ornatu, hic uerò, admodū concinnè diserteq. locutus est. diuinū enim illud numen sensim, ac paulatim, naturam quam inhabitat, perficit, non uerò ita repente immutat, ut destruere uideatur, non quod energumenum linguam, ad libitum, quocūque modo, flectere, nequeat, ut nonnulli senserūt, in hoc decepti, qui neque dæmones, id posse, sibi persuaserunt. Hæc autem, cuius modo facta est mentio, puella, tandem huiusce sanctæ intercessione, (quam, ut & reliqua, incassum tamen hæretici, allatrant) libera ac superstes, reddita, uiribus at eneruata, ut antea dicta omnia, obliuioni tradiderit, misera tota attonita, nec pedibus consistere potens, usque adeò, cum a spiritu corripere-tur, exagitata, ut a græ a duobus hominibus, cathenis cōstringeretur. deplorandum profecto malum, tantam his nequam spiritibus. in hominibus miseris, excarnificandis, potest

tem, relictam ob nostra peccata. Ad hoc uerò meum, cum energumena hæc habitum colloquium, qui mecum aderant, professione Peripatetici, ita quidem obstupuerunt, ut palàm professi sint, se haud Aristotelem post hæc, hos negantem spiritus, reipsa, posse defendere in eo, cum nullo pacto, quæ suis perceperant auribus, humori alicui peccanti, sicut nec cuiquam extasi, cæliq. influxui, cum à particula procederet intellectu substantia, ut horum moris est, adscribere posse. Omitto nunc, quod interdum, inter expellendum, diuersa possessorum membra tumefacere, expulsi, faces extinguere, ac tegulas, fenestrasq. uitreas, ubi eorum usus est, frangere: sicut de tegulis uideri est, in Sicilia, apud Sæctum Philippum, ubi & aliquæ uisæ sunt arreptitiæ cum lyra excellenter sonuisse, dū rudes ac inexpertes essent, ut Sappho ac Corynna harum quælibet uideretur. Qui Dæmones etsi maximæ sint potentia, haud tamen, uno & eodem tempore unus, & idem diuersos obsidere potest, quàmuis, quod & in sua Panoplia, Vilelmus Lindanus, asserit, ut unum scilicet, propria exerceat ac defatiget, essentia, alterum uerò quia sua spiritus, uicerant, malitia, affectu, de eodem tamen uitio, dū tentant, quod uel magno distantes interuallo, euenire posse nihil discrepant, in hoc, Theologi. Adhæc, hic spiritus malignus, uidens Salomoni, arte quadam reperta thymiamata, uincula aquamq. adhibendo, ab Hebræis, in דְּמוֹנִים nomine, ut quos obsiderent dæmones, expellerentur, cogi.

rogi. ipse fraudis suæ non immemor, statim, quò su-
 perstitutiones magis cumularentur, ut Aegyptijs uicî-
 nis, ut hoc imitarentur, persuasit. quo factum, ut non
 modo taurum ostendendo, ac Barim (sic enim nauicu-
 lam, in qua Osiridis reliquias asseruabant, uocantes)
 fugere demones, simulauere; uerùm & nonnullis
 minis uerborum, & inanitatibus, ut cælum scinde-
 re, Serapis sacra diuulgare, eiusq. occultum nomen,
 Τοῦτον patefacere, quod sibi, pro scelus ac nefas, ar-
 rogauit, execrando, omniumq. maximo piaculo: ex
 quo Deus, suū, quod idem sonat מוֹרִי Moysi, osten-
 derat. Quod etiam in alijs rebus naturalibus pluri-
 mis, ab ijs, olim factitatum est, ut serico, Aristrolo-
 gia, uerbena, squilla, ruta, rhamno, ac sulphure; quæ
 omnia Platonici, in hos nequam spiritus, aut pro-
 prijs, quas habent, qualitatibus, aut abstrusa eorum
 uirtute, quòd corpore tectos imaginati sunt; a quo-
 rum tamen opinione, quodammodo, dissentire uide-
 tur Raimundus Lullius, dum, Dei, quem infinitum
 demones læserunt, iustitiæ conuenire, ait, ut quoquo
 queat pacto pœnas ab his fonticis spiritibus, exi-
 gat; & propterea, id diuinæ obedientiæ potestati, a-
 pertè adscribere, uidetur. Ceterū, non pauci secretio-
 res, sapientes haud ullis hisce uirtutibus, demones
 perpeti, aiunt, sed quadam, qua hæc inferiora, supe-
 rioribus aduersantur, analogia, aut ex opposita In-
 telligentiarum propria uirtute, cunctis rerum gene-
 rib. (ut secretiores uolunt) præsentium, quam tan-
 tum referunt, ut non modò his in rebus, quæ sensu

percipiuntur, satis magna uideri, ex mustela, inquit, unta, quæ visa rubetæ, vel stridens, hianti ori, moribunda, sese ingerit: verum etiam, & in ijs, quæ sensu carent, ut ex ouillis chordis, quæ ex lupo, fidibus, in lyra, è regione, concinnè alias sonoræ, quasi obmutescunt, id quod ex his quoque maximè elucere uolunt, quæ altius in brutis, quàm eorum fert natura, fieri inspicunt: cum hoc, ni foret, quonam pacto, aiunt, canis, quadam herba, suis torminibus medetur? Quod etiam cancer, morsus ab angue, statim calaminto, adhaeret? Aut, quis irundini, cæcos pullorum oculos, sanare, ostendit? quis coruo, ut quodam, excocta oua, lapillo prolifica reddat, refrigerare, demonstrauit? à quibus omnibus, maior Theologorum pars, dissentit, qui clarius referunt, daemones, uerè his rebus expelli, non quòd sensu quicque in se, aliaque uirtute, seu obedientiæ potestate, polleant: sed propter ea, quæ, ex his animo percipiunt, ut agerent olim, ob circulum, apud Aegyptios, atque ob aquam, apud serè omnes gentes. horum namque, alter, perfectiori sua forma & nota, Deum significabat, & alter, futurum, quo ab eorum potestate, eripi debebamus, baptismum, innuebat. Quanquam non negauerim, hos interdum spiritus, cum eos, Diuina ira plus affligere, non sinit, horum, propria, rerum uirtute, atro expulso, quo uexabant, humore, sponte, ubi non sit, quò perturbent, non tamen quòd ipsi afficiantur, cum hoc nequeant, obsessos relinquere, ut sacra Scriptura perhibet, Saul uenisse, his occupato spiritibus. David lyra, à Dei

edoctū spiritu, dulcissimè canentem, ac Tobiam, Sa-
 ræ coniugi, iisdem admodum afflictæ, ab angelo in-
 structum, ex piscis iecinoris suffitu, ut etiam osten-
 dit Iosephus, historicorū, ob ueritatē, omnium lauda-
 tissimus, qui dæmonem expulsū a quodam energu-
 meno, Barabæ, filio stamæ non absimili narrat. Et
 Cardanus quoque, qui Panaceum medicum, efficaci
 medela, Philiariū, quendam, dæmoniacum, sanasse
 testatur. id quod equidem affirmare, auferim. Cum
 enim frequentius, ab Ephialti noctu, opprimi soli-
 tus essem, quadā usus portione, quā mihi prōpto ani-
 mo, cōmunicauit Ioannes Baptista Carpanzanus,
 uir haud unquā satis laudati ingenij, Iuriumq. do-
 ctor eximius, nunquā postea amplius illā nocturnā
 oppressionem expertus sum: quibus certè rebus, &
 nostri sacerdotes, frequenter exorcizando, uti pos-
 sunt, non tamen nisi ijs, prius benedictis. addi. n. pre-
 cibus, non exiguā, propriæ uirtuti, energiā ob Chri-
 sti, sanctorūque merita certū est: alioqui hi spiri-
 tus, inter exeundum, magis, quod sepe faciunt, noce-
 re possent. Dæmones porrò, rarò in locis consuetis,
 sese hominibus obijciunt, quin pernitiē ac ruinam
 præferant, quod uel hinc apertè demonstratur. Fri-
 burgi, apud Carelos, ubi assidui horū spectrorum cō-
 spectus repentinum præsidis obitum portendit, ac
 Parmæ apud Cisalpinos, quadā in Torellorum tur-
 ri, ubi rarò hæc phantasmata conspiciuntur, quin
 mors alicuius eiusdem familiæ, intra paucos men-
 ses, subsequatur. Paucis quoque annis ab hinc, in no-

stra usuenit patria, in qua is iniquus homo (sic enim scriptura dæmonem, ob humanæ similitudinis subreptionem, appellat, specie perpulchræ cuidam puellæ, apparuit, persuasitq. ut suis parentibus denuntiaret, ingentem thesaurum à maioribus, in domus eorum angulo, reconditum, terraq. sepultum, latere, quocirca leto at alacri animo, effodiendo erueret, facturū enim sese recepit, ut eo quam primum potirentur. Puella hæc, pro sexus ratione, plus satis credulo, letaq. parentibus hæc gratulabunda, refert, qui rei nouitate & admiratione ducti obstupescentes, fidem adhibent, ut rei non dubiæ (natura enim sic comparatum est, ut, quod impensè expetimus, facilius etiam credamus) præsertim cū essent pauperculi, rumoreq. quodam, de thesauro illo, antea, sparso, confirmati. nulla itaq. interposita mora, hilari animo summis laboribus terram, usque ad ima domus fundamenta, effodiunt, cūmq. signa nonnulla primū offenderent, iam multo certius & ipsum thesaurū, sperant, qua de re indies magis magisq. terram, effodiunt, sic Thelchinum uersutia, maiora indicia, ostendentium, deludebantur, ut tantū non, domus, non corrueret, eosq. ad unū omnes opprimeret. uti Floron, Dæmonis nomen est, quendā aureo nummo cuiusdā parietis effossi fundamenti ruina oppressisse fertur. Verum cū primum id spectrum, quod tentaret, hac uia sibi non successisse, uidit, alia aggressum est: tantis enim ac tam crebris horrendis strepitibus ac terroribus, domum illā, infesta.

festare cœpit, vt miseri incolæ, ea de causa, emigrare, eamq. deserere, coacti sint, iam adhuc in hunc vsque diem in habitatoribus destituta, etiam transeuntibus formidabilem, minatur ruinam. Solet autem, quod dictum est de hac puella, diabolus frequentius iuuenilem sexum adoriri, non quod inter hunc, & illum, aliqua sit cognatio, aut naturæ, aut voluntatum, similitudo, sed vt imbecillioris iudicij, promptius fallant, ac Deum, in veteri testamento, forma uenustos iuuenes, sibi sortiri, mandantem, & hoc, uti in alijs multis, æmuletur, contemnatq. Aliud porrò, ab hoc, non tamen multum dissimile, ibidem, alteri cuidam mulieri, paulo post, sese obiecit, cuius maritus, ea de re, multum mecum, ac cū nonnullis Zenebotis, deuotisque sacerdotibus, contulit, ratus id spectrum animam esse, cuiusdam suę materteræ, nuper uita functæ, cum huius formam habitumq. simularet, eoq. impensius hoc persuasus, quod uxorem, quo pauperibus eleemosynas largiretur, preces assiduas funderet, missasq. celebrari curaret, ab hoc sollicitè moneri, audiret, addens spectrum, mulierem hæc procurando, & sibi, suæq. familiæ uniuersæ, rem maximè utilem, facturam. Fraus tamen hæc latens, tandem, prodita est, illud nempe familiarem consuetudinem cum hac muliere, amplexibus eius fruendo, contraxisse, ea etiam inuita & repugnante, non abstinuisset, donec tandem, pluribus religiosorum intercessionibus apud Deū, missarumq. beneficijs, ab hoc turpissimo con-

gressu, liberata fuit. quam tamen, magna calamitas familiae, excidium statim subsequuta est. Annis non ita multis post, uel idem, uel equalis spurcitiei impurusq. spiritus, nocte intempesta, in quodam uirginum Deo sacratarum, monasterio, apparuit, unam tantum, etsi plures ibi commorabantur, affectans, absconditò nobis forsàn Dei iudicio, ob parentum aliquem crimen commissum, ad quod & liberi solent esse proni. hinc maximi excitati sunt rumores, per bimestre temporis spatium, hac re perdurante. cumq. tandem misera, ac cæteris magis infelix, socias maximè fidas, hanc rem amplius non celaret, ego rogatus, haud inuitus eò me contuli, obsessam, uel ex primo aspectu, statim agnoscens, subristem enim attonitamq. subindicabat. commiseratione itaq. motus, animo forti ac presenti esset, hortabar, subiiciens, ut omnino hoc spectrum, quod neminem, nisi uolentem, trahere posset, præ se contemneret. ad quæ subito & de improviso, nihil tale opinanti, in presentia trium uirorum, haud ita uulgarium, sanctimonialiumq. frequenti numero, è quodam cœnaculi foramine, quo funis campanæ propendebat, hic impurus spiritus, caput exerendo, truci aspectu mihi apparuit, capite nempe crispo, mento raso, uultuq. tam fædo, ac horrendo, ut potius terribilem Cephum, quàm hominem referret, equidem, sedens, surrexi, quid agerem nescius, in maximos clamores, minasq. extemplo erupi, astantesq. hæc

Stupentes, rei huius visæ, certiores reddidi, non desistens a clamoribus, donec spectrum, ijs, in fugam agerem. quod paulo post, abiuratum, signum aliquod, testimoniij ueritatis ergo, ostendere, iussum est, sine mora, miseram illam per scalas, more consueto, descendere, postulat, quam ante imaginem sanctissimam crucifixi, miserum ac horrendum in modum aggressum est, defatigauitq. Nec, etiam, me latet, præter hoc & aliud, magis horrendum contigisse: spectrum enim quoddam, in domo apparens cuiusdam, tantas turbas, tamq. frequentes dedit, ut cuncti inhabitantes, metu ac terrore perculsi, eamq. relinquere, adigeremur. huius fama attractus, comitatus nonnullis ætate me prouectioribus, locum adij, huic unus cæteris audacior, in exponendo se periculis, in aula medio, in hæc uerba clamore prorupit magno: si uerè (inquit) spiritus es, nec res, uti credo, aliqua inanis ac friuola, me lapide petas, uelim, cernuum interea sese deflexit, extemplo, quod iubetur facit, coteq. duorum pondus, humerum eius tetigit, at ictu tam leui irritaq., ut nihil mali perciperet, etsi lapis tanto cum strepitu proiectus uidebatur, ut a pavimento resiliens in uasa quædam proxima, magno fragore, nullum tamen horum læserit, aut confregerit. summa astantium, admiratione, uariaq. de huius lapidis ictu, opinione, sanioris, mea sententia, iudicij, saxum illud per aerem, ut paleam a uento delatum fuisse, dixere: rumorem uerò il-

lum auribus uehementer obstrepentem, aut in no-
 stra tantum phantasia resonuisse, aut ex aeris col-
 lisione, alio tamen modo, quam ex saxi ictu, resi-
 lientem. nec mirum, dæmones in homines, pecca-
 tis præsertim, præ cæteris, magis pollutos, saxa
 iaculari posse, cum & à Sanctis non abstinerint,
 uti Romæ, ad sanctam Sabinam, grande, cylin-
 dro non absimile, saxum, quo Diuum Dominicum
 orantem, perimeret, a Dæmone proiectum, ma-
 gna videntium admiratione ostenditur: hoc & per-
 fecisset, nisi manus angelica, huius sancti capiti
 imminens, auertisset malum. Præterea, idem spi-
 ritus cuiusdam, qui ioco exorcistam ageret, lege-
 bat enim abiurandi gratia Ariostum poetam He-
 truscum manus, ac librum sibi fœdari quasi sper-
 mate quodam licore sensit, in eius forsitan, quem pa-
 trarat, errorem, tum enim hircuitallire, qui deniq-
 uasfer spiritus, quò recederet, cuidam seni domus
 hero, apparuit in somno, atque, ut hanc diceret su-
 perstitutionem, insinuauit, agedum frater Niche
 fuge, sanctus adest Benedictus, manum si pollicem
 abstulit reliquit. qua profecto dicta, erat enim igna-
 rus, neque hac de re, doctiores consuluit, statim
 euanuit; at non absque domus excidio. Adhæc,
 dæmones ipsos sæpenumero fascinationum & cau-
 sas & au. Fores esse, in confesso est; etsi omnes Phi-
 losopgi, has, uel quædam occulta fascinantis pro-
 prietate, prouenire, asserant, ob adiunctum cordis
 motum, quo corpus, immutatur, oculiq. inficiuntur,
 uel

uel ex eorum vehementi, malitiosaq. in fascinan-
dos, imaginatione, aut a quadam anuum natura,
suppressam ob menstruam purgationem, corrupta,
qua transmissas ex talium oculis, tenues, uirososq.
spiritus, ita aerem inficere, aiunt, ut pertenella pue-
rorum lumina introeuntes, totum corpus, tabe
subitanea, alioq. morbo, commaculent, ac inter-
dum ipsa specula frangunt ob oculos menstruis
laborantium; quin aliquem uoce priuari, quòd prior
a lupo, uisus sit, ac ab uirulenti Basilisci oculis,
conspectos occidere ferunt. Quos enim, uerò om-
nes, naturæ tantum hunc effectum adscribentes,
& errare & decipi, uel hinc manifestum est, quòd
nemo, quantumuis animi ac uoluntatis malignæ,
reperiatur, ut suo solummodo aspectu, uel occul-
ta ui, Camelum in foueam uisu præcipitet, ac uer-
bis, machinam, qua sericum colligitur, derepente
frangat, in pelui, aquam in sanguineum colorem
permutet, bouemq. robustissimum, quod in nostra
accidit urbe, occidat. arbores, ut scribit Plinius,
è uestigio aridas reddat. sicuti olim fecerunt Tri-
balli, & nunc fit a biarmijs, qui quidem homines
nonnullis iaculis, nodisq. magicis ita ligare, con-
sueuere, ut neque sic uincti, corpore liberi, nec
mentis compotes sint, at ad extremam maciem his
fasciniij uinculis redacti, uitam tabescendo, miserè
finiant. Neque hoc a superiori anima in inferio-
rem, utpote, ab intellectu, in sensum imprimi, illo
potest modo, ut aliqui falsò imaginati sunt. quo-
rum

rum *Auicenna* caput, qui vel in absentem, ne dicam presentem hominem hoc malum, ex forti imaginatione, malitiosaq. natura, inferri posse affirmat: nec, ut alijs placet, ex quadam genij proprietate proficiscitur, ut hinc *Augustum*, *Marco Antonio* formidabilem fuisse, ferunt; nec a certa cæli influentia, neque ab vlla intelligentiarum virtute; non ab aliqua animæ potestate: quoniam, si intelligentiæ cunctis animabus, longè superiores, sine alterius agentis adminiculo, id prævalent, quo modo animæ omnium spiritualium substantiarum natura infirmæ, id præualebunt absque medio, suis ipsarum tantum prauis imaginationibus, occultisue, (ut volunt) proprietatibus? haud verè præualebunt, præsertim, cum nihil in naturæ, vel in accidentis formas transmutari, nisi per medium, contingat: neque a syderum vi, cum hæc sensim operentur, euenire, possibile est. Ceteroqui, naturæ si solummodo essent effectus, nec tam rarò acciderent, neque etiam ab angelis, hæc mala patrari, credibile est, cum his nihil cum prauis ac peccatoribus commercij existit, ut est hoc fascinantium genus. Reliquum igitur est, ut hæc demonum versutia fiant, qui frequenter malorum cupiditatibus, diuino tamen permissu, respondent, cum diabolus eiusmodi malis hominibus, ut seruis, mancipijs potius ac instrumentis suis utatur, eosque huc atque illuc impellat. quod videre est, in exemplo, cuiusdam mulieris *Vestphaliæ*, quæ imprecationibus dirisq. execrationibus effecit,

ne filius ipsius loco moueri posset, immobilem, in-
star statuæ, reddens, quod & aliæ imprecatæ fecisse
traduntur: ad hæc & alia facinora hi peruersi spi-
ritus, per non minus instrumenta peruersa, homi-
nes, vetulas potissimum nonnullas, efficere consue-
uerunt, non per ea tantum, quæ vim a natura, her-
barum, radicum succis ac suffitu, gemmarumq.
virtute habent, de quibus multa scripsit Zoroastres,
Battrorum rex, Hermes Aegyptius, Gemma Baby-
lonicus, Orpheus Græcus, Euax Arabs, ac no-
ster Albertus Magnus: licet possint, ac interdum
vtantur, verum etiam, per quæ, nihil exteriori
contactu, efficiunt, corporeo, atque hæc agendo,
haud quicquam, per seipsos malefici, suis viribus in-
nixi, peragunt, etsi suis manibus, varios infligant
dolores, ac infirmitates, quibus lactantes puerulos
crebrò afficiunt, vt in Acheruntinos factum perhi-
bent infantes, quibus vtique vagientibus ac lactan-
tibus vix quatuor sufficerent mulieres: hos nostra-
tes sic famelicos in dies tamen macescentes puellos
vagiones appellitant: vincula etiam rumpunt, pe-
stem inferunt, auferuntq., vt Romæ egisse ferunt
quendam Græculum Ioui, bouem litantem. At,
demonibus tantum, quod optant, verbo, aut ali-
quo signo, quibus cum pacti sunt, significant. Ex
cunctis autem, quæ parantur ab ipsis veneficis, hoc
pestilentissimum est, etsi frequentius, nexus illud
genus, quo nonnullis nodis magicis, quos in ligulis,
ter, in sanctissimæ Triadis contemptum nectunt, vel

in certis fabis lineis, quibus lemures, si nigrae erant, domo expelli sibi persuadebant antiqui, etiam in ferro, signis, omnium maximè detestandum ueneficium, quod dæmones, ex pacto, tamdiu eorum prauo desiderio, præsto sunt, ac respondent, quamdiu signa, ubi ueneficia his nodis mathematicis persistunt, durantq. . Atque hæc, etsi non sine maximo hominum cruciatu, diuersa in membra, & nonnunquam totum in corpus, letifero, affligente dolore, inferantur: nihilominus frequenter eius, absque aliquo, quem maleficio affecerunt, dolore, uel tantillo cruciatu, in naturæ membrum, quod eò magis hi spiritus facere uidentur, quò hoc debilitato, propagatio hominum maximè impediatur, quod ij potissimum in uotis optatisq. habent, quò prædestinatorum numerus tardius expleatur, ob quem, & intelligentiæ cælos, potius mouent, quàm ut, Deo, uti Philosophi inquirunt, assimilentur, quorum causa, cuncta alia facta apparent, cum hoc creandi modo actum, qui ad summam Dei charitatem spectat, multum interturbant ac impediunt: aut quòd, cum hoc membrum nostri ortus causa aliqua sit, qui in peccatis & nascimur & concipimur, Deus quoque, ordine iustitiæ suæ, id magis alijs, affici a malis, concedit. Vnde plures in cubili Asmodeum, luxuriæ principem, quàm in cõuiuio Mammoniam, interfecisse, ferunt. Maribus porrò & fæminis, hæc ueneficia, struuntur, quorum illi dupliciter ligantur, ad erectionem eius impotentes redditi, abominata-

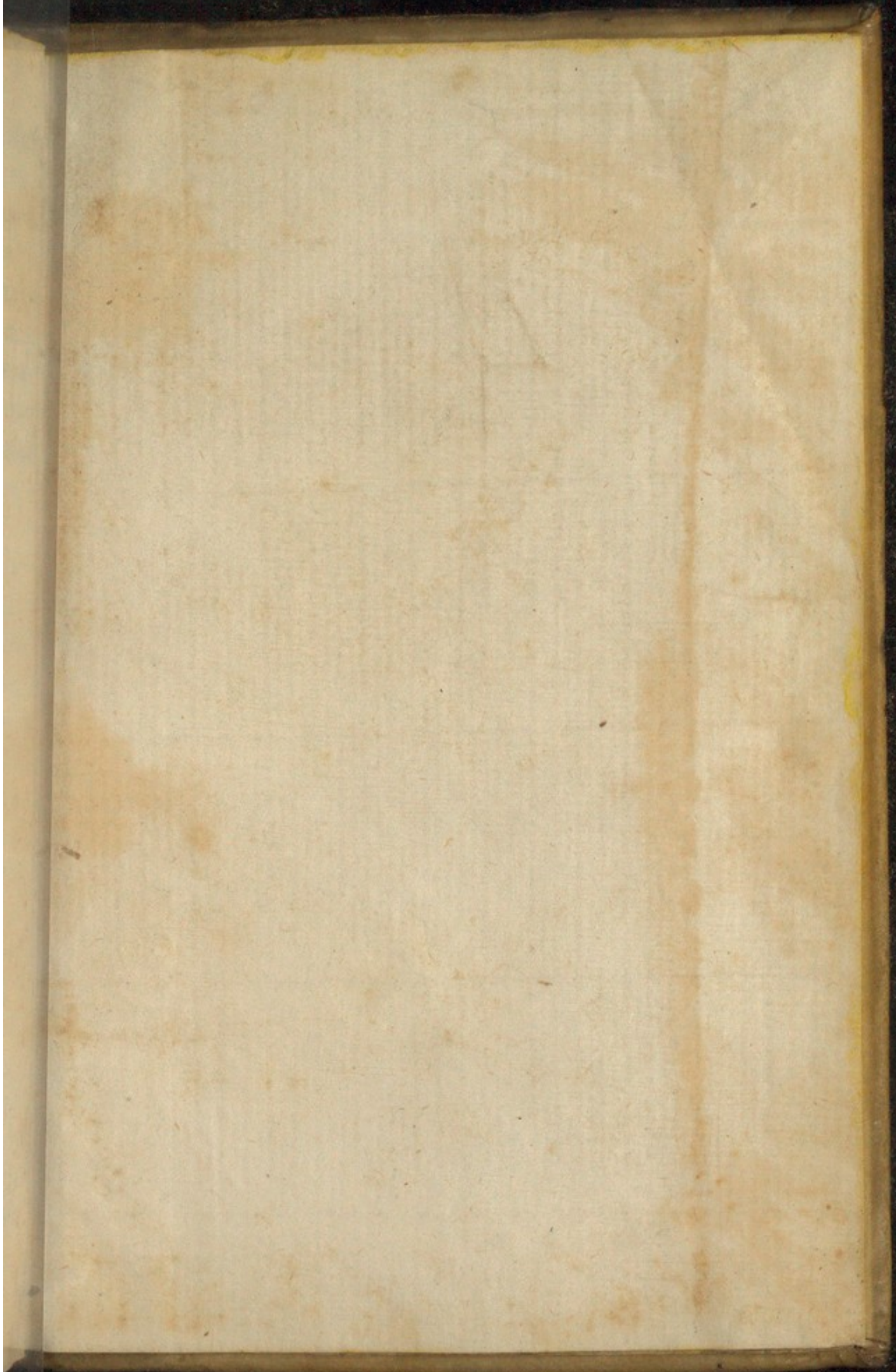
minatione coniugij; at etsi erigatur aliquando, ad
 rem tamen Veneream, prolemq. suscitandam, in-
 ceptum est. utroque modo nonnullos ligatos fuisse,
 non me latet: has vero, diuersis impediri præstigijs,
 quos tamen omnes diabolicis illis tricis, cum phil-
 tra eiusmodi non semper perpetua sint, constat sol-
 ui. aut a Deo, aut angelo, propria, qua præualet,
 virtute, modo dæmone vincente, superiore; sin enim
 fuerit inferior, nihil contra eum, ut propria vi præ-
 ualeat, quoniam, & intelligendo, & mouendo, haud
 parum, naturæ excellentia, nobilitasq. præstat.
 atque etiam ab homine, vel hæc cœlitus sibi facta
 potestate, vel precibus impetrata, aut & eorun-
 dem dæmonum astutia ac fraudibus, ab ipsis male-
 ficis, magico ritu ad hoc inuitatorum, qui hoc ge-
 nus, nunc vincula, aliaq. cætera, quæ ipsis infli-
 guntur mala, quo quidem pacto, Ischiaticos, car-
 mine conualescere, Theophrastus memoriæ prodi-
 dit, ac etiam nonnullis verbis luxatis membris,
 Cato auxiliari, tradidit, & sanguinem sisti Home-
 rus, inquit, quædam verba, in schedula, colbo ap-
 pensa, febrim fugare, Serenus Sammonicus ait,
 ac Fernelius, chartula quadam, vna nocte, icterum
 a toto icterici cuiusdam corpore, absterfum, nar-
 rat, nosq., quadam aquæ phiala, solaribus radijs
 exposita, in ægroti cuiuspiam capite, submussitan-
 tis carmina nonnulla, a periculoso morbo, ereptum,
 vidimus, ut & alios plerosq. crucis signo aliquibus
 verbis sæpius mussitatis sanari, conspeximus, ac
 etiam

etiam tela, lanaq. quibusdam vulneribus vel periculosis nonnullas fœminas mederi perhibent, nec propterea hos maleficos, quò eiusmodi tollant mala, adire, permissum, vnquam fuit, quantumuis id interdum licitum esse, nonnulli asserant. quod vel ex hoc, quod sequitur, clarè patet, cum nuppiam ab his magis, seu maleficis, huiusmodi quicquam peti, tutum ac securum sit, nec, quin eo ipso, magno nos polluamus peccati errore, fieri possit: nec sunt facienda mala, vt eueniant bona. Fernelius tamen auctòr fide dignus asserit se vidisse, eiusmodi modo dæmonum ope a morbis liberatos, paulo post, in eosdem, ac etiam seuiores multo, recidisse. Nulla etenim, nobis cum dæmonibus intercedere debet, aut familiaritas, aut consuetudo, cum in sacro baptisate, Deo nomen dantes, & obstringentes fidem nostram, diabolo, eiusq. instrumentis, aperte renunciauerimus. manifesta enim, ac animæ corporiq. perniciosissima fraus est, quicquid dæmones agunt, quamuis prima fronte aliquid boni promittant, in ipso tamen recessu, nihil nisi extremum hominum excidium, æternumq. exitium, & habent, & quærunt. ipsa veritate, attestante, quòd diabolus non sit, nisi mendax & homicida. hæc eius nota, propria. hinc & Saul, Pythonissam consulens, morte ob id, mulctatus est a Deo. Quæ impia facinora, enormiaq. scelera, haud cum pluribus vno actu fieri vlli succedit malefico, non quòd Diabolus id minimè efficere posset.

Verùm,

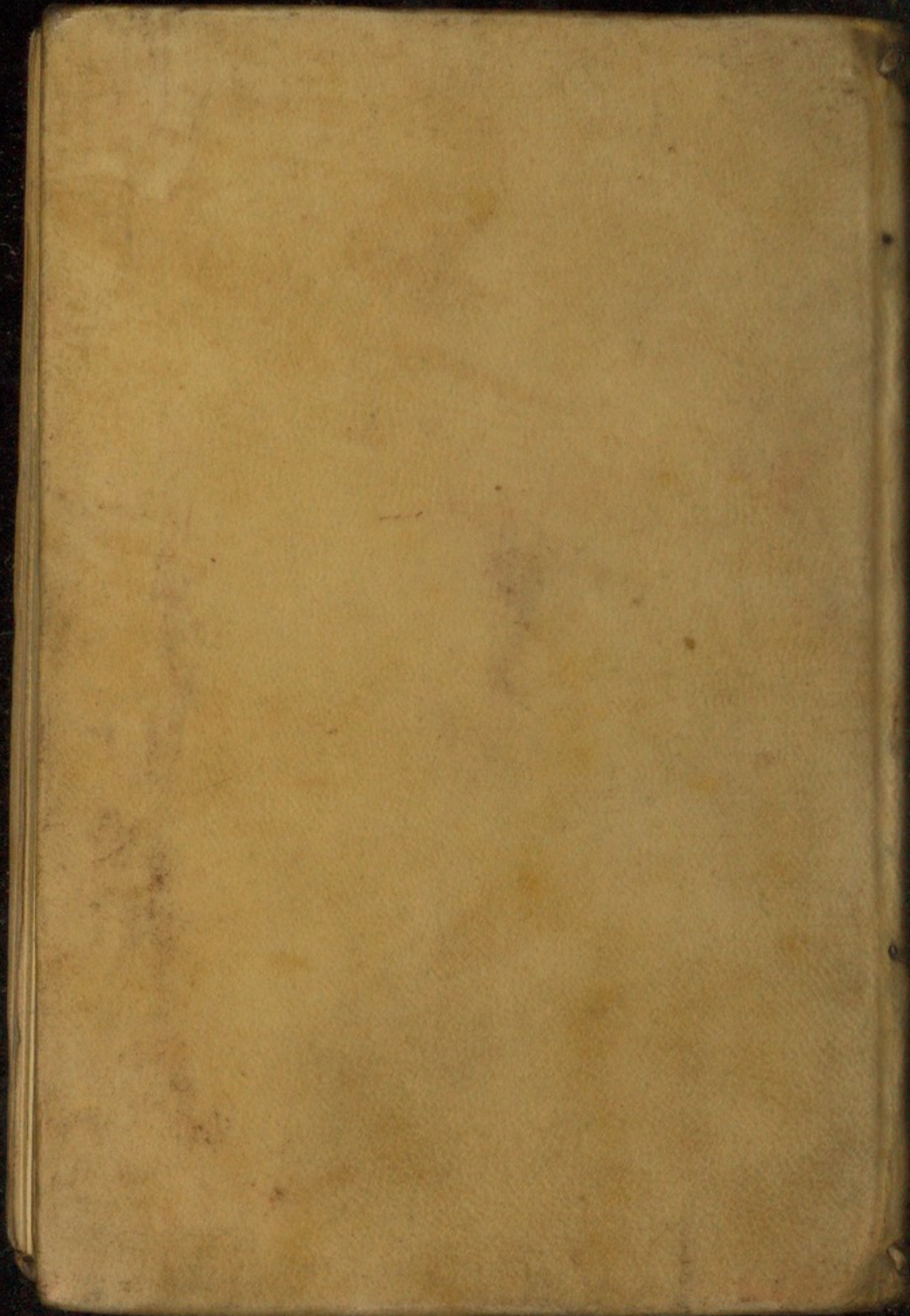
Verùm, hoc accidit, aut quòd nisi in unum inuitan-
tur, aut quòd Deus id in plures, ut Dæmonum ui-
deatur impotentia, nequaquam finit. Atque hæc
dixisse de his spiritibus nequam, ac immundis, eo-
rumq. malitia, quàm breuissimè potuimus, satis est.
Deoq. Opt. Max. siquid laude dignum uidetur, laus
& honor in sæcula, a quo & nostrum esse, & scire
dependet: cùm nos nihil proprium a nobis præter
peccatum. Θεῶ δόξα. ἀμὴν.

F I N I S.

61

10

22

pu

de

13

8

22

PLU

de

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131

131